

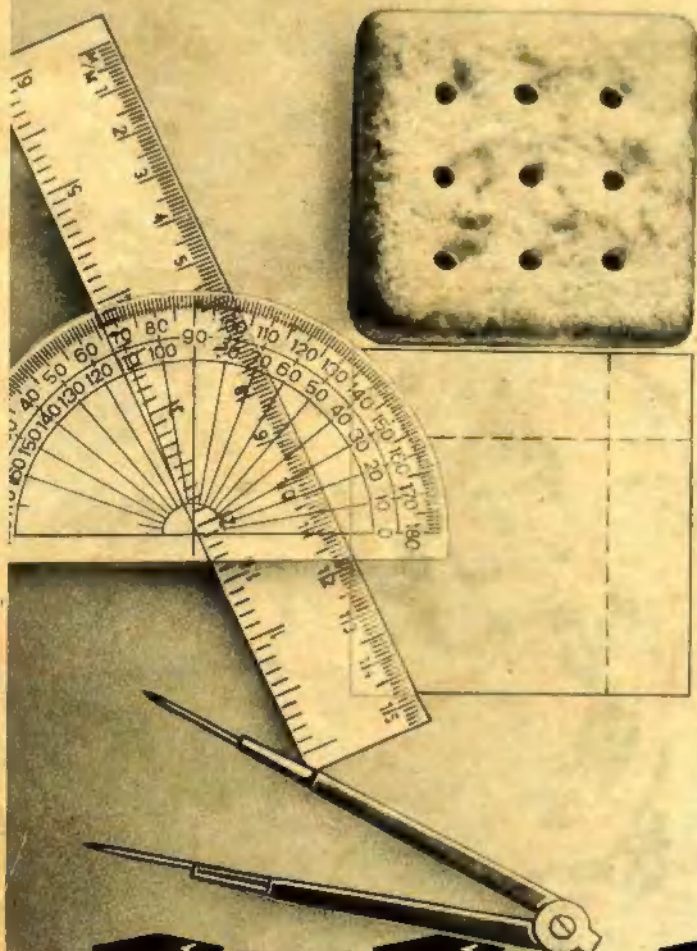
ଜହ୍ନ ମାୟା

ଫେବୃଆରୀ ୧୯୮୦

₹ 50

ପ୍ରମେୟ:
ଅସଲ ପାଟେଲ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଚିପୁଟକୁ
ଜାଣିବା, ଏକ ସଠିକ୍ ଚଢ଼ୁର୍ତ୍ତନ ଆଙ୍କିନଠାରୁ
ମଧ୍ୟ ସହଜ ।

ପାଟେଲ ଗୁଡ଼ା ପାଟେଲ ମୋନେଟେ ପାଟେଲ ବ୍ରାହ୍ମଜାବ୍

ତଥ୍ୟ: କୁଡୁମୁଡୁ, ଘର ପଞ୍ଚ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ପାର୍ଲି ଟିସୁଟ୍‌ସର ଅନେକ ନିଜଲି ମଧ୍ୟ ଅଟନ୍ତି।

ସିଦ୍ଧି କରୁଥିବା ବୃଦ୍ଧ ପେ: ଦେଖିବାକୁ ପାର୍ଲିର ଲଜ ବସୁଟି ତାହା
କରି ପାରିବ ସିନା, କିନ୍ତୁ ସ୍ବାଦରେ-
ଇକଦେ ହେଲେ ନୁହେଁ।

ପ୍ରମାଣ : କ) କିଣିବା ପରିଣା :

ପ୍ରଥମ କଥା ମନେ ରଖିବେ ଯେ, ପାର୍ଲି
କାକିଆର ବେବେହେଁ ଖୋଲୁ ମିଳନ୍ତିନି ।
ଇସ୍କୁ ସବୁଦିନ ସୁନ୍ଦରାସୁବକ ସିଦ୍ଧିକର
କର ହୋଇଥିବା ରାଜୀନ ପୁରୁଷେ
ମିଳନ୍ତି, ସଦାଶିବା ତାଙ୍କର ନିଜସ୍ବ ତାତାପଣ
ଅବସ୍ଥାରେ ରହେ ।

ଖ) ପ୍ୟାକେଟ ପରିଣା :

ଆଦର୍ଶକ ପାର୍ଲି କାକିଆର ପ୍ୟାକ ଯେ
କୌଣସି ଆକରେ ଥିଲେଟି ଅତି
ସହଜରେ ଚିନ୍ତି ହୋଇଯିବ । ଦୁବାର
ସନ୍ଦେହମୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ, ପ୍ୟାକ
ଉପରେ ଥିବା P-A-R-L-E ନାଆଡି
ଠିକ୍ ଭାବରେ ଦେଖନ୍ତୁ ।

ଗ) ସ୍ବାଦ ପରିଣା :

ଗୋଟିଏ ବସୁଟି ନେଇ ଚୁଖିକରି ତ'
ଦେଖନ୍ତୁ ! ଯଦି ଏହା କଣିକା ଏକ
କୁଡୁମୁଡୁ ଲାଗୁଛି, ତେବେ ନିଃସନ୍ଦେହ
ରହିବୁ, ଏହା ଅସଲ ପାର୍ଲି କାକିଆ ।

-ପରାପର

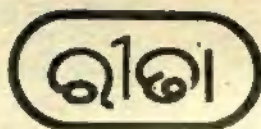
ପରାପର ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ-ଟିସୁଟ୍‌ସର ସର୍ବୋତ୍ତମ ସ୍ବାଦୋପଭୋଗ ।

ଆପଣଙ୍କ କେଶ
ଆବଶ୍ୟକ କରେ

ରୀତାର ଯତ୍ନ

ଶ୍ରୀତା ଏକ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ବେଶ
ପ୍ରସାଧନ ସାମଗ୍ରୀ ଅତ୍ୟଧିକ ମାନ୍ୟତା
କର୍ତ୍ତାବ୍ୟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ମନମତାଣିଆ
ସୁଗନ୍ଧଯୁକ୍ତ । ଏହା ବିଳାସପ୍ତୀ
ପ୍ରାକୃତିକ ବେଶ ବଢ଼ାଇବା ଓ
ମସ୍ତକ ପ୍ରତି ସୁନ୍ଦର କରିବା ନିମନ୍ତେ ।
ଶ୍ରୀତା ସୁଗନ୍ଧ ଓ ମୃଦୁଳା ଉଦ୍ଭବ
ସାହି ଏକ ଅଦଶ ପ୍ରସାଧନ
ଦ୍ରବ୍ୟ ।

ଶ୍ରୀତା ମନୋହର ବେଶ ବଢ଼ାଏ
ଅତି ଏକ ବୋତଲ କିଣନ୍ତୁ
ସବୁଠାରେ କଣିକାକୁ ଫିଟନ୍ତୁ

ଭେଟେକା କୋ., ବରୁଣ # ଚନ୍ଦ୍ରବତୀ # ମାନ୍ଦ୍ରାଜ

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚନ୍ଦ୍ରପାଣି'

ସଂଚାଳକ : ନାଗିରେଡ଼ିଆ

ଅନ୍ୟକୁ ଅନୁକରଣ କରିବା କେତେ ବିଷମ କଥା, ତାହାହିଁ ପ୍ରକୃତାଦିତ ହୋଇଛି ଏ ସଂଖ୍ୟାର ବେତାଳ କଥାରେ । ଦିଶାୟରେ, ଜଣେ କ'ଣ କହିଲା ତାହା ବଡ଼ କଥା ନୁହେଁ, କହିବା ପଛରେ କି ପ୍ରକାର ମନୋଭାବ ଥିଲା, ତାହାହିଁ ବଡ଼ କଥା । ଜଣେ ନିରାଶର ସରଳଲେଖ ସଦୃଶ ବନେଇ ରାଜାଙ୍କୁ ଯାହା କହିଥିଲା, ପଣ୍ଡିତେ ଅସମ୍ଭବ ପ୍ରଶୋଦିତ ହୋଇ ସେହି କଥା କହି ବିପଦରେ ପଡ଼ିଲେ ।

ଅମରବାଣୀ

ସୁଂସାମୁନ୍ଦତଚନ୍ଦ୍ରନାଂ ଦୟାମେବ ସୁଖାବହମ୍ ।

ସର୍ବସଙ୍ଗନକୃତ୍ରିୟା ବିଭୂତିତ୍ବା ସୁବିସ୍ତର ॥

ଯିଏ ଭଲତ ଚନ୍ଦ୍ରାୟୁକ୍ତ ମଣିଷ, ତାକୁ ଦୁଇ ପ୍ରକାରେ ସନ୍ତୋଷ ମିଳିପାରେ : ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକାକୀ ଓ ଅଲଗା ରହିବା ଦ୍ଵାରା, ନହେଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିବା ଦ୍ଵାରା ।

ବର୍ଷ : ୧୩

ଫେବୃଆରୀ ୧୯୮୦

ଅଙ୍କ : ୮

ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା : ଟ ୧.୫୦

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ ୧୮.୦୦

ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର

ପ୍ରଶ୍ନ : “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” କିଏ ଓ କାହିଁକି ଲେଖିଥିଲା ? “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” ନାମର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ’ଣ ?

ଉତ୍ତର : “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” ପୃଥିବୀର ପ୍ରାଚୀନତମ କାହାଣୀ ସଙ୍କଳନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ଗବେଷକମାନଙ୍କ ମତରେ ଏହା ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ତୃତୀୟ ଶତାବ୍ଦୀରୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ପ୍ରଥମ ଶତାବ୍ଦୀ ଭିତରେ ଲିଖିତ ହୋଇଥିଲା । ତେବେ ଏକ ପ୍ରହର ଅଳ୍ପକୃତ ହେବା ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱ ମଧ୍ୟ “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର”ର କାହାଣୀମାଳାରୁ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଲୋକସମାଜରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବା ସମ୍ଭବ ।

ଦାକ୍ଷିଣାତ୍ୟରେ ମହାଲୀଭୂଷା ନାମକ ରାଜ୍ୟ ଥିଲା । [କାହା କାହା ମତରେ ମହାଲୀଭୂଷା ବିହାରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିଲା ।] ସେ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ତାଙ୍କ ପୁଅମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷାପାଠ ନେଇ ବିଶେଷ ଚିନ୍ତୁତ ଥିଲେ । ରାଜପୁତ୍ରମାନେ ମୋଟେ ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ ଚାହୁଁ ନ ଥିଲେ । ରାଜା ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କର ଏକ ସଭା ଡକାଇ ନିଜ ସମସ୍ୟା ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କଲେ । ପଣ୍ଡିତମଣ୍ଡଳରୁ ଜଣେ ରାଜାଙ୍କ ସହାୟତା କରିବା ନିମନ୍ତେ ବାହାରିଲେ । ତାଙ୍କ ନାମ ବିଷ୍ଣୁ ଶର୍ମା । ସେ ରାଜପୁତ୍ରମାନଙ୍କୁ କେବଳ କାହାଣୀମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଓ ସେଥିରେ ସଫଳ ହେଲେ । ପଣ୍ଡିତ ବିଷ୍ଣୁ ଶର୍ମା ବିବୃତ କରିଥିବା କାହାଣୀମାନଙ୍କୁ “ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” ନାମରେ ବିଖ୍ୟାତ ।

“ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ର” ନାମର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ପାଞ୍ଚ ବିଦ୍ୟା । ଗଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକୁ ପାଞ୍ଚ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଯଥା: ମିତ୍ରଭେଦ, ମିତ୍ର ସଂପ୍ରାପ୍ତି, କାକୋଲୁକାୟମ୍, ଲବ୍ଧପ୍ରଶାସ ଏବଂ ଅପଶ୍ଚିକାରକ ।

ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ରର କାହାଣୀମାଳା ଅତି ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁହିଁ ପୃଥିବୀର ବହୁ ଦେଶକୁ ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଛି । ଆରବ ବଣିକମାନେ ଭାରତରୁ ଏସବୁ କାହାଣୀ ଶୁଣି ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟରେ ଗପୁଥିଲେ । କାଳକ୍ରମେ ସେସବୁ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଗଲା । ବିଦେଶର ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ କାହାଣୀରେ ପଞ୍ଚତନ୍ତ୍ରର ପ୍ରଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଭାରତର ଅନ୍ୟ ଯେଉଁ କାହାଣୀ ସଙ୍କଳନ ଏପରି ପ୍ରଭାବ ବିସ୍ତାର କରିଥିଲା, ତାହା ହେଲା କଥାସରଗୁଣାଗର ।

ପଞ୍ଚତରୁ

ବୁଦ୍ଧମାକଡ଼ ରଜାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ତା' ଆତ୍ମୀୟ-
ପରିଜନ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ଚର୍ଚ୍ଚିତରେ
ଆହତ ଘୋଡ଼ାମାନଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଇ-
ଥିବା କଥା ଶୁଣି ବହୁତ ଦୁଃଖ କଲ । ତା'ପରେ
ନିଜକୁ ନିଜେ କହିଲା, “ମାକଡ଼ମାନେ ମୋ
ପରାମର୍ଶ ନ ଶୁଣିବା ହେତୁ ବିନାଶ ଗଲେ ସତ,
ତଥାପି ସେମାନେ ଥିଲେ ମୋର ଆତ୍ମୀୟ ।
ସେମାନଙ୍କୁ ମାରି ରଜା ବିଶ୍ଵାସଘାତକତା କରି-
ଛନ୍ତି । ଏଭଳି ବିଶ୍ଵାସଘାତକତାକୁ ସହିଯିବା
କାୟରୁଷତା । ଯିଏ ନିଜ ଲୋକଙ୍କ ବିନାଶ-
କାରୀଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନ ନଏ, ସିଏ
ଶୂନ୍ୟ । ମୁଁ ନିଶ୍ଚେ ରଜା ଉପରେ ପ୍ରତିଶୋଧ
ନେବି ।”

ବୁଦ୍ଧମାକଡ଼ ଏହିପରି ଚିନ୍ତା କରି ବଣ
ଭିତରେ ବୁଲୁଥିଲା ବେଳେ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଶୋଷ

ଲାଗିଲା । ସେ ଗୋଟିଏ ପତୁହୁଦ ଠାକ କରି
ଚଞ୍ଚିରୁ ପାଣି ପିଇବାକୁ ଯାଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା, ସେ
ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀର ଯାତାୟତ ନାହିଁ ।
ସବୁ ମରବ । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା,
ହ୍ରଦ ଆଡ଼କୁ ଅନେକେ ଯାଇଥିବାର ପାଦ
ଚିହ୍ନରୁ ଜଣାପଡ଼ୁଛି; କିନ୍ତୁ କେହି ଫେରିବାର
ପାଦଚିହ୍ନ ନାହିଁ ।

“ଏ ହ୍ରଦରେ ପତୁହନ ଭିତରେ ନିଶ୍ଚୟ
ମାଗମୁଳ କୁମ୍ଭୀରଟାଏ ଲୁଚି ରହିଛି । ଯିଏ
ହ୍ରଦ ପାଖକୁ ଆସେ, ତାକୁ ସେ ଟାଣି ନେଇ
ଖାଏ । ମୋତେ ସାବଧାନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।”
ସେ ଭାବିଲା । ତା'ପରେ କୂଳରେ ଥାଇ
ଗୋଟାଏ ପତୁନାଡ଼ ଶୁଣିଆଣି ସେହି ନାଡ଼ର
ଗୋଟିଏ ପ୍ରାନ୍ତ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ାଇ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ
ଶୋଷି ପାଣି ପିଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କେତେ ମଣିଷ ମାରିପାରିବ ?”

“ପାଣି ଭିତରେ ଯେତେ ଲୋକ ପଶିବେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମାରିପାରିବ । କିନ୍ତୁ ପୁଲ ଭାଗରେ ମୋର କୌଣସି ବଳ ଖାଟିବ ନାହିଁ ।” କୁମ୍ଭୀର କହିଲା ।

“ଦେଖ ମିତ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରଦେଶର ରାଜା ମୋ ଆତ୍ମୀୟମାନଙ୍କୁ ମାରି ମୋର ଶତ୍ରୁ ହୋଇଛନ୍ତି । ତୁମେ ଯଦି ତୁମ ସ୍ବାଭାବ ଦ୍ଵାରା ମୋତେ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ସକାଶେ ଦିଅନ୍ତି, ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଲୁଟ କରି ଏ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ନେଇଆସନ୍ତି । ତୁମେ ପ୍ରଚୁର ଖାଦ୍ୟ ପାଆନ୍ତି ।” ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼ କହିଲା ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ କୁମ୍ଭୀରଟାଏ ପାଣି ଭିତରୁ ମୁଣ୍ଡ ଡୋଳିଲା । ତା’ ବେକରେ ସ୍ବାଭାବ ଦ୍ଵାର ।

“ଆଜି ଯାଏ ଏ କୂଳକୁ ପାଣି ପିଇବାକୁ ବା ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଯିଏ ଆସିଛି, ସିଏ ମୋ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଛି । କିନ୍ତୁ ଦେଖୁଛି, ତୁମେ ବଡ଼ ଗୁଲକ । ତୁମେ ଯେଉଁ ଭାଗରେ ପାଣି ପିଉଛ, ତା ବ ନୁଆ କଥା । ତୁମେ ମୋର ମିତ୍ର ହେଲ । ମୁଁ ଯଦି ତୁମର କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବି, କୁହ ।”

ହାଠର ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼ ମୁଣ୍ଡକୁ ଗୋଟାଏ ବୁଦ୍ଧି ଜୁଟିଲା । ସେ ପଚାରିଲା, “ତୁମେ ଏକାଥରେ

କୁମ୍ଭୀର ବିନା ଦ୍ଵିଧାରେ ତା’ ସ୍ବାଭାବ ଦ୍ଵାରଟି ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼କୁ ଦେଲା । “ମିତ୍ର ତୁମକୁ ବିଶ୍ଵାସ କଲ । ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ପାରିବ, ମୋତେ କିଛି ଆହାର ଆଣିଦିଅ ।” କୁମ୍ଭୀର କହିଲା ।

ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼ ଶୀଘ୍ର ଫେରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ଚାଲିଗଲା । ବେକରେ ସ୍ବାଭାବ ଦ୍ଵାର ପକାଇ ସେ ଯାଇ ସିଧା ପହଞ୍ଚିଲା ରାଜାଙ୍କ ଉଦ୍ୟାନରେ । ସେଠାରେ ଗଛରୁ ଗଛକୁ ଡିଆଡ଼େଇଁ କରି ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରହରୀମାନଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କଲା ।

“ଆରେ, ଆମ ମାଙ୍କଡ଼ ନେତା ଏତେ ଦିନ ଥିଲା କୁଆଡ଼େ ?” ପ୍ରହରୀମାନେ ପଚାରିଲେ । ତା’ ସ୍ବାଭାବ ଦ୍ଵାର ଦେଖି ସେମାନଙ୍କ କୌତୂହଳ

ଆହୁରି ବଢ଼ିଗଲା । “ସୂର୍ଯ୍ୟକରଣଠାରୁ ଅଧିକ ଦୁଃଖମାନ୍ ହାର ପାଇଲ କେଁଠୁ ? ସେମାନେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

“ବଣ ଭିତରେ ରହିଛି ଏକ ପଦ୍ମ ସରୋବର । ତାହାରି ଭିତରେ କୁବେର ତାଙ୍କ ବିଷ ଲୁଚାଇ ରଖିଥାନ୍ତି । ଜାଣିତରେ ବା ଅଜାଣିତରେ ଯିଏ ସେ ସରୋବରରେ ରବିବାର ଦିନ ସ୍ନାନ କରେ, ସେ କୁବେରଙ୍କ ଅତିଥି ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହୁଏ ଓ ପାଣିରୁ ଉଠିବା ବେଳେ କୁବେର ତା’ ବେକରେ ଗୋଟାଏ ଗୁରୁ ହାର ପିନ୍ଧାଇ ଦିଅନ୍ତି ।” ବୃଦ୍ଧମାଙ୍କଡ଼ କହିଲା ।

ଏ କଥା ରଜାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ବୁଢ଼ା ମାଙ୍କଡ଼କୁ ଡକାଇ ପଚାରିଲେ, “ହଇଫୋ ଯାହା ଶୁଣୁଛି, ତାହା କ’ଣ ସତ ?”

“ମହାରାଜ, ସତ ନ ହେଲେ ମାଙ୍କଡ଼ ବେକକୁ ବା ଏ ଗୁରୁ ହାର ଆସନ୍ତା କିପରି ? ଆଗାମୀ କାଲି ରବିବାର । ମୋ ସହ ଆପଣଙ୍କର କେତେଜଣ ଲୋକ ପଠାନ୍ତୁ । ସେମାନେ ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ହାର ପିନ୍ଧି ଆସିବେ କି ନା ଦେଖିବେ ।” ମାଙ୍କଡ଼ କହିଲା ।

ରଜା କହିଲେ, “ନାହିଁ, ନାହିଁ, ତୁମେ ଆମର ପୁରୁଣା ବିଶ୍ୱାସୀ ମାଙ୍କଡ଼ । ତୁମକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବି କିପରି ? ମୁଁ ଯଦି ମୋ ପରିବାର ପରି-ଜନଙ୍କୁ ଧରି କାଲି ଯିବି, ତେବେ କ’ଣ ସମସ୍ତଙ୍କୁ

ଏଇଭଳି ଗୁରୁ ହାର ମିଳିଯିବ ?”

“ମହାରାଜ ! ସେ ହ୍ରଦରେ ମାଟିଗୋଡ଼ିଠାରୁ ଗୁରୁ ହାରର ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ ।” ମାଙ୍କଡ଼ କହିଲା । ରଜା ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଣୀ-ମାନଙ୍କୁ ଏ ସମ୍ଭାର ଦେଲେ ।

ପରଦିନ ରାତି ଥାଏ । ରଜା ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ପରିବାର ପରିଜନ ତଥା ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ଧରି ହ୍ରଦ ଅଭିମୁଖେ ଚାଲିଲେ । ସେ ଦଳରେ ମାଙ୍କଡ଼ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଔଷଧ ଗୁଣ ବତାଇଥିବା ବୈଦ୍ୟ ମହାଶୟ ବି ଥିଲେ ।

ରଜା ସବାରିରେ ବସିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର କୋଳରେ ବସିଥାଏ ବୁଢ଼ାମାଙ୍କଡ଼ ।

“ହେ ଲୋଭ ! ତୋତେ ଜୁହାର ! ତୋ ପ୍ରଭବରେ ବିଜ୍ଞ ବୁଦ୍ଧ ବନିଯାଏ, ଶାନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟି-ସମ୍ପନ୍ନ ମଣିଷ ଅଟେ ହୁଏ । କାହିଁ ରାଜା, କାହିଁ ମାଙ୍କଡ଼ ! କିନ୍ତୁ ତୋ ପାଲରେ ପଡ଼ି ରାଜା ନିଜ କୋଳରେ ବୁଡ଼ାମାଙ୍କଡ଼କୁ ବସାଇ ଚାଲିଥାନ୍ତି !”

ସେମାନେ ପ୍ରତ୍ୟୁଷରେ ଯାଇ ହ୍ରଦ କୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବୁଡ଼ାମାଙ୍କଡ଼ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି କହିଲା, “ଠିକ୍ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ବେଳେ ସମସ୍ତେ ଏକା ଥରେ ହ୍ରଦ ଭିତରେ ପଶିବା ଦରକାର । ସେଇଟା ନିୟମ । କୁବେର ଗ୍ରାସ ହାର ତ ଦେବେ, ତେବେ ରାଜାଙ୍କୁ ଆହୁରି କିଛି ବି ଯେମିତି ଦେବେ, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିବି । ତେଣୁ ରାଜା ପଛକୁ ରହନ୍ତୁ । ସେ ମୋ ସହ ଶେଷରେ ଯିବେ । କୁବେରଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ପରିଚୟ କରାଇଦେବି ।”

ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ହେବା ମାତ୍ରେ ରାଜାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ସମସ୍ତେ ଉତ୍ସାହ ଭାବେ ଜଳରେ ପଶିଲେ ।

ବହୁ ସମୟ ବିତିଗଲା । ସେମାନେ ନ ଫେରିବାରୁ ରାଜା ବୁଡ଼ାମାଙ୍କଡ଼କୁ ପଚାରିଲେ, “ଏତେ ବିଳମ୍ବ କ’ଣ ?”

ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ମାଙ୍କଡ଼ ଗଛ ଉପରକୁ ଡେଇଁ-ପଡ଼ି କହିଲା, “ରାଜା ! ତୁମର ସମସ୍ତ ଆତ୍ମୀୟ-ପରିଜନ କୁମ୍ଭୀର ବକଳରେ ପଡ଼ି ନାଶ ଗଲେଣି । ତୁମେ ଆମକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇ ତା’ ପରେ ବିଶ୍ୱାସଯାଚକତା କରି ମାରିଲ । ତା’ର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଲି । ତୁମେ ଯେହେତୁ ରାଜା, ତୁମକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲି । ତେବେ ତୁମେ ଆଜ୍ଞାବନ ଶୋକାର୍ତ୍ତ ହୋଇ ରହିବ । ପଳାଅ ଏ ବଣରୁ । ମୋର ପ୍ରତିଜ୍ଞାବା ବଳି ବର୍ତ୍ତମାନ ନିର୍ବାପିତ ।”

ରାଜା କପାଳରେ କର ମାରି ନଅରକୁ ଫେରିଗଲେ ।

“ବାଃ ବନ୍ଧୁ ! ବେଶ୍ କଲ । ଗ୍ରାସ ହାରଟି ତୁମେ ରଖ ।” କୁମ୍ଭୀର ପାଣି ଭିତରୁ ମୁଣ୍ଡ ଡୋଳି କହିଲା ।

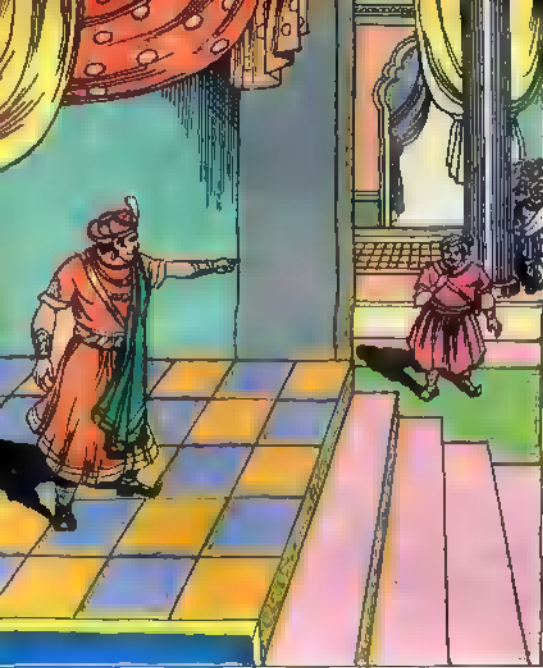
ବିଚାରମଣି

[୧୮]

[ମାୟାମର୍କଟ ଯାଇ ସ୍ତ୍ରୀ ଜିତକେତୁକୁ ଖବର ଦେଲା କି ତାଙ୍କ ଦୁର୍ଗ ଉପରକୁ ବିପଦ ମାଡ଼ିଆସୁଛି । ଆକ୍ରମଣକାରୀଙ୍କ ଭିତରେ ଜଣେ ସନ୍ଧ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି ବୋଲି ଖବର ପାଇ ଭୟଭୀତ ସ୍ତ୍ରୀ ମାୟା-ମର୍କଟକୁହି ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ । ପୁରୁଣା ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବଗୁପ୍ତ ପଦ୍ମସିଂହାର ମାୟାମର୍କଟ ଉପରେ ନିଜ ଭରବାସ୍ତ୍ର ତଳାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ହେବା ବେଳକୁ ମର୍କଟ ତାକୁ ଛଡ଼ାଇନେଇ ଜୀବଗୁପ୍ତ ଉପରକୁ ଉଠାଇଲା । ତା'ପରେ...]

ମାୟାମର୍କଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବଗୁପ୍ତକୁ ଭରବାସ୍ତ୍ରରେ ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରିବ । ଖାଲି ଆମ ଘାତକ ଆଘାତ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେବାର ଦେଖି ଆସିଯାଉ ।”

ଭରବାରରେ ଅମାତ୍ୟମାନେ କୋଳାହଳ କରି- ବଜାକଠାରୁ ଏ ପ୍ରକଣ୍ଠିତ ପାଇ ମାୟାମର୍କଟ ଉଠିଲେ । ସ୍ତ୍ରୀ ଜିତକେତୁ ଝୁପଟିଯାଇ ମର୍କଟର ଶାନ୍ତ ହେଲା । ଭରବାସ୍ତ୍ର ଖୋପରେ ପୁରାଇ ହାତ ଧରିପକାଇ କହିଲେ, “ହେ ମର୍କଟ- ଜୀବଗୁପ୍ତ ଆଡ଼କୁ ତାଙ୍କଲପୁଷ୍ଟି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ! ଅସ୍ତ୍ର ଧର । ସଜସଜ୍ଜା ଭିତରେ ରକ୍ତପାତ କହିଲା, “ଶୁଣିଲୁ ? ଘାତକ ନାହିଁ ହୋଇ ହେବା ଅମଙ୍ଗଳକର । ମୁଁ ଜୀବଗୁପ୍ତକୁ ପ୍ରାଣ- ବଞ୍ଚିବୁ । ପ୍ରାଣ ପ୍ରତି ମମତା ଥିଲେ ଏହି ବଞ୍ଚିବୁ । ପ୍ରାଣ ପ୍ରତି ମମତା ଥିଲେ ଏହି

ପହଞ୍ଚିଯାଇ କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ମୁଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ-
ଭୂପତି । ମୋର ଅନୁରୋଧ, ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଅବସ୍ଥାରେ ଖାବଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡଦେବାରୁ ଛାନ୍ଦ
ରହି ରାଜ୍ୟରକ୍ଷା ଦିଗରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତୁ ।
ଆପଣଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ଯେଉଁମାନେ ଆକ୍ରମଣ
କରିବାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି, ତହିଁ ଭିତରେ ଉଦୟ-
ଗିରିର ରାଜା ଦୁର୍ମୁଖ ବି ଅଛନ୍ତି ।”

ଦୁର୍ମୁଖର ନାମ ଶୁଣି ଜିତକେତୁ ଚମକ
ପଡ଼ିଲେ । ନଗରୀର ମୁଖ୍ୟ ଦ୍ଵାରରକ୍ଷକକୁ
କହିଲେ, “ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଯାଇ ନଗରୀର
ପ୍ରବେଶ ପଥ ବନ୍ଦ କରିଦିଅ । ପ୍ରଧାନ ସେନା-
ପତିଙ୍କୁ କହିଦିଅ, ସେ ସୈନ୍ୟଦଳ ଏକତ୍ର କରି
ଶତ୍ରୁ କବଳରୁ ନଗରୀ ରକ୍ଷା କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା
କରିବେ ।”

“ଯେ ଆଜ୍ଞା !” ଏହା କହି ଦ୍ଵାରରକ୍ଷକ
ରାଜାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ ବାହାରିଗଲା ।
ରାଜା ଜିତକେତୁ ସାମନ୍ତ ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତିକୁ
କହିଲେ, “ତୁମେ ଦୁର୍ମୁଖକୁ ଜାଣ ପରା !
ତା’ର ସୈନ୍ୟବଳ କିପରି ?”

ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ଚିନ୍ତାଗ୍ରସ୍ତ ଦେଖାଗଲେ । ସେ
ଟିକିଏ ଭାବି କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ମୁଁ ବହୁ
କାଳ ରାଜା ଦୁର୍ମୁଖ ଅଧୀନରେ ସାମନ୍ତ ରାଜା
ରୂପେ ରହିଥିଲି । ତାଙ୍କୁ ଅସମର୍ଥ ଠଉରାଇ
ବିଦ୍ରୋହ କରି ନିଜକୁ ସ୍ଵାଧୀନ ଘୋଷଣା କରିବା

ସୁଯୋଗରେ ରାଜ୍ୟ ଛୁଡ଼ି ପକାଇଯା ।”

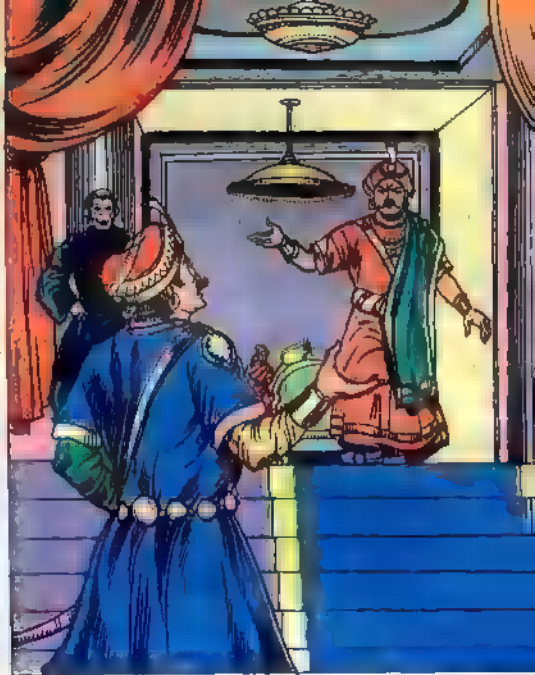
ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇଥିବା ଚରବାଣୀ ଉଠାଇ-
ନେଇ ଖାବଗୁପ୍ତ ତାକୁ ଖୋପରେ ରଖିଲା ଏବଂ
ରାଜା ତଥା ମର୍ଦ୍ଦଟ ଆଡ଼କୁ ଥରେ ହୁଲୁ
ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି ତା’ପରେ ଅମାତ୍ୟବର୍ଗଙ୍କୁ
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି କହିଲା, “ଶୁଣିଲେ ତ ? ରାଜା
ମୋତେ ରାଜ୍ୟ ଛୁଡ଼ି ଚାଲିଯିବାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ଦେଉଛି । କୁହନ୍ତୁ, ଆପଣମାନଙ୍କର ପରାମର୍ଶ
କ’ଣ ? ମୋର କ’ଣ କରିବ୍ୟ ?”

ଅମାତ୍ୟମାନେ କ’ଣ କହିବେ ଘୁରି କରି ନ
ପାରି ପରସ୍ପର ଅନାଇ ରହିଲେ । ସେତକ-
ବେଳେ ସାମନ୍ତରାଜା ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ସେଠାରେ

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ରାଜଧାନୀ ବି ଅଧିକାର କରିନେଇଥିଲା, ଦୁର୍ମୁଖର ଅନେକ ସୈନ୍ୟ ବି ମୋ ସହ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ । ” କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗକୁ ରତ୍ନବର୍ମା ନାମକ ଯୋଦ୍ଧା ଯୁଦ୍ଧା, ଭଲ୍ଲୁକତାନ୍ତ୍ରିକ, ପୁଣି ଭଲ୍ଲୁକରୂପୀ ଗୋଟାଏ ମଣିଷ ଏବଂ ବଣର ଡାକୁ—ଏସବୁ ଦୁଷ୍ଟ ଏକତ୍ର ହୋଇ ମୋତେ ମୋ ଅଧିକୃତ ଦୁର୍ଗରୁ ତଡ଼ିଦେଲେ । ଦୁର୍ମୁଖର ଏହି ସହଚରମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅଧିକ କେହି ଥିବାର ଦେଖିଲି ନାହିଁ । ”

ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତିର ଏକଥା ଶୁଣି ରାଜା ଜିତକେତୁ ଭୟଭୀତ ହୋଇ ମାୟାମର୍କଟକୁ କହିଲେ, “ମର୍କଟମନ୍ତ୍ରୀ ! ଯାହା ଜଣାଯାଉଛି, ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରବଳ ନୁହେଁ, ତେବେ ପରାସ୍ତମରେ ପ୍ରବଳ । ନଗରରକ୍ଷା କଥା ଯାହାହେଉ, ଆମର ଏ ଦୁର୍ଗ କିପରି ରକ୍ଷା ପାଇବ, ତାହାହିଁ ଜରୁରୀ ସମସ୍ୟା । ”

ମାୟାମର୍କଟ ମନଦେଇ ରାଜାଙ୍କ ବକ୍ରବ୍ୟ ଶୁଣିଲା । ତା’ପରେ ଉତ୍ସାହଭରେ କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ଦୁର୍ଗ ରକ୍ଷା ବିଷୟରେ ଆପଣ ମୋତେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଖାଲି ସାବଧାନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଭଲ୍ଲୁକତାନ୍ତ୍ରିକର ଦଳ ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ଅଧିକୃତ ଦୁର୍ଗରେ ପଶିଲେ କିପରି ଜାଣନ୍ତି ? ସେମାନେ ଉଦୟଗିରିର ଦୁର୍ଗଦ୍ୱାର ଜଳାଇଦେଲେ । ”

ରାଜା ମୁଣ୍ଡ ଡଳାଇ କହିଲେ, “ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ! ତୁମେ ତୁମ ଦୁର୍ଗଦ୍ୱାର ରକ୍ଷା ଦିଗରେ ସଚର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରି ନ ଥିବାରୁ ଦୁର୍ଗଟି ହରାଇଲା । ତେବେ ଯିଏ ସହିବା ଦ୍ୱାରା ତୁମର ଅଭିଜ୍ଞତା ହୋଇଯାଇଛି । ତେଣୁ ମୋ ଦୁର୍ଗ ରକ୍ଷାର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁମକୁ ସମର୍ପିଦେଲି । ତୁମେ ସାମାନ୍ୟ ସହକାରେ କାମଟି ତୁଲାଇପାରିଲେ ତୁମକୁ ମୋ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଧାନ ସାମନ୍ତ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ ଦେବି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଭିନନ୍ଦନ ବି ପାଇବ । ”

“ଆପଣଙ୍କର ଦୟା ମହାରାଜ ! ” ଏହା କହି ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ସେତିକିବେଳେ ଉକ୍ତକଣ୍ଠରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଖାବରୁ ପ୍ର

ମାତ୍ରେ ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ ଡେଇଁପଡ଼ି ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରେ
ଯାଇ ଠିଆ ହୋଇ ହାତରେ ଚରବାସ୍ତ୍ର ତଥା
ପଛରେ ଲୁଣ୍ଠି ବୁଲାଇ ଘୋଷଣା କଲ : “ମୋ
ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ କେହି ଜଣେ ଚୋରାଇ ନେଇଛି । ଯିଏ
ସେ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ମୋତେ ଆଣି ସମର୍ପିଦେବ, ସେ
ଏ ରାଜ୍ୟର ଅଧା ପାଇବ, ପୁଣି ରାଜକନ୍ୟାକୁ
ବି ବିବାହ କରିବ ।”

ମର୍ଚ୍ଚଟର ଏ ଘୋଷଣା ଶୁଣି ସଭାସଭର
ମୁହଁ ଚୁଆଁଚୁଆଁ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରବଳ ଭାବରେ
ହସିଲା, ମନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବଗୁପ୍ତ । ହସ ବନ୍ଦ ହେବାରୁ
କହିଲା, “ମର୍ଚ୍ଚଟକୁ ଏତିକି ଜଣା ନାହିଁ ଯେ ଆମ
ରାଜାଙ୍କର କନ୍ୟା ନାହିଁ କି ପୁଅ ନାହିଁ !”

ପଚାରିଲା, “ମହାରାଜ ମୋ ଅବସ୍ଥା କ’ଣ ?
ମୁଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଛି ନା ତଡ଼ା ଖାଇଛି ?” କିନ୍ତୁ ରାଜା
ଜିତକେତୁ କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ
ଚିତ୍କାର କରି କହିଲା, “ଆରେ ମୁଡ଼ ଭୂତମନ୍ତ୍ରୀ !
ତୋ ମୁଣ୍ଡଟି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଛୁଟ ରହିଛି, ସେଥି-
ପାଇଁ ଭାଗ୍ୟକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇଥା । ମନ୍ତ୍ରୀପଦ
ଯେ ହରାଇଛି, ସେଥିରେ କା ସନ୍ଦେହର ଅବ-
କାଣ କ’ଣ ?”

ଏହା ପରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଭୂପତି ତଥା ତାଙ୍କ ପଛେ
ପଛେ ଜୀବଗୁପ୍ତ ବାହାରିଗଲେ । ଅମାତ୍ୟମାନେ
ବି ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କଲେ । ସମସ୍ତେ
ଦରବାର ବାହାରେ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଠୁଳ ହେବା

ଏଥର ସମସ୍ତେ ହସିଉଠିଲେ । ପରକ୍ଷଣରେ
ସେଠାରେ ରାଜା ଜିତକେତୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।
ବୁଦ୍ଧଦୃଷ୍ଟିରେ ରାଜାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ମାୟା-
ମର୍ଚ୍ଚଟ ପଚାରିଲା, “ଆପଣ କି ଧରଣର ରାଜା ?
ସବୁ ରାଜାଙ୍କର ତ ସୁଅ ଝିଅ ଥା’ନ୍ତି !
ଆପଣଙ୍କର ନାହିଁ କାହିଁକି ?”

“ମର୍ଚ୍ଚଟ-ମନ୍ତ୍ରୀ ! ସେକଥା ପରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ
କୁହ, ସେ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ କ’ଣ ନିହାତି ଜରୁରୀ ଦର-
କାର ? ତା’ ଭିତରେ କ’ଣ ଏପରି ଯାଦୁ ଅଛି
ଯାହା ହିନା ଶରୀର ସାମନା କରିବା ନିରାପଦ
ନୁହେଁ ?” ରାଜା ଜିତକେତୁ ପଚାରିଲେ ।
“ମହାରାଜ ! ଆପଣ ସେ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡର କରମତି

ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ଯାହା ହାତରେ ସେ ଦଣ୍ଡି
ରହିଥିବ, ତାହାପାଇଁ ଅସାଧ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି
କହିଲେ ଅତୁଳି ହେବ ନାହିଁ । ଖାଲି ଆପଣଙ୍କ
ସିଂହାସନ କାହିଁକି, ସେ ମନ୍ଦଦଣ୍ଡ ପାଖରେ
ରହିଥିଲେ ଆପଣଙ୍କ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ନିରାପଦ ।”
ମର୍ଦ୍ଦି ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ରାଜା ଜିତକେତୁ ତତ୍ତ୍ୱସିଖାରୁ ହାତ ଉପରକୁ
ଉଠାଇ ଘୋଷଣା କଲା ଭିତ୍ତିରେ କହିଲେ, “ଶୁଣ
ମୋର ସଭାଜନେ, ମୋର କନ୍ୟା ନାହିଁ ତ
କ’ଣ ହେଲା ? ମୁଁ ଗୋଟାଏ କନ୍ୟା ପୋଷଣ
କରି ତା’ପରେ ମନ୍ଦଦଣ୍ଡ-ଉଦ୍ଧାରକାଣ୍ଡ ସହ
ତା’ର ବିବାହ ଦେବି ।”

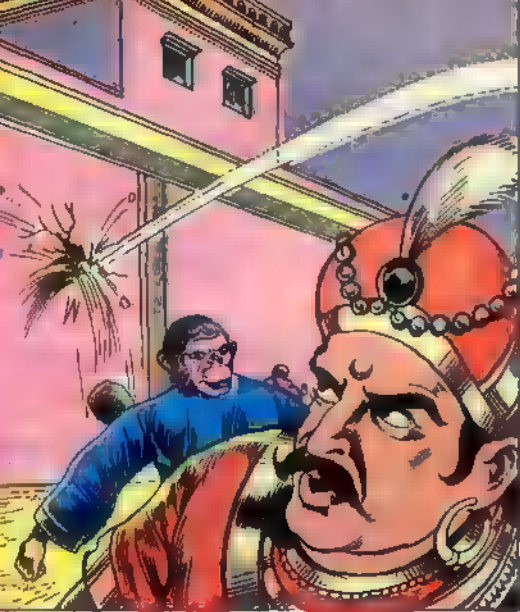
ରାଜାଙ୍କ ଘୋଷଣା ଶୁଣି ସେଠାରେ ଗୁପ୍ତଲ

ଖେଳିଗଲା । ଟିକିଏ ଦୂରରେ ସେ ଯାଯାବର
ପୋଷା ଭାଲୁକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଥୋକେ ଲୋକ
ଜମା ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ
ବୈରାଗୀ ବେଶରେ ଦୁଇଜଣ ଯୁବକ ଥିଲେ ।
ରାଜାଙ୍କ ଘୋଷଣା ଶୁଣି ସେମାନେ ଖୁବ୍ ଖୁସୀ
ହେଲେ ବୋଲି ମନେ ହେଲା । ସେମାନଙ୍କ

ଭିତରୁ ଜଣେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଥଳ ଭିତରେ
ହାତ ପୁରାଇବାରୁ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ତାକୁ ସତର୍କ
କରିଦେଇ କହିଲା, “ବ୍ୟସ୍ତ କାହିଁକି ? ପ୍ରଥମେ
ଆମ ଗୁରୁଙ୍କ ମତ କ’ଣ ଗୁହାଯାଉ ।”

ଦୂର ବୈରାଗୀ ଯୁବକ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ।
ଉପସ୍ଥିତ ଅମାତ୍ୟମାନେ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲେ କି
ମନ୍ଦଦଣ୍ଡ ଉଦ୍ଧାରକାଣ୍ଡକୁ ଯେଉଁ ପୁରସ୍କାର ମିଳିବ

ସେ ବନ୍ଧୁ ସାଗ୍ନା ରାଜ୍ୟରେ ଘୋଷଣା କର-
ଦିଆଯାଉ ।

ଏହାପରେ ସମସ୍ତେ ରାଜଧାନୀକୁ ଉଦ୍ୟତ
ହେଉଛନ୍ତି, ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଘର ଆସି
ପ୍ରାଚୀର ଟପି ସମସ୍ତଙ୍କ ମଝିରେ ମାଟିରେ ଲାଗି-
ଗଲା । କେତେଜଣ ସେ ଘର ଉଠାଇବାକୁ
ପ୍ରବାର ଦେଖି ମାୟାମର୍କଟ ସେମାନଙ୍କୁ ନିରସ୍ତ
କଲା ଓ ନିଜେ ଯାଇ ଘରଟିକୁ ଧରି ଭଲ
ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷା କଲା । ତା’ପରେ ତାକୁ ଦୁଇ-
ଶକ୍ତି କରି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଇ ଗର୍ବିତ ସ୍ଵରରେ
କହିଲା, “ଏ ଘରର ଦଶା ଯାହା ହେଲା,
ଶତ୍ରୁପକ୍ଷର ଦଶା ହିଁ ସେଇଆ ହେବ ।”

ତା’ପରେ ସେ ପୁଣି ପାଗଳ ପରି ନାଚ କୁଦି
ପରୁଥିଲା, “ଆରେ, କାହିଁ ଗଲା ମୋର ମନ୍ଦ-
ଦଣ୍ଡ ?”

ସେ ଏତକ କହିଯାଉ ବୋଲି ଖଣ୍ଡିଏ
ଓଜନିଆ ପଥର କାନ୍ଥୁ ଆସି ପାତେଇ ଉପରେ
ପଡ଼ି ତା’ପରେ ତଳକୁ ଛୁଟିକିଆସି ଖଣ୍ଡିବଖଣ୍ଡି
ହୋଇଗଲା ।

ରାଜା ଜଗଜେତୁ ଏଥର ଚମକିଉଠିଲେ ।
ଭୟରେ ଥରି ଥରି ସେ କହିଲେ, “ଏଡ଼େ ବଡ଼
ପଥର ଯିଏ ଟେକି ଫୋପାଡ଼ି ପାରୁଛି, ସିଏ
କଦାପି ସାଧାରଣ ମଣିଷ ନୁହେଁ । ରାକ୍ଷସ ହେଲେ
ହୋଇଥିବ । ମର୍କଟ-ମନ୍ତ୍ରୀ ! ଆମ ଭଲ ମଣିଷ
ରାକ୍ଷସ ସହ ଲଢ଼ିବ କିପରି ?”

ପଥର ପଡ଼ି ଶକ୍ତିବା ମାତେ ଉପସ୍ଥିତ ଲୋକେ
ସେଠାରୁ ପଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମାୟାମର୍କଟ
ରାଜାକୁ କହିଲା, “ଆପଣ ଭୟ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
ବ୍ରହ୍ମପୁତ୍ର ନଦୀ କୂଳରେ ବହୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ରାକ୍ଷସଙ୍କୁ
ମୋ ଗୁରୁ ମିଥ୍ୟାମିଶ୍ର ବନ୍ଦୀ କରି ନିଜ କାମରେ
ଖଟାଉଛନ୍ତି ।”

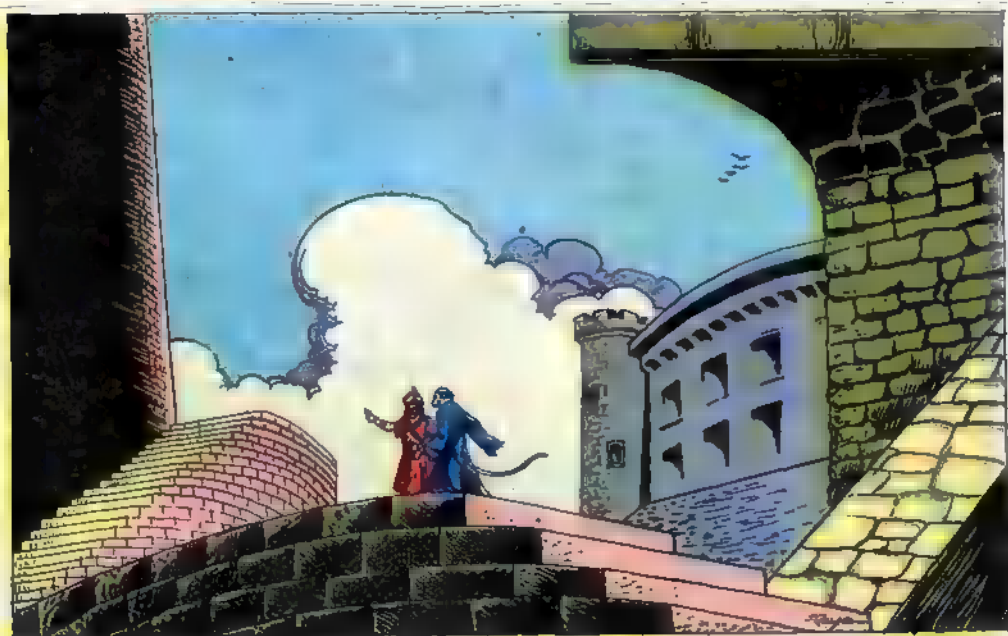
ରାଜାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଭୟର ଭାବ ଦୂର ହେଲା
ନାହିଁ । ସେ କହିଲେ, “ଅମାତ୍ୟବର ! ତୁମେ
ସେ ରାକ୍ଷସମାନଙ୍କୁ ଆଣି ବର୍ତ୍ତମାନ ଆକ୍ରମଣ-
କାର୍ଯ୍ୟକ ଦରୁଦ୍ଧରେ ଲଗାଇପାରିବ କି ?”

ମାୟାମର୍କଟ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲା, “ମହାରାଜା !

ଆପଣ ମୋ ଗୁରୁଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବଡ଼ପୁରେ କହି
 ଜାଣିଥିଲେ ଏପରି ପିଲାକିଆ କଥା କୁହନ୍ତେ
 ନାହିଁ । ସେ ତାନ୍ତ୍ରିକ-ସାବ୍‌ଭୌମ । ସେ ଏ
 ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକ ଉପରେ ନିଜର ପ୍ରତିପତ୍ତି ସାବ୍ୟସ୍ତ
 କରିସାରି ସ୍ୱର୍ଗଲୋକ ଉପରେ ପ୍ରତିପତ୍ତି ବସ୍ତାର
 କରିବା ମତଲବ୍ରେ ଅଛନ୍ତି । ସେ ପୁଣି
 ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଗ୍ରେଟିଆ ମୋଟିଆ ଗୁଜାଳ
 ସହାୟତା କରିବା ପାଇଁ ଆସିବେ ! ସେ
 ଅବଶ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଟିକିଏ ଅଭୁଆରେ ପଡ଼ି-
 ଯାଇଛନ୍ତି । କାରଣ ଭଲ୍ଲ କପାଦ ନାମକ
 ସମାନ୍ୟ ମଣିଷଟାଏ ତାଙ୍କର ଶସ୍ତ୍ରତା କରୁଛି ।
 ତାହାରି ଶିଷ୍ୟ ଭଲ୍ଲ କତାନ୍ତ୍ରିକ ଆଜି ଆପଣଙ୍କ
 ଉପରେ ଚଢ଼ଉ କରୁଛି ।”

ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ ମୁହଁରୁ ଏହା ଶୁଣି ଗଜା ଜି-
 କେତୁ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ପଡ଼ିଲେ । ମାୟାମର୍ଚ୍ଚଟ
 ପ୍ରକୃତରେ ତାଙ୍କୁ ସହାୟତା କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ
 ନା ତା’ ଗୁରୁର କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ପିଢି
 ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ମତ-
 ଲବ୍ରେ ଅଛି ? ତାଙ୍କ ମନରେ ଦେଖା ଦେଲ
 ଏହି ସନ୍ଦେହ । ଦୁର୍ଗରସାର ଦାୟିତ୍ୱ ମାୟା-
 ମର୍ଚ୍ଚଟ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା କେତେଦୂର
 ସମୀଚନ ହୋଇଛି ତାହା ସେ ଠଉରଇ ପାରିଲେ
 ନାହିଁ ।

ସେ ମର୍ଚ୍ଚଟକୁ କହିଲେ, “ଅମାତ୍ୟବର !
 ପ୍ରଥମେ ଦୁର୍ଗର ପ୍ରାଚୀର ଉପରୁ ଚାରିଦିଗକୁ
 ଦୃଷ୍ଟିନିଷେପ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତାହାହେଲେ

ଶହ କେତେ ଦୂରରେ, ସେ କଥା ବୁଝିହେବ ।
ସେହି ଅନୁସାରେ ଆମ ସୈନ୍ୟଦଳକୁ ସଙ୍କେତ
ଦେଇହେବ ।”

ରାଜା ନିକଟସ୍ଥ ପ୍ରାଚୀର-ତୋରଣ ଆଡ଼କୁ
ଅଗ୍ରସର ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

“ହାୟ, ମୋ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ଗଲ କୁଆଡ଼େ ?”
ଏଇଆ କହି ମର୍କଟ ତାକୁ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ
ଲାଗିଲା ।

ତୋରଣ ଉପରୁ ରାଜା ଜିତକେତୁ ଓ
ମାୟାମର୍କଟ ସମ୍ମୁଖବର୍ତ୍ତୀ ମୈଦାନ ଭିତରକୁ
ଅନାଇଲେ । ସେମାନେ ଅଳ୍ପଦୂରରେ ଘୋଡ଼ା
ଉପରେ ରବିବର୍ମା, ମହିଷ ଉପରେ ଭଲ୍ଲୁକ-
ତାନ୍ଦିକ, ହାତୀ ଉପରେ ଦାତକଭଲ୍ଲୁକ ଏବଂ
ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ରାକ୍ଷସ ଉଗ୍ରଦଣ୍ଡ ଓ କେତେ-
ଜଣ ସୈନ୍ୟ ଠିଆ ହୋଇଥିବାର ଦେଖିଲେ ।

ଆପାଦମସ୍ତକ ଥରିଉଠି ରାଜା ଜିତକେତୁ
କହିଲେ, “ମର୍କଟ-ମନ୍ତ୍ରୀ ! ମୋତେ ସତରେ
ଡର ଲାଗୁଛି । ଅନ୍ୟମାନେ ମଣିଷ । ସେମାନଙ୍କ
ସହ ଲଢ଼ିବାକୁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । କିନ୍ତୁ ଆମେ

କୌଣସି କାଳେ ରାକ୍ଷସ ସହ ଯୁଦ୍ଧିନାହିଁ ।
ବର୍ତ୍ତମାନ କର୍କସ୍ୟ କ’ଣ ?”

“ଯାହା ମଣିଷର ସାଧାରଣ ଶକ୍ତିର ଦ୍ଵାରା
ଅଘାତ ତାହା ମନ୍ତ୍ରଶକ୍ତି ଦ୍ଵାରା ସମ୍ଭବ । ହାୟ,
କୁଆଡ଼େ ଗଲ ମୋର ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ?” ଏହା
କହି ମାୟାମର୍କଟ ଗୋଟାଏ ରଡ଼ି ଛୁଡ଼ିଲା ।

ସେ ରଡ଼ି ବଣୁଆ ଟୋକା କାନରେ ପଡ଼ିଲା ।
ସେ ହାତୀ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ି ତା’
ଆଡ଼କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲା, “ଆରେ ମର୍କଟ,
ତୋ ମନ୍ତ୍ରଦଣ୍ଡ ବର୍ତ୍ତମାନ ଖାର ରୂପେ ତୋତେ
ଭେଟିବାକୁ ଯାଉଛି ।” ଏହା କହି ସେ ଖାର
ନିକ୍ଷେପ କଲା ।

ଖାର ଆସି ମର୍କଟ ଦେହରେ ଲାଗିଲା । ସେ
ପଡ଼ିଲେ କିନ୍ତୁ ଉଠିପଡ଼ି ଦୁଇ ହାତରେ ଖାର
ବାହାର କରି ଉଠି କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ତୁମର
ଏ ସାମାନ୍ୟ ଖାର ଭ୍ରାନ୍ତିମତ୍ତର କ’ଣ ଅନିଷ୍ଟ
କରି ପାରେ ?”

ଏହା କହି ସେ ରବିବର୍ମା ଆଡ଼କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି
ଖାରଟି ଫୋପାଡ଼ିଦେଲା । (ସମକ୍ଷ)

ବିଚାର-ବ୍ୟବହାର

ରାଜା ବିଷମାର୍କ ପୁନଃବାର ବୃକ୍ଷଟି ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ । ବର୍ଷା, ଘନ ଘନ ବଜ୍ରପାତ ତଥା ଚଢ଼ିଲ ଆଲୁଅରେ ଦିଶିଯାଉଥିବା ଅଶଗ୍ଗସ୍ତମାନଙ୍କର ଉତ୍ସାବତ ମୁହଁ ଏବଂ ଅନ୍ଧକାସ୍ୟ ପ୍ରତି ଭୃଷେପ ନ କରି ରାଜା ବୃକ୍ଷା-ସ୍ନେହଣ କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଶବ୍ଦଟିକୁ ଉଚ୍ଚାରଣ ଆଣି ଶୁଣାନପଥ ଅନ୍ଧକ୍ରମ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦପ୍ରତି ବେତାଳ କହିଲା, “ରାଜା ! ତୁମ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସ୍ୱରାଜ ରହୁ ନାହିଁ । ଉନ୍ମାଦ ଶାସନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହି ସ୍ୱରାଜେ କାହିଁ ଚିନ୍ତା ନେବା କଥା, ତାହା ନ କରି ତୁମେ ଆସି ଶୁଣାନରେ ବୁଲୁଛ । ଚନ୍ଦ୍ର-ଗିରିର ରାଜା ଶଶାଙ୍କପିଂଡ଼ଙ୍କ ଆଚରଣରେ ସ୍ୱରାଜ ନ ଥିଲା । ଜଣେ ସାମାନ୍ୟ ବଣୁଆ କାଠୁଣିଆ ତାଙ୍କୁ ଅପମାନ କଲା, ସିଏ ତାଙ୍କୁ ସହଜରେ । ଅଥଚ ଯେଉଁ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ସେ ସମ୍ମାନ ଦେଉଥିଲେ, ସେ ଟିକିଏ ଅପମାନ ସୂଚକ କଥା

ବେତାଳ କଥା

କନ୍ଧିବା ମାତେ ରାଜା ହୁଏ ହେଲେ । କହୁଛି
ତାଙ୍କ କଥା । ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମରେ ଲଘବ
ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଗୁଲଲ : ରାଜା ଶଶାଙ୍କସିଂହଙ୍କ
ଦରବାରରେ କେତେଜଣ ପଣ୍ଡିତ ଥିଲେ ।
ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଧନଞ୍ଜୟ ଶର୍ମାଙ୍କ ପ୍ରତି
ରାଜା ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଉଥିଲେ ।
ସେଥିପାଇଁ ଶର୍ମାଙ୍କ ମନରେ ବି ବେଶ୍ ଗର୍ବ
ଥିଲା ।

ଥରେ ଥରେ ରାଜା ଛତୁବେଶରେ ଭାଙ୍ଗି
ଗୁଲି ବାହାରୁଥିଲେ । ସେପରି ଭାବରେ ବୁଝୁଗୁଲି
କଲବେଳେ ଥରେଥରେ ସେ ରାତିରେ ମଧ୍ୟ
ବାହାରେ ରହୁଥିବାଜୁଥିଲେ ।

ଥରେ ରାତି କାଳରେ ରାଜା ରାଜଦାସଠାରୁ

ବହୁ ଦୂରରେ ଥାଇ ଦୁର୍ଜନମାନଙ୍କ କବଳରେ
ପଡ଼ିଲେ । ଜଣେ ବଣୁଆ କାଠୁରିଆ ତାଙ୍କୁ
ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା କଲ ।

ପରଦିନ ରାଜା କାଠୁରିଆକୁ ଦରବାରକୁ
ଡକାଇପଠାଇଲେ । କାଠୁରିଆ ବା କିପରି
ଜାଣିଥାନ୍ତା ଯେ ସେ ଯାହାକୁ ରକ୍ଷା କଲ
ସେ ସ୍ୱୟଂ ରାଜା । ଦରବାରରୁ ଡାକିବା ପାଇ
ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଦରବାର
ଭିତରକୁ ଆସି ରାଜାଙ୍କୁ ସେ ଚାଟକା ହୋଇ
ଅନାଇରହିଲା ।

“କହୋ ! ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହିଁ ? ଗତ
କାଳ ରାତିରେ ମୋତେ ତୁମେ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷା
କରି ନ ଥିଲ ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

“ଆରେ, ଆରେ, ତୁମେ ରାଜା ! ହଇହୋ,
ତୁମେ ନିଜକୁ ନିଜେ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ,
ଆଉ ସିଂହାସନରେ ବସି ଆମକୁ ଶାସନ କରୁଛ
କ’ଣ !” କାଠୁରିଆ କହିଦେଲା ।

ଦରବାରର ଅମାତ୍ୟମାନେ ନିସ୍ତକ୍ ହୋଇ-
ଗଲେ । ସେମାନେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ କାଠୁରିଆ
ବାପୁଜୀର ପ୍ରାଣ ଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ରାଜା ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଆରେ
ଭାଇ ତୁମେ ଠିକ୍ କହୁଛ । ପରିସ୍ଥିତିରେ ବଳ-
ବାନ୍ ଲୋକ ବି କାବୁ ହୋଇଯାଏ । ମୋର
ହୋଇଆ ହୋଇଗଲା । ତେବେ ମୁଁ ବିପଦରେ
ପଡ଼ିଲି ବୋଲି ତ ତୁମେ ମୋତେ ରକ୍ଷା କରି-
ବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲ ! ରାଜାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇବାର
ଗୌରବ କେତେଜଣଙ୍କୁ ମିଳେ ?”

ଏହା କହି ରାଜା କାଠୁଆକୁ ହଜାରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ଦେଲେ । କାଠୁଆ ଗୋଟାଏ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ବି ଜୀବନରେ ଦେଖି ନ ଥିଲା । ସେ ଅଭିଭୂତ ହୋଇଗଲା । ତେବେ କହିଲା, “ଶୁଣ ରାଜା ! ଭବିଷ୍ୟତରେ ସାବଧାନରେ ବୁଲୁବୁଲି କରିବ ସବୁବେଳେ ତ ମୁଁ ଆଉ ତୁମ ପାଖରେ ନ ଥିବି !”

କାଠୁଆର ଉପଦେଶ ଶୁଣି ରାଜା ପୁଣି ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଠିକ୍ କହିଲା । ମୋର ଅଧିକ ସତର୍କ ହେବା ଉଚିତ ।”

ଧନଞ୍ଜୟ ଶର୍ମା ସବୁ ଦେଖି ଓ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ସାମାନ୍ୟ ବଣୁଆ ମୁଖଟାଏ ରାଜାଙ୍କୁ ଏପରି କଥା କହିଗଲା, ଓ ରାଜା ସେଥିରେ ବିରକ୍ତ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଖୁସୀ ହେଲେ । ରାଜାଙ୍କର ବୋଧହୁଏ ମାନସମାନ ବୋଧ

ବେଶୀ ଘାଣ୍ଟି ନୁହେଁ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ପରି ଜ୍ଞାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସମ୍ପ୍ରମ ଦେଖାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ବା କାହିଁ ?

କେତେଦିନ ଗଲା । ଦିନେ ଦରବାରରେ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହେଲାବେଳେ ରାଜା ଗୋଟାଏ ପ୍ରଶ୍ନ କରନ୍ତେ ତା’ର ସିଧା ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଶର୍ମା କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ମୁଖଠାରୁହଁ ଆଶା କରାଯାଏ । ଭବିଷ୍ୟତରେ ଗ୍ରହଚକ୍ର କଥାବାଣୀ କରିବେ । ସବୁବେଳେ ମୁଁ ନ ଥିବି ସେ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଗୁଣାଗୁଣା ବିଚାର ନ କରି ଉତ୍ତର ଦେଉଥିବି !”

ରାଜାଙ୍କ ମୁଖ ଶୁଷ୍କ ଗମ୍ଭୀର ଦେଖାଗଲା । ସେ ସିଂହାସନରୁ ଉଠି ଚାଲିଗଲେ । ଅଧଘଣ୍ଟାଏ ଭିତରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଆସି ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଦରବାରରୁ ବାହାର କରିଦେଲେ । ସେ ଆଉ ଜୀବନରେ

ରାଜଧାନୀ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ତାଙ୍କୁ କହିଦିଆଗଲା ।

ବେତାଳ ଟିକିଏ ରହିଯାଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ରାଜା ! ଶଶାଙ୍କସିଂହଙ୍କ ଆଚରଣରେ ଏଭଳି ବ୍ୟବହାର ତାହାଙ୍କ କ’ଣ ? ବଣୁଆ କାଠୁଆ ପ୍ରତି ସେ ପ୍ରୀତିଭାବ ଦେଖାଇଲେ ଅଥଚ ଏକା ଧରଣର କଥା ଶୁଣି ଜଣେ ଗୁଣୀ ପଣ୍ଡିତକୁ ନିକାଲିଦେଲେ କିପରି ? ଏହା ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ଭ୍ରମ ଛଡ଼ା ଆଉ କ’ଣ ? ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତି ଥାଇ ସହି ମାରବ ରହିବ, ତେବେ ତୁମ ଶିର ହେବ ଝୁଲିଯିବ ।”

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ରାଜା ବିଚାର କରୁଥିଲେ, “ପ୍ରଥମ କଥା ହେଲା, କାଠୁଆ ପ୍ରତି ରାଜାଙ୍କର କୃତଜ୍ଞତାର ହେତୁ ଥିଲା । ଅପର ପକ୍ଷରେ ଶର୍ମା ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞ ରହିବା କଥା । ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତି ଉଭୟଙ୍କର ବ୍ୟବହାର ଏକା ହେଲେ ବି ରାଜାଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରତିଦ୍ବିପ୍ପା ଅଲଗା ଅଲଗା ହେବା ସ୍ବାଭାବିକ । ଦ୍ବିଗାୟରେ

କାଠୁଆ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇଥିଲା । ସିଏ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଏ, ସିଏ ପିତା ସମାନ । ତା’ର ଆକଟ କରି କହିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି ।

ଏସବୁ କାରଣ ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ଭୁଲିଗଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ ଯେ କାଠୁଆ ଯାହା କହିଲା, ତାହା ସରଳ ଭାବରେ କହିଲା । ନିଜର ଶାବନ ଯାପନ ଅନୁରୂପ ତା’ର କଥାବାର୍ତ୍ତା । ତେଣୁ ତା’ ପାଟିରେ ଯାହା ସ୍ବାଭାବିକ, ଦରବାରର ଆଦର କାଇବା ଓ ପରମ୍ପରା ଜାଣିଥିବା ଶର୍ମାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ତାହା ଔଚିତ୍ତ୍ୟ । ପୁଣି, କାଠୁଆର ଧନକ ପକ୍ଷରେ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରତି ସଦିକ୍ତା ଥିଲା, ଶର୍ମାଙ୍କ ଧନକ ପକ୍ଷରେ ଥିଲା ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ । ରାଜା ସହ ଶର୍ମାଙ୍କୁ ସହ୍ୟ କରିଥାନ୍ତେ, ଦରବାରରେ ତାଙ୍କୁ ଆଉ କେହି ସମ୍ମାନ କରି କଥା କୁହନ୍ତେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଶଶାଙ୍କସିଂହଙ୍କ ବ୍ୟବହାରରେ କୌଣସି ଅସଙ୍ଗତ ନ ଥିଲା ।”

ରାଜାଙ୍କ ମୌନଭଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦ ସହ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଧରୁ ଖସି ପୁନର୍ବାର ବୃକ୍ଷ ଡାଳରେ ଝୁଲିପଡ଼ିଲା । (କଳ୍ପିତ)

ଅଭୂତ ଗାୟକ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳର କଥା । ସେତେବେଳେ ସିନ୍ଧୁଦେଶ ଉପରେ ରାଜୁତି କରୁଥିଲେ ଜୟସିଂହ । ଦିନେ ତାଙ୍କ ଦରବାରକୁ ଆସିଲେ ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ । “ମହାରାଜ ! ମୋକେ ଆପଣଙ୍କ ଦରବାରରେ ଜଣେ ଗାୟକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କରନ୍ତୁ ।”

“ଭଦ୍ର ! ଆମ ଦରବାରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବେଶ୍ କେତେଜଣ ଗାୟକ ଅଛନ୍ତି । ଆଉ ଅଧିକ ଦରବାଣ୍ ଗାୟକ ଦରକାର ନାହିଁ ।” ରାଜା ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଆଗନ୍ତୁକ ଚାଲିଗଲେ । ପରଦିନ ସେ ପୁଣି ଆସି ପ୍ରହସ୍ତ ସେହି ଏକା ଅନୁରୋଧ କଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତ କହିଲି, ମୋ ଦରବାରରେ ଅନେକ ଗାୟକ ଅଛନ୍ତି ! ଆଉ ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ । ଆପଣ ଯାନ୍ତୁ ।” ରାଜା କହିଲେ ।

ଗାୟକ ଚାଲିଗଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ପ୍ରତିଦିନ ଦରବାରକୁ ଆସି ଗନ୍ଧାର ଭାବରେ ସେହି ଏକା ଅନୁରୋଧ କରନ୍ତି । ରାଜା ସେ ଅନୁରୋଧ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରନ୍ତି ।

ଦିନେ ରାଜା ଭାବିଲେ, “ଲୋକଟିର ଯୌର୍ଯ୍ୟ ତ କମ୍ ନୁହେଁ ! ମୁଁ ମନା କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ପ୍ରତିଦିନ ଅବିଚଳିତ ଭାବରେ ଆସି ସେହି ଗୋଟାଏ ନିବେଦନ କରୁଛି । ହୁଏତ ଏହା ଭିତରେ କିଛି ରହସ୍ୟ ରହିଛି । ମୁଁ ସବୁଦିନେ ତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିବା ଅସୁବିଧ ।”

ପରଦିନ ସେ ଲୋକ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ରାଜା କହିଲେ, “ଆପଣ ମୋ ଦରବାରର ଓସ୍ତାଦ୍-ମାନଙ୍କୁ ଗୀତ ବୋଲି ଶୁଣାନ୍ତୁ । ସେମାନେ ଯଦି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ, ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ ଦରବାଣ୍ ଗାୟକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବି ।”

“ମହାରାଜ, ମୋର ଗୋଟିଏ ସର୍ତ୍ତ ଅଛି । ମୁଁ କାହାର ବସ୍ତ୍ରରେ ଗୀତ ବୋଲିପାରିବି ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ମୋ ନିଜ ଭିତରୁ ପ୍ରେରଣା ପାଇବି, ସେତକବେଳେ ବୋଲିବି । ଆପଣ ଯଦି ମୋର ଏ ସର୍ତ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ତେବେ ମୁଁ ଦରବାସ୍ତଗାୟକ ପଦ ଗ୍ରହଣ କରିବି ।” ଉଦ୍ରଲୋକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିନମ୍ର ଭାବରେ କହିଲେ ।

“ହଇଡ଼ୋ ବାବୁ, ତୁମେ ବାରମ୍ବାର ଅନୁ-ରୋଧ କରିବାରୁ ତୁମକୁ ଏ ସୁଯୋଗ ଦିଆଗଲା । ତୁମେ ପୁଣି ଏପରି ଅଭୁତ ସର୍ତ୍ତ ବାତୁଛ କିପରି ? ନା, ଚଳିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ଯାଇ-ପାର ।” ରାଜା କହିଲେ ।

ଉଦ୍ରଲୋକ ଚାଲିଗଲେ । ତାଙ୍କ ପଛରେ ସମସ୍ତେ ହସିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ପୁଣି-ପରଦିନ

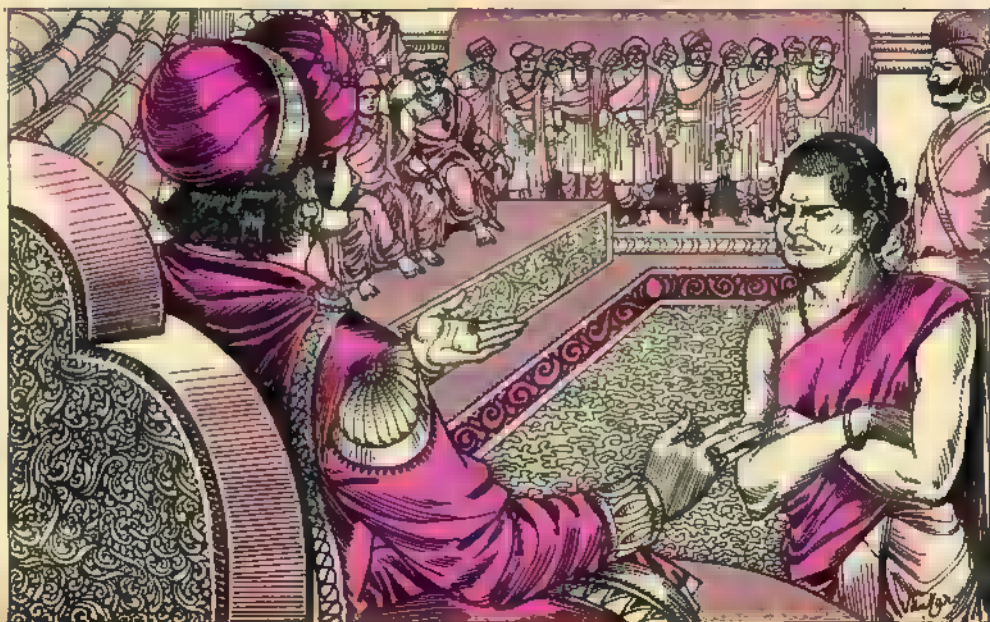
ଆସି ସେହି ଏକା ନିବେଦନ କଲେ । ରାଜା ବି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ । ପୁଣି କିଛିଦିନ ବିତଗଲା ।

ଦିନେ ରାଜା ସ୍ୱପ୍ନ ଭାବିଲେ, “ଉଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ରହସ୍ୟମୟ । ଦେଖାଯାଉ ତାଙ୍କ ମନରେ କ’ଣ ରହିଛି ।”

ପରଦିନ ଉଦ୍ରଲୋକ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ରାଜା କହିଲେ, “ଆସନ୍ତୁ । ଆଜିଠାରୁ ଆପଣ ମୋର ଦରବାସ୍ତଗାୟକ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ ।”

ଏହା କହି ରାଜା ତାଙ୍କ ଦରମା ଏବଂ ରହିବା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ପର୍କରେ ଯଥାବଧି ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି-ଦେଲେ ।

ସନ୍ତୋଷପୂର୍ବକ ରାଜାଙ୍କର ଏଭଳି ପିତାନ୍ତ ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଉଦ୍ରଲୋକ କିଛି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବା ଆନନ୍ଦିତ ହେବାର ଜଣାପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନେ ଧରିନେଲେ ତାଙ୍କ ଭିତରେ

କୌଣସି ଅସାଧାରଣ ପ୍ରତିଭା ଅଛି ଏବଂ ଏକ-
ମାତ୍ର ରାଜା ତାହା ଜାଣନ୍ତି ।

କିଛିଦିନ ଉତ୍ତର ରାଜାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ
ହେଲା । ସେ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରାସାଦରେ ଆନନ୍ଦର
କୋଳାହଳ ଲାଗିଗଲା । ପୁଅର ଏକୋଇଶା
ଦିନ ଦରବାରର ସବୁ ବଣିଷ୍ଠ ଗାୟକ ସଙ୍ଗୀତ
ପରିବେଷଣ କଲେ । ନବନିୟୁକ୍ତ ଗାୟକ ସେହି
ଦିନ ନିଜ ଗୁଣର ପରିଚୟ ଦେବେ ବୋଲି
ସମସ୍ତେ ଧରିନେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ରୂପସ୍ୱପ୍ନ
ବର୍ଣ୍ଣିରହିଲେ ।

ଗାୟକଙ୍କର ଏଭଳି ଆଚରଣରେ ରାଜା
ବରକ୍ତ ହେଲେ । ରାଜାଙ୍କ ମନୋରାଜ୍ୟ ବୁଝିପାରି
ଦୁଇ ଚାରି ଜଣ ଅମାତ୍ୟ ଉଦ୍‌ଲୋକକୁ କହିଲେ,
“ଆପଣ ଥରେବ କେବେ ଗାଇବେ ନାହିଁ ?”

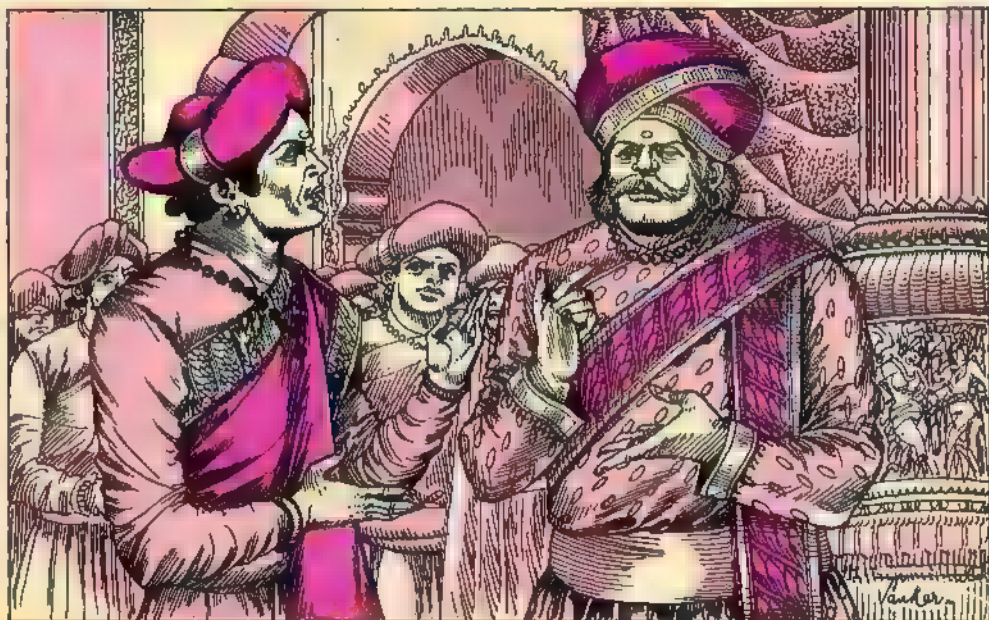
“ଗାଇବି ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ

ଆସିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଗାଇବି ।” ଉଦ୍‌ଲୋକ ଗନ୍ଧାର
ଭାବରେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଥରେ ଥରେ ରାଜାଙ୍କ ମନକୁ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି
ସନ୍ଦେହ ଆସୁଥାଏ : ଲୋକଟା ଠକ ନୁହେଁତ ?
ସେ ତାଙ୍କ ଉଦାରତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଦିନ
କାଟୁନାହିଁ ତ ! କିଏ କହିବ, ହୁଏତ ସଂ-
ଜୀବର ସ ଅକ୍ଷର ବି ସେ ଜାଣେ ନାହିଁ !

ତେବେ ସେ ନିଜ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକାଶ କରି ଉଦ୍‌
ଲୋକକୁ ତାଙ୍କ ପଦରୁ ହଟାଇ ବି ଦେଇପାରୁ ନ
ଥା’ନ୍ତି । “ଲୋକଟି ତ ସତ୍ତ୍ୱ ରଖିଥିଲା — ତା’ର
ପ୍ରେରଣା ହେଲେ ଯାଇ ସେ ଗୀତ ବୋଲିବ ।
ତାକୁ ତା’ ପଦରୁ ବାହାର କରିଦେବା ଅର୍ଥ
ନିଜ କଥା ଶିଳ୍ପ କରିବା !” ସେ ଭାବୁଥାନ୍ତି ।

ରାଜପୁତ୍ର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେ
ହଠାତ୍ ବେମାର ପଡ଼ିଲେ । ସେ ବେମାର କ’ଣ

ତାହା କେହି ନିରୁପଣ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।
 ଯେତେ ପ୍ରକାର ଚିକିତ୍ସା କଲେ ମଧ୍ୟ ରାଜପୁତ୍ରଙ୍କ
 ଅବସ୍ଥା କ୍ଷମେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଗରୀବ ଆଡ଼କୁ
 ଗତିକଲ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଆଶା
 ଛାଡ଼ିଦେଲେ ।

ସ୍ତ୍ରୀସାଦରେ ଶୋକର ଛାୟା ଘୋଟି ଯାଇ-
 ଥାଏ । ରାଜପୁତ୍ର ସେ କୌଣସି ସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁ
 ମୁଖରେ ପଡ଼ି ପାରନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ଏ ବିଷୟରେ
 ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ଶଯ୍ୟାକୁ ଘେରିରହି
 ଥା'ନ୍ତି । ସେତିକିବେଳେ ସେ ଗାୟକ ଆସି ଅଳ୍ପ
 ଦୂରରେ ବସି ଗୀତ ବୋଲିବାର ଉପକ୍ରମ
 କଲେ । ଅନେକେ ତାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ତାଙ୍କୁ ଧୂଳି
 ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇଲେ । ଏଇଟା କ'ଣ ଗୀତ
 ବୋଲିବା ସମୟ ? ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଥାଏ ଏହି
 ପ୍ରଶ୍ନ ।

କିନ୍ତୁ ଗାୟକଙ୍କ କଣ୍ଠରେ କି ଯାଦୁ ଥିଲା
 କେଜାଣି ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତେ ସବୁ ଭୁଲି

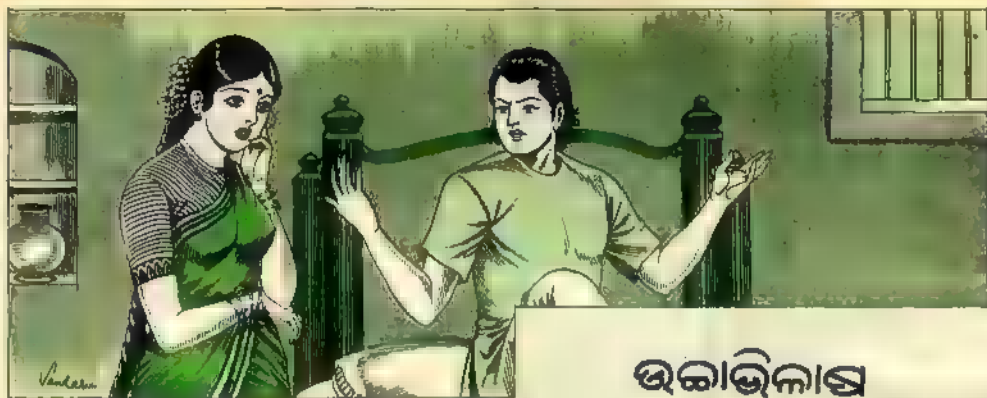
ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ଭଳି ବସି ତାଙ୍କ ଗୀତ ଶୁଣିବାରେ
 ଲାଗିଲେ । ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ ଘଣ୍ଟାଟିଏ ବଜିଗଲା ।

ରାଜା ଥରେ ରାଜକୁମାରଙ୍କ ଶଯ୍ୟାକୁ ଅନାଇ
 ତମକ ପଡ଼ିଲେ । ରାଜକୁମାର କାହିଁ ଗଲେ ?
 ସେ ଏଣେତେଣେ ଅନାଇ ଦେଖିଲେ, ରାଜ-
 କୁମାର କେତେବେଳେ ଶଯ୍ୟା ଛାଡ଼ି ଉଠିଯାଇ
 ସ୍ତ୍ରୀସାଦକ ସାଦରେ ବସି ଗୀତ ଶୁଣୁଛନ୍ତି ।

ରାଜାଙ୍କର ବିସ୍ମୟ ଓ ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ
 ସରେ । ସେ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ କୋଳାଗ୍ରତ କଲେ
 ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ ଦେଖି
 ଆନନ୍ଦରେ କୋଳାହଳ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଟିକିଏ ପରେ ରାଜା ସେହି ଗାୟକଙ୍କୁ ବିଧାନ
 ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଦେବାକୁ ସ୍ଥିରକରି ତାଙ୍କୁ ଖୋଜିଲେ ।
 କିନ୍ତୁ କାହାନ୍ତି ସେ ଗାୟକ ? ସମସ୍ତେ ଅନ୍ୟ-
 ମନ୍ତ୍ର ଥିବାବେଳେ ସେ କେତେବେଳେ ଉଠି
 ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । କୁଆଡ଼େ ଗଲେ କେହି ମଧ୍ୟ
 ତାହା ଜାଣିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଭକାଭିଳାଷ

ଅନେକ ଦିନ ତଳେ ଅବନ୍ତୀ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ
ବିନୋଦ ବୋଲି ଯୁବକ ଥାଏ । ତା' ମାମୁଁ
ସଜଧାମାରେ ଜଣେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ।
ତାଙ୍କ ପ୍ରଭାବରେ ବିନୋଦକୁ ଭଲ ଶୁକ୍ଷିଣ୍ଣିଏ
ମିଳିଗଲା ।

ବିନୋଦର ଧାରଣା ହୋଇଗଲା ଯେ ସେ
ଶାସ୍ତ୍ର ନିଜ ଯୋଗ୍ୟତା ଯୋଗୁଁ ସେଭଳି ଶୁକ୍ଷିଣ୍ଣ
ଶକ୍ତିକ ପାଇପାରିଛି । ମନେ ମନେ ସେ ବେଶ୍
ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଥାଏ । ନିଜକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ-
ଠାରୁ ଅଧିକ ଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ ଚେଷ୍ଟା କେବଳ
ନିମନ୍ତେ ସେହି ଅନୁସାରେ ବେଶ ପୋଷାକ
ପିନ୍ଧୁଥାଏ; ସେହି ଅନୁସାରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁ-
ଥାଏ ।

ଶୁକ୍ଷିଣ୍ଣ ପାଇବା ପରେ ବିନୋଦ ବିବାହ
କଲା । ତା' ସ୍ତ୍ରୀର ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରା । ସେ ଜଣେ

ଧର୍ମାତ୍ମକ ଘରର ଝିଅ ହେଲେ କ'ଣ ହେବ,
ବିଳାସବ୍ୟସନ ପ୍ରଭୃତି ତା'ର କୌଣସି ଆକର୍ଷଣ
ନ ଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ବିନୋଦର ମନୋଭାବ ଥାଏ ଭଲ ।
ସେ ସବୁଦିନେ ନିଜ ସହକର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ଘରକୁ
ନିମନ୍ତଣ କରିଆଣି ବହୁତ ଖିଆପିଆ କରାଉ-
ଥାଏ । ଚନ୍ଦ୍ରା ପାଇଁ ନୂଆ ନୂଆ ପୋଷାକ କରି
ଆଣୁଥାଏ । ଚନ୍ଦ୍ରା ସେସବୁ ପିନ୍ଧି ତା' ବହୁ-
ମାନଙ୍କ ଆଗରେ ବାହାରୁ, ଏହା ଥିଲା ତା'ର
ଇଚ୍ଛା ।

ଚନ୍ଦ୍ରା ସୁସ୍ଥାବସ୍ଥାରେ ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ନମ୍ର । ସେ
ଘରର ସବୁ କାମଦାମ ମନ ଦେଇ କରୁଥାଏ ।
କିନ୍ତୁ ବିନୋଦର ବଦ୍ଧର୍ତ୍ତ ଓ ବାହାଦୁରୀ ତାକୁ
ଭଲ ଲାଗୁ ନ ଥାଏ ।

ଥରେ ଅଥେ ସେ ବିନୋଦକୁ ଚେତାଇ-

ଦେଲା, “ତୁମର ଆୟ ତୁଳନାରେ ବ୍ୟୟ ବେଶୀ ହୋଇଯାଉଛି । ଟଙ୍କା ଆଣୁଛ କୁଆଡୁ?”

“ଅବଶ୍ୟ କରଜ କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ନକଲେ ଚଳିବ କିପରି ? ନିଜ ସମ୍ମାନ ନିଜେ ଉପରକୁ ନ ଟେକିଲେ ମୋ ପାଇଁ କ’ଣ ଆଉ କିଏ ଟେକିଦେବ ?” ବିନୋଦ ଉତ୍ତର ଦେଉଥାଏ ।

ବର୍ଷେ ଦେଡ଼ ବର୍ଷ ପରେ ବିନୋଦର ମହା-ଜନମାନେ ତାକୁ ବାରମ୍ବାର ରାଣପରିଶୋଧ ନିମନ୍ତେ ଡାଗଦା ଦେଇ ହରକତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବିନୋଦ ଅଭୁଆରେ ପଡ଼ିଲା ।

ଦିନେ ବିନୋଦ ଘରେ ବସି ବସି ଭାବୁଥାଏ, “ନିଜ ସମ୍ମାନ ବଢ଼ାଇବା ସକାଶେ ରୁଣ କଲି;

କିନ୍ତୁ ରାଣଦାତାମାନଙ୍କ ଜୁଲମ୍ ଯୋଗୁ ସମ୍ମାନ ଧୁଳିସାତ ହେବାକୁ ବସିଲାଣି । ଏବେ ଉପାୟ କ’ଣ ? ମୋତେ ଏପରି ଚାକିରି କରିବାକୁ ହେବ, ଯେଉଁଥିରେ ଦରମା ଆଦୁର ଅଧିକ ହୋଇଥିବ ।”

ସେତିକିବେଳେ ତା’ ମାମୁଁ ତା’ ଘରକୁ ବୁଲି ଆସିଲେ । ବିନୋଦ ବେଳ ଉଣି କହିଲା, “ମାମୁଁ ! ଆପଣ ଇଚ୍ଛା କଲେ ମୋତେ ଆଦୁର ବଡ଼ ଚାକିରିରେ ରଖାଇଦେଇ ପାରିବେ । ଏ ଚାକିରିରେ ମୋତେ ଯୁକ୍ତ ଲାଗୁନାହିଁ ।”

ମାମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ତଥା ଦୁଃଖିତ ହେଲେ । ସେ ବିନୋଦ ପାଇଁ ଯେଉଁ ଚାକିରି ଠିକ୍ କରି ଦେଇଥିଲେ, ବିନୋଦ ତା’ର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୁଝି ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଜାଣିଲେ ।

ତେବେ ଉପରକୁ ସେ ନିଜ ମନୋଭାବ ପ୍ରକାଶ ନ କରି ପଚାରିଲେ, “କି ପ୍ରକାର ଚାକିରି ହେଲେ ତୋତେ ଭଲ ଲାଗିବ ?”

“ଧରନ୍ତୁ, ଗୁଜାଟ୍ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ପଦ କିମ୍ବା ବିଭୂରକ ପଦ ।” ବିନୋଦ କହିଲା ।

ମାମୁଁ ଟିକିଏ ଭାବିବନ୍ତୁ କହିଲେ, “ଭଲ କଥା । ମୋ ସାଥରେ ସହରକୁ ଚାଲ । କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ମୋର ବିଶେଷ ବନ୍ଧୁ । ସେ କେବେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବେ, ସେକଥା ତାଙ୍କୁ ପଚାରିବା ।”

ବିନୋଦର ମୁହଁ ଆନନ୍ଦରେ ଝଲସିଉଠିଲା । ସେ ପରଦିନ ମାମୁଁଙ୍କ ସହ ସହରକୁ ଚାଲିଲା । ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଏପରି ବ୍ୟବହାର କରୁ-
ଥାଏ, ଯେପରିକି ସେ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ବା ବିସ୍ତରକ
ହୋଇପାରିଲାଣି । ମାମୁଁଙ୍କ ସହ ସେ ତା'ର
ସବୁଠାରୁ ଭଲ ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦ ପିନ୍ଧି
ବାହାରିଗଲା ।

ମାମୁଁ ଯାଇ କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ପୁରୁଣା ବନ୍ଧୁକୁ ଦେଖି ସ୍ୱବର୍ତ୍ତନା
ଜଣାଇଲେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମନରେ ସୁଖ ନ
ଥିଲା । କ୍ଷମେ ସେ ସବୁକଥା କହିଗଲେ : ଶୀର୍ଷ
ତରୁଣ ବର୍ଷ କାଳ ସେ ଭଲ ଭଲ ପଦରେ ରହି
କ୍ଷମେ ତଳରୁ ଉପରକୁ ଉଠି ଉଠି ସଜାଜ

କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇଥିଲେ, ସେ ପଦକୁ ଆସିବା
ପରେ ତାଙ୍କୁ ସନ୍ତୋଷ ତ ଦୂରର କଥା, ପୂର୍ବରେ
ଯେତକି ଶାନ୍ତି ସେ ପାଇଥିଲେ, ସେତକ ବି
ଯାଇଛି । କେଇଦିନ ତଳେ ସଜକୋଷରେ କିଛି
ହସାବ ଗୋଳମାଳ ହୋଇଛି । ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା
ନିୟୁକ୍ତ ଜଣେ ସହକାରୀ ଲକ୍ଷାଧିକ ଟଙ୍କା ଆୟ-
ସାର କରି ପଳାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ
ଦାୟୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନିଜ ଜମିଜମା ସେ
ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ବାହାରିଛନ୍ତି ।

କିଛି ସମୟ ଗପସପ ହେବା ପରେ ମାମୁଁ
ଓ ବିନୋଦ ବାହାରିଆସିଲେ । ମାମୁଁ କହିଲେ,
“ଆଜି ତାଙ୍କୁ ତୋ ବିଷୟ କହିବା ଉଚିତ ହୋଇ
ନ ଥା’ନ୍ତା । ଆଉ ଥରକୁ କହିବ ।”

“ନା, ମାମୁଁ । ତାଙ୍କୁ କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ମୁଁ ସେ ପଦ ଚାହେଁନା ।” ବିନୋଦ କହିଲା ।

ପରଦିନ ଦୁହେଁ ବିଶ୍ଵରକ୍ଷକ ଘର ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ । ଘର ଆଳୁଦୁର ଅଛି, ସେମାନେ ଦୁଇଜଣ ଯୁବକଙ୍କୁ ଭେଟିଲେ । ଯୁବକ ଦୁଇଜଣ ମାମୁଁଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଥିଲେ ଓ ନମସ୍କାର କଲେ । ମାମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ କୁଣିଲ ଜିଜ୍ଞାସା କରନ୍ତେ ସେମାନେ କହିଲେ, “ଆମ ଦୁଃଖକଥା କହନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲି ବୁଲି ଚାଲି ପାଇଲୁ ନାହିଁ । ବିଶ୍ଵରକ୍ଷକ ପାଖକୁ ଯାଇଥିଲୁ । କାଳେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କିଛି ଚାଲି ଥିବ ବୋଲି ଆଶା କରୁ ଥିଲୁ । ସେ ବି ଆମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ।”

“ତାହାହେଲେ କରିବ କ’ଣ ?” ମାମୁଁ ପଚାରିଲେ ।

“ଗାଁକୁ ଯାଇ ଯାହା ଜମିଜମା ଅଛି, ସେଥିରେ

ରୂପକାସ କରି ଚଳିବୁ ।” ଯୁବକ ଦୁଇଜଣ କହିଲେ ।

ମାମୁଁଙ୍କ ସହ ଯୁବକ ଦୁଇଜଣଙ୍କ କଥା-ବାର୍ତ୍ତାରୁ ବିନୋଦ ବୁଝିଲ ଯେ ସେ ଦୁହେଁ ତା’ଠାରୁ ଅନେକ ବେଶୀ ପାଠ ପଢ଼ିଛନ୍ତି !

“ମାମୁଁ, ବିଶ୍ଵରକ୍ଷକ ପାଖକୁ ଯିବାପାଇଁ ମୋର ମନ ବଦଳିନାହିଁ ।” ବିନୋଦ କହିଲା ।

“ତେବେ କ’ଣ କରିବ ?” ମାମୁଁ ପଚାରିଲେ ।

“ଯେଉଁ ଚାଲିରେ ଅଛି, ସେହିଥିରେ ଥିବ । ତୁମ ଯୋଗୁଁ ଚାଲି ଖଣିକ ସହକରେ ମିଳି-ଯାଇଥିଲା ବୋଲି ମୁଁ ତା’ର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୁଝି ନ ଥିଲି । ଏବେ ବୁଝୁଛି ।” ବିନୋଦ କହିଲା ।

ମାମୁଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ତୁ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ଯୁବକ । ଏଥର ହସାବରେ ଚଳ । ମୋର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ, ନିଷ୍ଠା ସହକାରେ କାମ କଲେ ତୁ ବହୁତ ଉନ୍ନତ କରିବୁ । ଖାଲି ଉଚ୍ଚାଭିଳାଷରେ ସନ୍ତୋଷ ମିଳେ ନାହିଁ ।”

ଶୁଦ୍ଧାର୍ଚ୍ଚ୍ୟ

ଦାନବମାନଙ୍କ ଗୁରୁ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଚ୍ଚ୍ୟ ମହାନ ଋଷି ଭଗ୍ନଙ୍କର ପୁତ୍ର । ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରଥମେ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କ ପିତା ଅର୍ଚ୍ଚିତ୍ସଙ୍କ ପାଖରେ ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପଣପାତ ବିଚାରରେ ସେ ଦୁଃଖିତ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଗୁପ୍ତ ଗୌତମଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ।

ଗୌତମ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଚ୍ଚ୍ୟଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ଦେଖି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ କହିଲେ ଯେ ସେ ଯଦି ସ୍ୱପ୍ନ ଶିବଙ୍କଠାରୁ ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ସିଦ୍ଧ ହେବ । ତା’ପରେ ଶୁଦ୍ଧ ଶିବଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ କରି ତାଙ୍କଠାରୁ “ମୃତସଞ୍ଜୀବନୀ” ନାମକ ଦୁର୍ଲଭ ମନ୍ତ୍ର ଲାଭ କଲେ ।

ତା’ପରେ ସେ ଦାନବଙ୍କର ଗୁରୁ ହେଲେ । ଦେବଦାନବ ଯୁଦ୍ଧରେ ମୃତ ଦାନବମାନେ ମୃତ-ସଞ୍ଜୀବନୀ ଦ୍ୱାରା ବଞ୍ଚିଉଠିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଅନ୍ନକାସୁର ନାମକ ରାକ୍ଷସକୁ ବଧ କରିବା ନିମ୍ନେ ଏକ ସମୟ ରୂପେ ଦେଖାଦେଲା । ଜାଣିନେଲେ ।

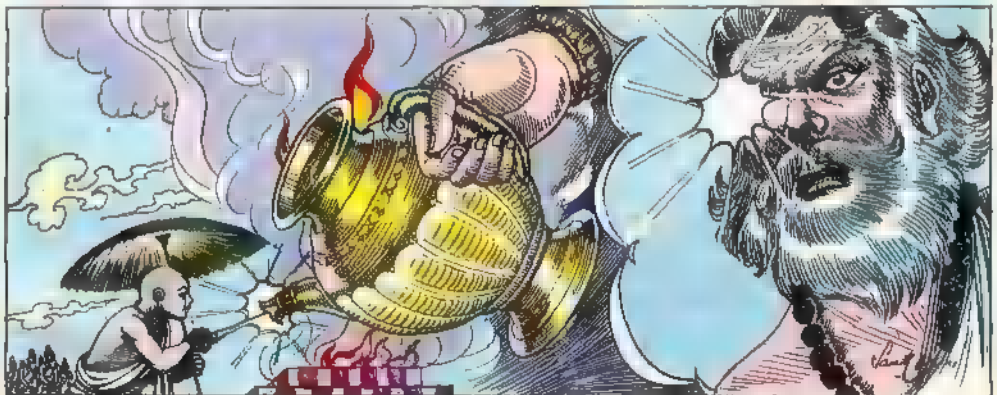
ଅନ୍ନକାସୁର ପ୍ରଥମରୁ ଖୁବ୍ ତପସ୍ୟାଶକ୍ତ ଲାଭ କରିଥିଲା ଓ ବହୁତ ଭକ୍ତ ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ସେ ସବୁବେଳେ ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଆଣି ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିଲା । ଏପରିକି ପାଦଶାଳ ଉପରେ ମଧ୍ୟ ତା’ର କୁଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ।

ଏପରି ସନ୍ଧିକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟରେ ଶିବ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଚ୍ଚ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଗିଳିଦେଲେ ଓ ଅନ୍ନକାସୁରକୁ ବଧ କରିବା ପରେ ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ପେଟରୁ ବାହାର କଲେ । ଶୁଦ୍ଧଙ୍କ ବିଦ୍ୟା ଯୋଗୁ ଦାନବମାନେ ଯେପରି ବଳଶାଳୀ ନ ହୁଅନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ର ନିଜ କନ୍ୟା ଜୟନ୍ତୀଙ୍କୁ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଚ୍ଚ୍ୟଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଲେ । ଶୁଦ୍ଧାର୍ଚ୍ଚ୍ୟ ଜୟନ୍ତୀଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ମୋହିତ ହୋଇ ଦାନବମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇଗଲେ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ବୃହସ୍ପତି ଶୁଦ୍ଧାର୍ଚ୍ଚ୍ୟଙ୍କ ରୂପ ଧରି ଆସି ଦାନବମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରହି ସେମାନଙ୍କ ଗୁପ୍ତ କଥା ସବୁ ନିମ୍ନେ ଏକ ସମୟ ରୂପେ ଦେଖାଦେଲା । ଜାଣିନେଲେ ।

ଶୁଦ୍ଧାର୍ଥୀ ଫେରିଆସିଲେ । ସେତେବେଳେ
 ବୃହସ୍ପତିଙ୍କ ପୁଅ କଚକୁ ଦେବତାମାନେ ଶୁଦ୍ଧ-
 ଠାରୁ ମୃତସଞ୍ଜୀବନା ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ପଠାଇଥା'ନ୍ତି ।
 ସେ ଖୁବ୍ ଗୁରୁସେବା କରି ଶୁଦ୍ଧକୁ ଖୁସୀ
 ରଖିଥା'ନ୍ତି । ଏଣେ ଶୁଦ୍ଧଙ୍କ କନ୍ୟା ଦେବଯାନୀ
 ମଧ୍ୟ କଚକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥା'ନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ
 ଦାନବମାନେ କାର୍ଯ୍ୟର କଚକୁ ମାରିଲେ ମଧ୍ୟ
 ଶୁଦ୍ଧାର୍ଥୀ ଦେବଯାନୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ତାଙ୍କୁ
 ପୁଣି ବଞ୍ଚାଇଦେଉଥା'ନ୍ତି । ଥରେ ଦାନବମାନେ
 କଚକୁ ମାରି ତାଙ୍କୁ ପୋଡ଼ି ତା'ର ଉଷ୍ଣ ପୁରରେ
 ମିଶାଇ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଥୀଙ୍କୁ ପିଆଇଦେଲେ । ପରେ
 ଦେବଯାନୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ସେ ମନ୍ତ୍ରବଳରେ
 ସବୁ ଜାଣିନେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ଆଉ
 ଉପାୟ ନ ଥିଲା । କଚ ବଞ୍ଚିଲେ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଥୀଙ୍କୁ
 ମରିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସେ
 କଚକୁ ମୃତସଞ୍ଜୀବନା ବାହାରୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ ।
 ତା'ପରେ କଚ ତାଙ୍କ ପେଟ ଭରି ବାହାର-
 ଆସି ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇଲେ । ସେଇଦିନଠୁ
 ଶୁଦ୍ଧାର୍ଥୀ ମଦ୍ୟପାନ ନିଷେଧ କରିଥିଲେ ।

ଶୁଦ୍ଧାର୍ଥୀଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଆଖି ଥିଲା ଦୁଷ୍ଟ-
 ଶକ୍ତିଯୁକ୍ତ । ବାମନ ଅବତାର ବେଳେ ଦୈତ୍ୟ-
 ରାଜା ବଳି ସେତେବେଳେ ଦାନ ଦେବାକୁ ଗଲେ
 ଶୁଦ୍ଧାର୍ଥୀ ତାଙ୍କୁ ସାବଧାନ କରାଇଦେଲେ
 ଯେ ବାମନଙ୍କୁ ସ୍ବପ୍ନ ବିଷ୍ଣୁ । ବଳି କିନ୍ତୁ
 ମାନିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଦାନ ଦେବାକୁ ଯିବା
 ସ୍ବଚ୍ଛ ପାଣି ଦେବା ବେଳେ ପାଣି ବନ୍ଦ କରି-
 ବାକୁ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଥୀ କଳସୀର ପାଣି ନଳୀ ମୁହଁରେ
 ମାଛ ରୂପରେ ବସିରହିଲେ । ବଳି କୁଶଦ୍ବାର
 ଦିଗ୍ଧ କରି ପାଣିନଳୀର ମୁହଁ ଖୋଲିବାରୁ
 ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଆଖିରେ ଆଦାତ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ
 ସେ କଣା ହୋଇଗଲେ । ସେହିଦିନରୁ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଥୀ
 ମାତ୍ର ଏକ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଥିଲେ ।

ସେ ଥିଲେ ଜଣେ ମହାଜ୍ଞାନୀ, ପଣ୍ଡିତ,
 ବ୍ୟାସ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଆମେ ଯେଉଁ ପ୍ରସଙ୍ଗ ତାରା
 ଓ ସଂଧ୍ୟା ତାରା ଦେଖୁ ତାହାହିଁ ଶୁଦ୍ଧାର୍ଥୀଙ୍କ
 ନାମରେ ନାମିତ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଜ୍ଜ୍ବଳ ନକ୍ଷତ୍ର ।
 ଏବେ ବି ତାହା ଆମକୁ ସେଇ ପୁରାଣ କଥା
 ମନେ ପକାଇଦେବ ।

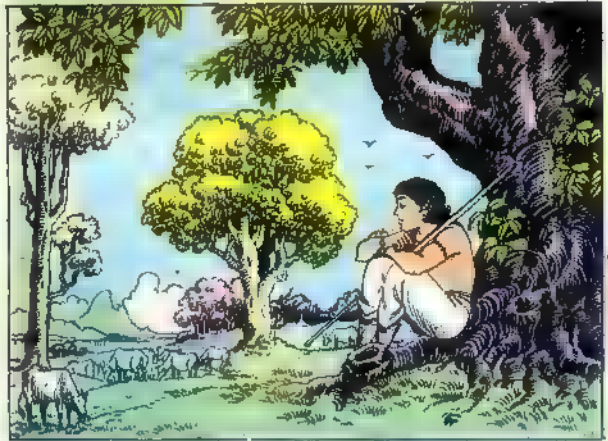

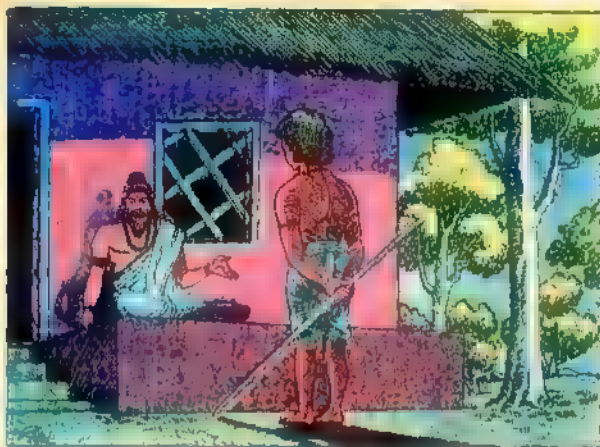
ବରତ-କାହାଣୀ ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷା

ବହୁ କାଳ ତଳର କଥା । ଥିଲେ ଯୌମ୍ୟ ନାମରେ ଜଣେ ଋଷି । ବଣ ଭିତରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ରହୁଥିଲେ ଅନେକ ଶିଷାର୍ଥୀ । କେବଳ ଅଧ୍ୟୟନ ଦ୍ଵାରା ନୁହେଁ, ଗୁରୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କଠିନ ଦେହକ କାମ କରି ସେମାନେ ଅଭିଜ୍ଞତା ଲଭ କରୁଥିଲେ ।

ଯୌମ୍ୟଙ୍କ ଗୋରୁଗାଈଙ୍କ ଦେଖାଶୁଣା କରିବା ଦାୟିତ୍ଵ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା ଉପମନ୍ୟୁ ନାମକ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ଉପରେ । ଉପମନ୍ୟୁ ପ୍ରଭତରେ ଗୋରୁଗାଈଙ୍କୁ ପ୍ରାଣର ଭିତରକୁ ନେଇଯାଇ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଫେରାଇ ଆଣୁଥିଲେ । ସେ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ତମ ତତ୍ତ୍ଵ ନେଉଥିଲେ ।

ଦିନେ ହଠାତ୍ ଗୁରୁ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ତୁମେ କିନବେଳେ ଖାଅ କ’ଣ ?” ଉପମନ୍ୟୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, ଗୋରୁଙ୍କୁ ପଡ଼ିଆରେ ଛୁଡ଼ି ସେ ନିକଟ-ବର୍ତ୍ତୀ ଧାମକୁ ଯାଇ ଭିକ୍ଷା କରି ଖାଆନ୍ତି । ଗୁରୁ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ପଚାରିଲେ, “ମୋ ଅନୁମତି ବିନା ତୁମେ ଖାଅ କିପରି ?”

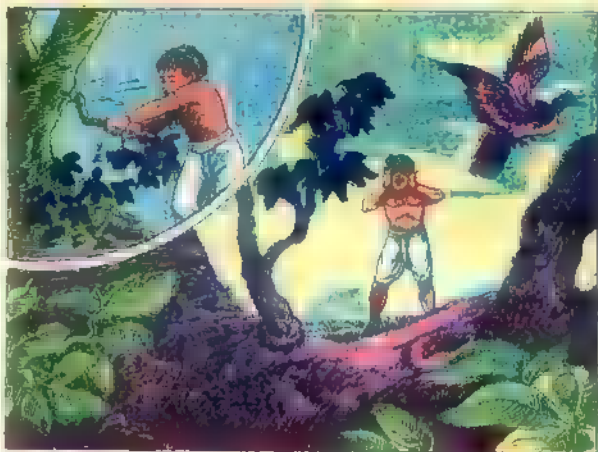
ପରଦିନଠାରୁ ଉପମନ୍ୟୁ ଯାହା ଭିକ୍ଷା ପାଆନ୍ତି, ତାହା ଆଣି ଗୁରୁଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ କରନ୍ତି । ସେ ଆଶା କରୁଥାନ୍ତି, ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ସେ ଭିକାର ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ଦେବେ । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ନୀରବ ରହୁଥାନ୍ତି । ଉପମନ୍ୟୁ କିନ୍ତୁ ଭେଟି ଦେବାରେ ସୂଚି କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଉପମନ୍ୟୁ ଅଭାଷର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପାନ କରି ଛୁଆ ନିବାରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେଲେ, ଆଶ୍ରମରେ ଦୁହଁା ହୋଇଯାଉବା ପରେ ଚାନ୍ଦମାନଙ୍କ ସ୍ତନରେ ଯେତେକ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଥାଏ, ତାହା ସେମାନଙ୍କ ଶାବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ବାହୁରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମା'ମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପାନ କରିଯାଉବା ପରେ ମୁହଁରୁ ଯେଉଁ ଫେଣ ବାହାର କରନ୍ତି, ଉପମନ୍ୟୁ ତା'ପରିଠାରୁ ତାହାହିଁ ଗ୍ରହଣ କଲେ । କିନ୍ତୁ ବାହୁରୀମାନେ କାଲେ ନାଙ୍କ ପାଇଁ ବେଶୀ ଫେଣ ବାହାର କରି ନିଜେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ହୋଇପଡ଼ିବେ, ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କୁ ସେତେକ ସେବନ କରିବାକୁ ବି ବାରଣ କରନ୍ତେ ।

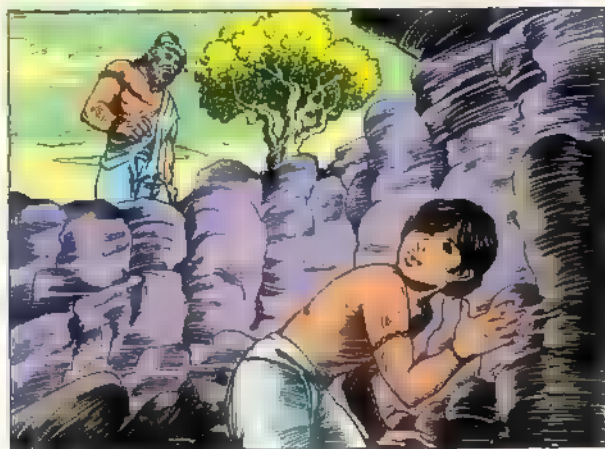
ସୁଧାର୍ତ୍ତ ଉପମନ୍ୟୁ ଦିନେ ଏପରି ଏକ
ବୃକ୍ଷନାୟକ ରଥ ପାନ କଲେ, ଯାହା
ବିଷାକ୍ତ । କେତେବନ୍ଧୁ ରଥ ତାଙ୍କ ଆଖିକୁ
ଢୁଙ୍ଗିଦିଅନ୍ତି । ଫଳରେ ସେ ଅନ୍ଧ
ହୋଇଗଲେ । ବାଟ ଦରନ୍ତି ଦରନ୍ତି ସେ
ଆଶ୍ରମ ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥେ ଚାଲିଲେ ।

ଯାଉ ଯାଉ ସେ ପଡ଼ିଗଲେ ଗୋଟିଏ ଖାତ
ଭିତରେ । ସେ ଏଡ଼େ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ-
ପଡ଼ିଥାନ୍ତି ଯେ ସେ ଆଉ ବାହାର ଆସି
ପାରିଲେ ନାହିଁ କି କାହାର ସାହାଯ୍ୟ
ପାଇଁ ପାଟି ମଧ୍ୟ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ।
କ୍ରମେ ରାତି ଗୋଟିଆସିଲା ।

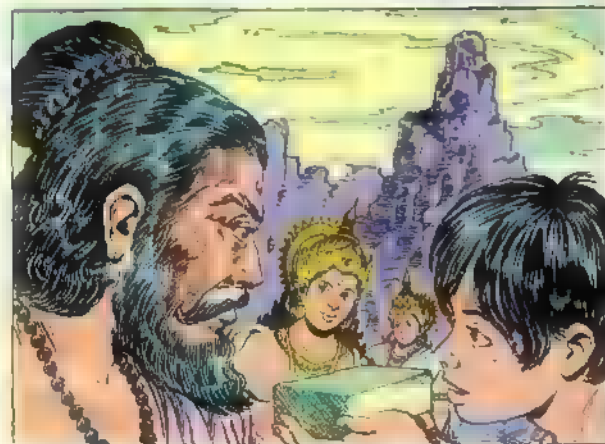
ଗୋରୁମାନେ ଆସେ ଆସେ ଆଶ୍ରମକୁ
ଫେରିଲେ । ଉପମନ୍ୟୁ ସେମାନଙ୍କ ସହ
ନ ଆସିବାର ଦେଖି ଗୁରୁଙ୍କର ଆଶଙ୍କା
ହେଲା—ହୁଏତ ତାଙ୍କ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଶିଷ୍ୟ
କୌଣସି ବିପଦରେ ପଡ଼ିଛି । ସେ ତାକୁ
ଖୋଜିବାହାରିଲେ ।

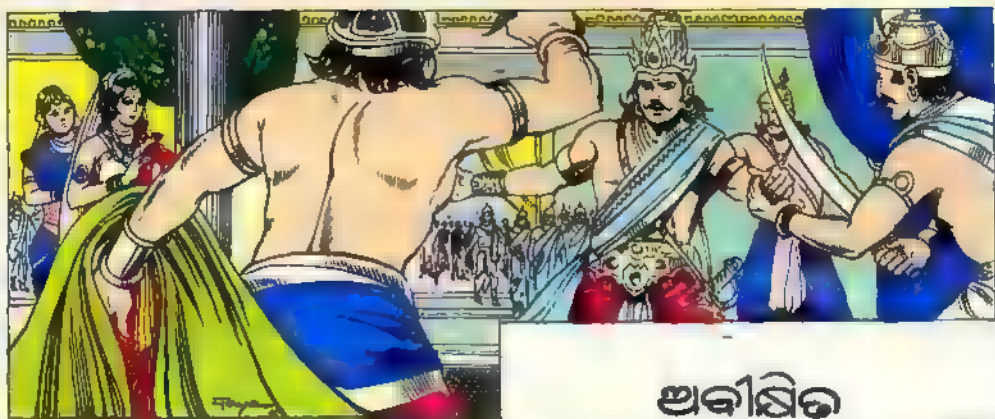

ଦଣ୍ଡାଏ ପରେ ଗୁରୁ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କର ସହାନ ପାଇଲେ । ଖାତର ଉପର ଦେଶରେ ଥାଇ ଗୁରୁ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କୁ ଦେବ-ଚକ୍ରସ୍ତକ ଅଶ୍ୱିନକୁମାର ଓ ରେବନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମଦେବଙ୍କୁ ଆବାହନ କରିବାର ମନ୍ତ୍ର ଶିଖାଇ ଦେଲେ ।

ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କ ଆବାହନରେ ଦୁଇ ଦେବ-ଚକ୍ରସ୍ତକ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଆବରୁତ ହେଲେ ଓ ତାଙ୍କୁ ଶକ୍ତିଏ ପିଣ୍ଡକ ଦେଇ କହିଲେ, “ଏଇ ଗୋଟିକ ଖାଅ । ଦୃଷ୍ଟି-ଶକ୍ତି ହେଉ ପାଇବ ।” କିନ୍ତୁ ଉପମନ୍ୟୁ କହିଲେ, “ଗୁରୁଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ ନ କରି ମୁଁ କିଛି ଖାଇ ପାରବି ନାହିଁ ।”

ଅଶ୍ୱିନକୁମାର ଓ ରେବନ୍ତ ଉପମନ୍ୟୁଙ୍କ ଗୁରୁଭକ୍ତିରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଉପରକୁ ଆଣନ୍ତେ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଜ୍ଞା ଅନୁସାରେ ସେ ପିଣ୍ଡକ ଭକ୍ଷଣ କଲେ ଓ ଚକ୍ରସ୍ତକ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ତଥା ନୂତନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ହେଉପାଇଲେ । ଦେବଭ୍ରାତୃଦ୍ୱୟ ଓ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରେ ଧନ୍ୟ ହେଲେ ଉପମନ୍ୟୁ । ନିଷ୍ଠା ଓ ସତ୍ୟବାଦିତାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରୂପେ ଉପମନ୍ୟୁ ଅମର ।

ଅବୀକ୍ଷିତ

ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ କରକମ ନାମରେ ଜଣେ ରାଜା ଥା'ନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସୁଖୀ ଶର ପ୍ରଥମେ ପୁଅଟିଏ ଜନ୍ମ ଦେଲେ । ତା'ର ଜାତକ ଦେଖି ଜ୍ୟୋତିଷ କହିଲେ, “ଏହି ଶିଶୁ ପ୍ରତି କୌଣସି ଦୁଷ୍ଟ ବ୍ରତର ଶାସଣ (ଦୃଷ୍ଟି) ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ତା'ର ନାମ ରଖାଗଲା ଅବୀକ୍ଷିତ ।”

କରକମଙ୍କ ପିତା ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଥିବାରୁ ପ୍ରଜାମାନେ ତାଙ୍କୁ ସିଂହାସନରୁ ବିଚାଡ଼ିତ କରି କରକମଙ୍କୁ ରାଜା କରାଇଲେ । କରକମ ରାଜକୋଷର ଧନସବୁ ବାଣିଦେଉଥିଲେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଖୁସୀ କରିବା ପାଇଁ । ତାଙ୍କର ଏଭଳି ବ୍ୟବହାର ବିଷୟରେ ଖବର ପାଇ ପଡ଼ୋଶୀ ରାଜା ଥରେ ହଠାତ୍ ରାଜ୍ୟ ଆକ୍ରମଣ କରି ତାଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟରୁ ବିଚାଡ଼ିତ କଲେ । ସେ ଜଙ୍ଗଲକୁ ପଳାଇଯାଇ ସେଠାରେ ସୈନ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରି ପୁଣି ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଦଖଲ କରିନେଲେ ।

କ୍ଷମେ ଅବୀକ୍ଷିତ ବଡ଼ ହୋଇ ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା-

ଶାଳୀ ଯୁବକ ହୋଇଉଠିଲେ । ତାଙ୍କର ରୂପ, ଗୁଣରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟର ରାଜକନ୍ୟାମାନେ ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱୟଂବରରେ ସ୍ୱାମୀ ରୂପରେ ବରଣ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଲେ । ଥରେ ବିଶାଳା ନାମକ ରାଜକନ୍ୟାର ସ୍ୱୟମ୍ବର ହେଉଥିଲା । ସେଠାକୁ ଅବୀକ୍ଷିତ ମଧ୍ୟ ଯାଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ରାଜପୁତ୍ରମାନେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଈର୍ଷ୍ୟାନ୍ୱିତ ହୋଇ ଅଧର୍ମ ଯୁଦ୍ଧ କରି ତାଙ୍କୁ ହରାଇ ବନ୍ଦୀ କଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଶାଳା ଅବୀକ୍ଷିତଙ୍କ ବ୍ୟଗ୍ନ ଅନ୍ୟ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ ବରଣ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରସ୍ତୁ କହିଦେଲେ । ତେଣୁ ସ୍ୱୟମ୍ବର ଅଧାରୁ ବନ୍ଦ ହେଲା ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ଅବୀକ୍ଷିତଙ୍କ ପିତା କରକମ ଖବର ପାଇ ସୈନ୍ୟ ନେଇଅସି ସେମାନଙ୍କ ସହୃଦ ଯୁଦ୍ଧ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ହରାଇ ପୁତ୍ରକୁ ବନ୍ଦନମୁକ୍ତ କଲେ । ବିଶାଳା ଅବୀକ୍ଷିତଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । ହେଲେ

ଯୁଦ୍ଧରେ ହାରିଥିବାରୁ ସେ ଲଜ୍ଜାରେ ବିବାହ କରିବାକୁ ଗମ୍ଭୀର ହେଲେ ନାହିଁ ।

ଏହାପରେ କରକମ୍ପ ପିତାଙ୍କ ସହିତ ଘରକୁ ଫେରିଆସି ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ବ୍ରତ ଅବଲମ୍ବନ କଲେ । ତେଣେ ବିଶାଳା ହତାଶ ହୋଇ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ତପସ୍ୟା କଲେ ।

ଅଷଷ୍ଟିକଙ୍କର ମା' ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ସଂଯାଗ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ତେଣୁ ଦିନେ ଆସି ସେ ପୁଅକୁ କହିଲେ, “ଦେଖ୍ ପୁଅ, ମୁଁ ଗୋଟିଏ ବ୍ରତ କରୁଛି । ଉଦ୍ୟାପନ ଦିନ ଯିଏ ଯାହା ମାଗିବ ତୁ ତାକୁ ଦେବୁ ।” ଅଷଷ୍ଟିକ ମାଙ୍କ କଥାକୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

ବ୍ରତର ଶେଷ ଦିନ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ଅଷଷ୍ଟିକଙ୍କ ପିତା ମଧ୍ୟ ଆସି ଦାନ ମାଗିଲେ । ସେ କହିଲେ ତାଙ୍କର ନାତିଟିଏ ଦରକାର । ଅଷଷ୍ଟିକ ମନେ ମନେ ଠିକ୍ କଲେ ବ୍ରହ୍ମସ୍ତ୍ର ଜୀବନ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ । ହେଲେ ବିଶାଳାଙ୍କ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ମନ ବ୍ୟସ୍ତ ଥାଏ ।

ଏପରି ସମୟରେ ଦିନେ ଜଙ୍ଗଲରେ ଗୁଲୁ

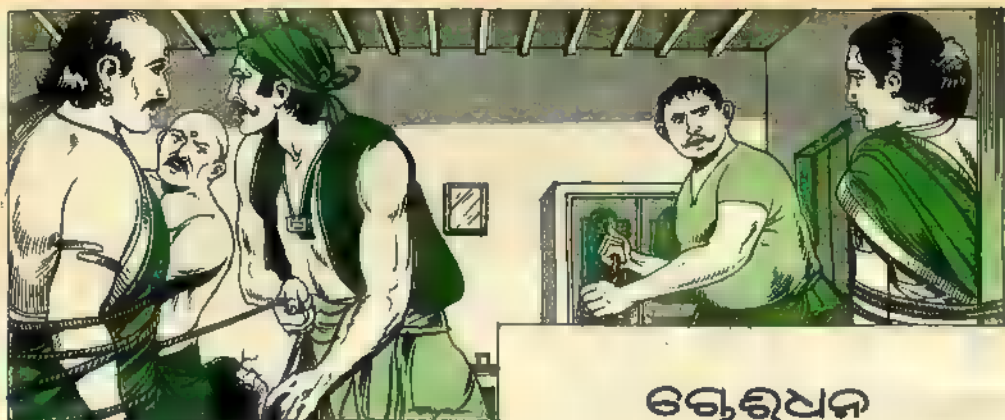
ଗୁଲୁ ସେ ଏକ ନାଗର ଆର୍ତ୍ତନାଦ ଶୁଣିଲେ, “ମୁଁ ଅଷଷ୍ଟିକଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ, ମୋତେ ରକ୍ଷା କର ।” ବାରଂବାର ଏହି ଉଚ୍ଚାରଣ ଶୁଣି ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଶବ୍ଦ ଆୟୁଥିବା ଦିଗରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଦେଖିଲେ ଜଣେ ନାଗ ଅସହାୟ ଭାବରେ ଗ୍ରସ୍ତ କବଳରେ ପଡ଼ିଛି । ସେ ଗ୍ରସ୍ତଙ୍କୁ ମାରି ସେହି ନାଗକୁ ମୁକ୍ତ କଲେ । ଦେବତାମାନେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଅଷଷ୍ଟିକଙ୍କୁ ବର ମାଗିବାକୁ କହିଲେ । ଅଷଷ୍ଟିକ କହିଲେ, “ମୋ ପିତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ନାତି ଦରକାର । ତେଣୁ ମୋର ପୁଅ ଲଭ ହେଉ ।”

“ତଥାପୁ । ତୁମେ ଏଇ ନାଗ ଗର୍ଭରୁ ପୁଅ ଲଭ କର ।” ଦେବତାମାନେ କହିଲେ ।

“ସ୍ବପ୍ନମୂର୍ତ୍ତି ସଭାରେ ବିଶାଳା ମୋତେ ବରଣ କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ନାଗ ଦ୍ବାରା ପୁଅ ହେବା ମୁଁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।” ଅଷଷ୍ଟିକ କହିଲେ ।

“ଏଇ ତ ହେଉଛନ୍ତି ବିଶାଳା । ତୁମକୁ ସ୍ବାମୀ ରୂପେ ପାଇବାକୁ ଏହି ଜଙ୍ଗଲରେ ତପସ୍ୟା କରୁଥିଲେ ।” ଦେବତାମାନେ କହିଲେ ।

ଗୌରବନ

ଗୋଟିଏ ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପୁରୁଣ ପାଠ କରୁଥିଲେ । କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସେ କହିଲେ, “ଜଣେ ଅନ୍ୟର ସମ୍ପଦ ଚୋରାଇ ନେଇ ପାରେ, କିନ୍ତୁ ତାକୁ ସେ ଉପଭୋଗ କରିପାରେ ନାହିଁ ।”

ଡାକୁ, ହାକୁ ଓ ଗାକୁ ନାମକ ତିନି ଚୋର ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କର ସେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଶୁଣିପକାଇଲେ । ସେମାନେ ପରସ୍ପର କୁହାକୁହି ହେଲେ, “ଆଜି ରାତିରେ ବ୍ରାହ୍ମଣବାସୁଡ଼ା ଘରୁ ଚୋରି କରିବା । ଦେଖିବା ତା’ ସମ୍ପଦ ଆମେ ଉପଭୋଗ କରି ପାରୁଛୁ ନା ନାହିଁ ! ବୁଢ଼ା ଭାରି ପଣ୍ଡିତପଣିଆ ଦେଖାଉଛି ।”

ଅଧରାତିରେ ତିନି ଚୋର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଘରେ ପଶିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ବ୍ରାହ୍ମଣୀଙ୍କୁ ବାନ୍ଧିପକାଇ ସେମାନଙ୍କ ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି ଘରେ ଥିବା ସୁନା

ରୂପା ବାସନକୁସନ ସବୁ ଗଣ୍ଠିଲି ବାନ୍ଧି ପକାଇ-ଗଲେ ।

ଗାଁ ବାଡ଼ାରେ ପହଞ୍ଚି ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଭ୍ୟାସ-ମୁତାବକ ଚୋର ସମ୍ପଦତକ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପୋତିପକାଇ ଘରେ ଆସି ତାକୁ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ବାନ୍ଧିନେବେ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲେ । ତା’ପରେ ଗାତ ଖୋଳି ଗଣ୍ଠିଲି ପୋତିଲେ ଓ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଦିଗକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

କିନ୍ତୁ ତିନିଜଣଯାକ ବହୁଦିନରୁ ପରସ୍ପରକୁ ଭିର୍ଷା କରୁଥା’ନ୍ତି । ସେଥର ପ୍ରତ୍ୟେକେ ମନେ ମନେ ସ୍ଥିର କଲେ, “ଏ ଧନତକ ମୁଁ ଏକା ମାରିନେବି ।”

ଡାକୁ କିଛିଦୂର ଯାଇଛି ଦେଖିଲା ଗୋଟାଏ କୂଅ । ସେ କୂଅ ଭିତରକୁ ଗୋଟାଏ ପାତାତକୁ ଓହ୍ଲାଇଯାଇ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯିବା

ଯାଏ ନୀରବରେ ଅପେକ୍ଷା କଲୁ ।

ଡାବୁ କିଛିଦାଟ ଯାଇ ଦେଖିଲା, ଗୋଟାଏ ସ୍ଥାନରେ ଇଟା ତଥା ଗଣ୍ଡି ହେଉଛି । ସେ ଇଟା-ଗଣ୍ଡି ପଛପଟେ ଲୁଚିରହିଲା । ତା'ପରେ କିଛି ଇଟା ଓ ଗୁଣ୍ଡି କରି ସେଠାରୁ ଯାଇ ପୋତା ଗଣ୍ଡି ବାହାର କଲା । ଇଟା ତଥା ଗଣ୍ଡି ଧରି କିଛି ଦାଟ ଯାଇ ସେ ଗଣ୍ଡି ଗୋଟିକ କୁଅ ଭିତରକୁ ପକାଇଦେଲା । ଗଣ୍ଡି ଯାଇ ଡାବୁ ମୁଣ୍ଡରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ତେଜା ହସାଇ ପାଣି ଭିତରକୁ ଖସିପଡ଼ିଲା ।

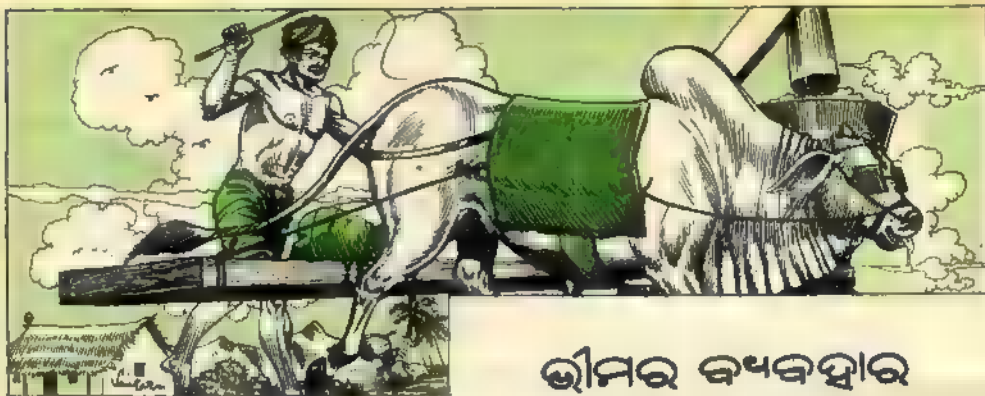
ଡାବୁର କେତେଖଣ୍ଡି ଇଟା ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରୟୋ-ଜନ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେହି ସ୍ଥଳରେ ସେ ତାହା ଗୁଣ୍ଡି କରି ନ ଥିଲେ ଓ ଚଳିଥା'ନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ବିନାଶ କାଳେ ବିପଦର ବୁଦ୍ଧି । ସେ ଇଟାତଳ ଧରି ଅତି କ୍ଷିପ୍ର ଗତିରେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । ଇଟାଗଣ୍ଡିର ଲୋକେ ତା' ଶର ଶୁଖିଯାଇଲେ, ତେବେ ପ୍ରଥମେ ସେ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ

ଦେଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ବଦଳିଲା ।

କିନ୍ତୁ ଡାବୁ ଇଟା ଗଣ୍ଡି ଧରି ଯିବା ବାଟରେ ଗାବୁ ଡାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଲା । ଗାବୁ ଭାବିଲା, ସେ ଧନ ଗଣ୍ଡିକଣ୍ଠି ଧରିଛି । “ବିଶ୍ୱାସ ଘାତକ !” ବୋଲି ପାଟି କରି ସେ ଡାବୁକୁ ଲାଠିରେ ବାଡ଼େଇ ଦେଲା । ଡାବୁ ଶକ୍ତାର କରି ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ଶକ୍ତାରରେ ଇଟା ଗଣ୍ଡିର ଲୋକେ ଦୌଡ଼ ଆସିଲେ । ସେମାନେ ଗାବୁକୁ ଧରିପକାଇଲେ । ଗାବୁକଣ୍ଠି ଇଟା ଗୁଣ୍ଡି କରି ପକାଇଥିଲା ବୋଲି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରି ସେମାନେ ତାକୁ ବନ୍ଦେ ଛେଡ଼ିଲେ ।

ସକାଳେ ଲୋକେ ପାଣି ଆଣିବାକୁ ଆସି ଡାବୁକୁ ସେଠାରେ ଦେଖିଲେ । ଭିନ୍ନଭେଦ ପରସ୍ପର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ କଲେ ଓ ବିଚାରରେ ଦଣ୍ଡ ପାଇଲେ । କୁଅ ଭିତରୁ ବ୍ରାହ୍ମଣର ସମ୍ପତ୍ତି ବାହାରିଲା ଓ ତାହା ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଫେରସ୍ତ ଦିଆଗଲା ।

ଭୀମର ବ୍ୟବହାର

ମଙ୍ଗଳ ଦାସ ହାଟରୁ ଦୁଇଟି ବାହୁଣ୍ଡ କଣିଲ ।

ଗୋଟିକର ନାମ ଦେଲ ଗୁମ, ଅନ୍ୟଟିର ଶୁମ ।

ଦୁଇଟିଯାକ ଦେଖିବାକୁ ବଡ଼ ସୁନ୍ଦର ଓ ହୁସ୍ତୁସୁସ୍ତ ହୋଇଥା'ନ୍ତି ।

ହମେ ଗୁମ ଓ ଶୁମ ବଡ଼ ହେଲେ । ଗୁମ ବଡ଼ ସୁଧାର । କିନ୍ତୁ ଶୁମ ଶୁଷ୍କ ଅବାଧ ହେବାର ଦେଖାଗଲା । ସେ ଗାଡ଼ିରେ ଯୋଗୁ ହେବାକୁ ଅମଙ୍ଗ ହୁଏ, ପଡ଼ିଆକୁ ନେଇଗଲେ ଏଣେ ତେଣେ ଦୌଡ଼ି ପଳାଏ । ଘରକୁ ଫେରିବା ବେଳେ ବାଟରେ ନ ଆସି ଅନ୍ୟ-ମାନଙ୍କ ଶେତରେ ପଶି ପସଲ ଖାଇଦିଏ ।

ବେଶ୍ କିଛିଦିନ ଗଲା । ମଙ୍ଗଳର ସବୁ ଉଦ୍ୟମ ସତ୍ତ୍ୱେ ଶୁମ ବାଟକୁ ଆସିଲା ନାହିଁ । ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ କଣିଲ, ସେଇଆ

ଭାବ ଅନେକ ସମୟରେ ପସ୍ତେଇ ହେଉଥାଏ ।

ଦିନେ ମଙ୍ଗଳ ଶେତରେ ବସି ଚିନ୍ତା କରୁଛି, ସେତକବେଳେ ସେ ବାଟରେ ସୁରେଶ ଯାଉ-ଥାଏ । ଘଣ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ତେଲ ବାହାର କରିବା ସୁରେଶର କାମ । ସେ ମଙ୍ଗଳକୁ କହିଲା, “ମୋର ଦୁଇଦିନ ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ୁଆ ବଳଦ ଦରକାର । ତୁମେ ସାହାଯ୍ୟ କରି-ପାରିବ ?”

“ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ !” ମଙ୍ଗଳ କହିଲା ଓ ଶୁମକୁ ଆଣି ସୁରେଶ ଜମା ଛୁଡ଼ିଦେଲା ।

ଶୁମକୁ ଗୁମଠାରୁ ଅଲଗା କରା ହେଲା । ସୁରେଶ ତାକୁ ଅଡ଼ାଇ ନେଇଗଲା ବେଳେ ସେ ଟିକିଏ ଅମଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ତା' ପିଠିରେ ବସାଏ ପକାଇଲା । ସୁରେଶର ଘଣ୍ଟା ପାଖରେ ପଡ଼ିଥିଲା ବେଳକୁ ସେ ଦଶବସା ପାଇଥାଏ ।

ଘଣ୍ଟାରେ ଯୋଗୁ ହୋଇ ଶ୍ରାମକୁ ଆଖିରେ ପଟି
ଲଗାଇ ଦୁଇଦିନ କାଳ ଚଢ଼ାକାରେ ବୁଲିବାକୁ
ପଡ଼ିଲା । ସେଭଳି କଷ୍ଟ ସେ କେବେ ପାଇ ନ
ଥିଲା । ଜଗତ ତାକୁ ଅଛକାରମୟ ମନେ
ହେଲା ।

ଦୁଇଦିନ ତାକୁ ଦୁଇ ଯୁଗ ପରି ଲାଗିଥିଲା ।
ମଙ୍ଗଳ ଦୁଇଦିନ ପରେ ଶ୍ରାମକୁ ଗୋଟାଏ ଗାଡ଼ି-
ବାଲା ଜିମା ଦେଲା । ଗାଡ଼ିବାଲା ତାକୁ ନିଜ
ଗାଡ଼ିରେ ଯୋଗି ଏଣେତେଣେ ଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ
କଲା । ଶ୍ରାମ ଗଡ଼ି ମନ୍ତ୍ରର ଜଳେ ପିଠିରେ
ଗୁରୁକମାଡ଼ ଦିଏ ।

‘ ଶ୍ରାମ ମନେ ମନେ ତା’ ଖାଉନ ମଙ୍ଗଳକୁ
ଝୁରୁହେଉଥାଏ । ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ ଶାସନ କରୁ-
ଥାଏ ସତ, କିନ୍ତୁ ଏମାନଙ୍କ ନିଷ୍ଠୁର ବ୍ୟବହାର
କୁଳନାରେ ସେ ଶାସନ ଥିଲା ବେଶ୍ ସୁଖସୁଦ ।
ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ସେ ରାମକୁ ଦେଖୁଥାଏ । ସେ ମଙ୍ଗଳ
ସହ ତା’ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯାଉଥାଏ । ଭଲରେ

ଫେରୁଥାଏ । ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ ଗେଲ କରୁଥାଏ ।

ଶ୍ରାମ କପାଳରେ ଆହୁରି ଦୁଃଖ ଥିଲା ।
ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ ଗାଡ଼ିବାଲା ପାଖରୁ ଆଣି ଆଉ
ଜଣେ ଲୋକକୁ ଦେଲା । ସେ ଲୋକ କୁଅରୁ ପାଣି
କାଢ଼ିବା କାମରେ ଶ୍ରାମକୁ ନିୟୁକ୍ତ କଲା ।
ଗୋଟିଏ କାଠ ଦଣ୍ଡ ସହ ସେ ବନ୍ଦା ହୋଇ-
ଥାଏ । ସେ ଆଗକୁ ଗଲେ ଦଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଉଠେ ।
ସେଥି ସହିତ ସ୍ୱଳ୍ପ ଦଉଡ଼ା ଯାହାଫଳରେ
କୁଅରୁ ପାଣିପାତ ଉପରକୁ ଉଠିଥାଏ । କିନ୍ତୁ
ସେ ପାତ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ିବା ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରାମକୁ
ପଛେଇ ପଛେଇ କେତେ ପାତ ଯିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଏଡ଼େ ବିରକ୍ତିକର କାମ ଦୁନିଆରେ ଅଛି
ବୋଲି ଶ୍ରାମ ଜାଣି ନ ଥିଲା ।

ଏହା ପରେ ମଙ୍ଗଳ ତାକୁ ନିଜ ଘରକୁ
ଫେରାଇ ଆଣିଲା । ସେତେବେଳକୁ ଯାଇ ଶ୍ରାମ
ସ୍ୱସ୍ତି ପାଇଲା । ତେଣିକି ସେ ରାମ ଭଳି ସୁଧାର
ଶ୍ରାବରେ ଚଳିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ପୁଣ୍ୟଗତ ପ୍ରାଣ

ଜିହ୍ଵାପୁର ଗ୍ରାମରେ ବିଶ୍ଵନାଥ ନାମରେ ଜଣେ ଭଲ ବୈଦ୍ୟ ଥା'ନ୍ତି । ସେ ନିଜ କାମରେ ପୁରୀମ ଅର୍ଜନ କରିଥିବାରୁ ମନରେ ଟିକିଏ ଅହଂକାର ମଧ୍ୟ ଥାଏ । କ୍ରମେ ବୃଦ୍ଧ ହୋଇ ଥରେ ସେ ବେମାରରେ ପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କ ପୁଅକୁ ସେ ନିଜ ବୃତ୍ତିରୁ କିଛିଟା ଶିଖାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଘର ପାଇଁ କୌଣସି ଔଷଧ କାମ କଲ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ବୈଦ୍ୟ ଆସିଲେ କାଲେ ତାଙ୍କର ପୁଣ୍ୟାତ୍ମରେ କଲଙ୍କ ଲାଗିବ ସେଥିପାଇଁ ସେ ପୁଅଠୁ ଔଷଧ ଖାଇ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥା'ନ୍ତି ।

ଥରେ ଶରତ ନାମରେ ଜଣେ ବୈଦ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଲେ । ସେ ଭାବିଲେ ବିଶ୍ଵନାଥଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ସେ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନ ନେବେ । ଏକଥା ବିଶ୍ଵନାଥ ଜାଣିପାରି ସବୁ ଶକ୍ତି ଠୁଲ କରି ଖଟ ଭପରେ ଭାଟି ବସିଲେ ଓ କହିଲେ ପୁଅର ଚିକିତ୍ସାରେ ତାଙ୍କର ଅତ୍ୟନ୍ତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଛି । ଶରତ ଏକଥା ଶୁଣି ଭାବିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଆଉ ସ୍ଥାନ କାହିଁ ? ତେଣୁ ସେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ପୁଅ ଏ କଥାରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାରୁ, ବିଶ୍ଵନାଥ କହିଲେ, “ପୁଅ, ତୋର ଭଲ ପାଇଁ ମୁଁ ଏତକ ପରିଶ୍ରମ କଲି । ନଚେତ୍ ଶରତ ଆସି ଏ ଗାଁରେ ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇଲେ, ତୋତେ ଖାଇବାଗଣ୍ଡାକ ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ମଧ୍ୟ ମୁସ୍ତିଲ ହୋଇଯା'ନ୍ତା ।” ଏତକ କହି ସେ ଟଳିପଡ଼ିଲେ ।

ପିଣ୍ଡାଚ-କୁଣିଆଁ

ଯୋଧାସିଂହଙ୍କର ହିଅର ବାହାଘର ଠିକ୍ ହୋଇଗଲା । ନିଜ ଗାଁରେ ବାହାଘର ହେଲେ ଗାଁବାଲକୁ ଶ୍ରେଣି ଦେବାକୁ ହେବ, ସେଇ ଉତ୍ସବରେ ସେଠିକ୍ ଜଲେ ବାହାଘର ଅନ୍ୟ ଏକ ଗାଁରେ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମବାସୀକୁ କହିଲେ ବରର ବାପା ସେଇଠି ବାହାଘର କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

ବାହାଘର ଦୁଇଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଯୋଧାସିଂହ ପୁଅମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ । ଆଉ ବାହାଘରର ପୂର୍ବଦିନ ସେ ପତ୍ନୀ, କନ୍ୟା ଓ ନିହାତି ନିଜର କୁଟୁମ୍ବ କେତେଜଣ ଧରି ବଳଦ ଗାଡ଼ିରେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ ।

କିଛି ଅସୁବିଧା ନ ହୋଇଥିଲେ ଫୁଆ ପୁଅ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ବାଟ ମଝିରେ

ବଳଦଟିଏ ବେମାର ପଡ଼ିଲା । ତାକୁ କୌଣସି ଏକ ଗୁଡ଼ସ୍ଥ ଘରେ ରଖି ଗୋଟିଏ ନୂଆ ବଳଦ କିଣି ପୁଣି ସେମାନେ ସେଇ ଗାଁ ଘରରେ ଚାଲିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଫୁଆ ବେଳକୁ ସେମାନେ ଅଧାଘଣ୍ଟା ପୁରା ଟପି ପାରି ନ ଥିଲେ ।

ଡେଇ ହେବାରୁ ସେ ଭାବିଲେ ଯେ ଘରଟା ଉଡ଼ା ନିଆଁ ହୋଇଛି ଆଉ ଖାଇବାପତ ଚିଆରି ହୋଇଛି । ସବୁ ସିନା ବେକାର ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା ।

ତା'ପରେ ଖୁବ୍ ବର୍ଷା ହେବାରୁ ଗୁଡ଼ା ମଧ୍ୟ ପାଣି କାଦୁଅରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । ଗୁଡ଼ା କଡ଼ରେ ଥିବା ଶୁଣାନରୁ ବଲୁଆ ଓ ପେରୁମାନଙ୍କର ଚିକଟାଳ ରବ ଶୁଣାଯାଉଥିଲା । ଅନ୍ଧକାରରେ ଗୋଟାଏ କାଦୁଆ ଖାଲ ଭିତରେ ଗାଡ଼ି ପଡ଼ିଗଲା । ଲୋକମାନେ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼ି ଗାଡ଼ିକୁ ଖାଲରୁ ଉଠାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

ଇତି ମଧ୍ୟରେ ହଠାତ୍ ଯୋଧାସିଂହ କୌଣସି
କୋଳାହଳ ଶୁଣିପାରିଲେ । ତାଙ୍କୁ ଲାଗିଲା
ଗାଡ଼ିର ଚାକ ଉପରେ କେହି ହଠାତ୍ ଡେଇଁ-
ପଡ଼ିଛି । ଯୋଧାସିଂହ ଗାଡ଼ି ଉପରକୁ ଚାହିଁ-
ଦେଇ ପ୍ରଥମେ ଡରଗଲେ । କେତେଜଣ ପିଣ୍ଡାତ
ସେଠାରେ ନାଚକୁଦ କରୁଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କୁ
ପଚାରିଲେ, “ତୁମେସବୁ କିଏ ?”

“ଆମେସବୁ ପିଣ୍ଡାତ । କିନ୍ତୁ ତୁମେସବୁ ଏ
ଶୁଣାନକୁ କାହିଁକି ଆସିଥିଲ ?” ଜଣେ ପିଣ୍ଡାତ
କହିଲା ।

ଯୋଧାସିଂହ ମନରେ ସାହସ ବାନ୍ଧି କହିଲେ,
“ଶୁଣାନକୁ ଆସିବା ଆମର ବା କି ଦରକାର !
କାଲି ତ ମୋ ଝିଅର ବାହାଘର ।”

“ଏ, ବାହାଘର ? ତାହେଲେ ତ ଲଜୁ
କଲିପି ବହୁତ ମିଳିବ ।” ଏକଥା କହି ପିଣ୍ଡାତ-
ମାନେ ଖୁସୀରେ ନାଚବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

“ବାହାଘର ହେବ ସତ; ହେଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ
ଗାଡ଼ି ତ କାଦୁଅରେ ଲାଗିଛି । ଆମେ ଯିବୁ
କିମିତି ?” ଯୋଧାସିଂହ କହିଲେ ।

“ଶୁଣ, ଆମମାନଙ୍କୁ ବାହାଘରକୁ ନେଇ-
ଯିବ ତ ଆମେ ନିମିଷକେ ଗାଡ଼ିକୁ ଉପରକୁ
ଉଠାଇ ଆଣିବୁ । ପିଣ୍ଡାତମାନେ କହିଲେ ।

“ଗାଡ଼ି ଉଠାଇଦିଅ । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ବାହା-
ଘରକୁ ନେଇଯିବ ।” ଯୋଧାସିଂହ କହିଲେ ।

ତା’ପରେ ପିଣ୍ଡାତମାନେ ଗାଡ଼ିକୁ କାଦୁଅରୁ
ଟାଣି ଉଠାଇଦେଲେ । ଗାଡ଼ି ପୂର୍ବ ଭୂଳନାରେ

ଆହୁରି ଜୋରରେ ଭଲ ଭାବରେ ଭୁଲିଲା ।

“ତୁମେ କିପରି ଲୋକ ବନ୍ଧୁବାଇବକୁ ନ ନେଇ ଶେଷରେ ପିଣ୍ଡାତମାନଙ୍କୁ ବାହାଘରକୁ ନେଇଯାଉଛ ?” ଯୋଧାସିଂହଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ।

“ତୁମ ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋବର ଅଛି । ଆମେ ସେ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚିବା ଆଗରୁ ସକାଳ ହୋଇ-ଯିବ ଆଉ ପିଣ୍ଡାତମାନେ ନିଜ ଗସ୍ତା ଧରିବେ ।” ଯୋଧାସିଂହ କହିଲେ ।

“ଗାଡ଼ି ଯେତେ ଜୋରରେ ଚାଲୁଛୁ ମନେହୁଏ ସକାଳ ହେବା ଆଗରୁ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଯିବା । ତାହେଲେ କ’ଣ ହେବ ? ମୁଁ କିଛି କରି-ପାରିବିନି । ତୁମେ ସେମାନଙ୍କର ଦେଖାଶୁଣା କରିବ ।” ଯୋଧାସିଂହଙ୍କ ପତ୍ନୀ କହିଲେ ।

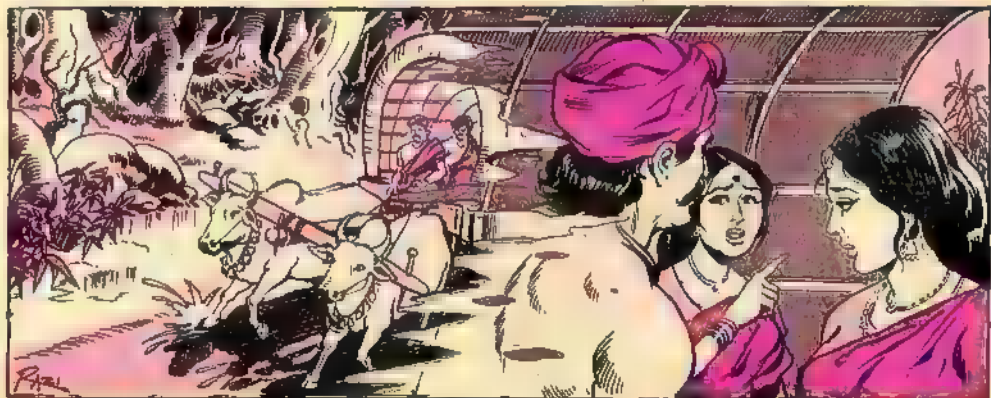
“ସ୍ତ୍ରୀଲୋକମାନଙ୍କର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ନ ଥାଏ । ଆମେ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚୁ ପହଞ୍ଚୁ ମୁଁ କହିବି ଭଲ ସମସ୍ତେ ଉଦ୍‌ବଳାଳୀକ ମନ୍ଦିରକୁ; ସେଇଠି ବାହା-

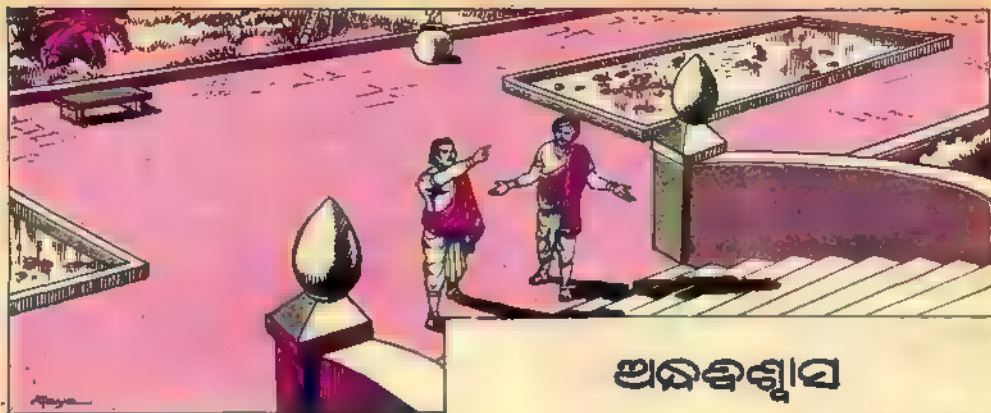
ଘର ହେବ । ବାସ୍, ଦେଖିବ ସେମାନେ ସବୁ ତମ୍ପଟ ଦେବେ ।” ଏକଥା କହି ଯୋଧାସିଂହ ହସିଉଠିଲେ ।

ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ କଥାଓର ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଖୁସୀ ହେଇ-ଗଲେ ଓ କହିଲେ, “ଜୋରରେ କୁହନା, ସେମାନେ ଶୁଣିବେ ।”

ତା’ପରେ ସମସ୍ତେ ଶୋଇଗଲେ । ଗାଡ଼ିର ଧକ୍କାରେ ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତେ ଉଠନ୍ତି ସେତେବେଳକୁ ସକାଳ ହୋଇଗଲାଣି । ଯୋଧା-ସିଂହ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଦେଖିଲେ ଗଡ଼ରେ ଯେଉଁଠି ଗାଡ଼ି କାଦୁଅରେ ଲାଗି ରହିଥିଲା ସେଇଠାରେହିଁ ସେମିତି ରହିଛି ।

“ଆରେ ତୁମେ ମତେ ଖାଲରେ ଗାଳିଦେଲ । ମୋ କଥା ଶୁଣିପାରି ପିଣ୍ଡାତମାନେ ସାରାଗଡ଼ି ଗାଡ଼ି ଚଳାଇ ଗାଡ଼ିକୁ ଫେରାଇ ଆଣି ପୁଣି ଖାଲରେ ପକାଇ ତମ୍ପଟ ଦେଇଛନ୍ତି ।” ଯୋଧାସିଂହ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲେ ।

ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ

ରୈହୁରରେ ଧନଗୁପ୍ତ ନାମରେ ଆ'ନ୍ତି ଜଣେ

ବଣିକ । ସେ ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ଥିବା ହାତୀପୁଞ୍ଜ-
ମାନଙ୍କରେ ବାଣିଜ୍ୟ କରି ଖୁବ୍ ଧନା ହୋଇ-
ଗଲେ ଓ ସେଇଠାରେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର କନ୍ୟା
ବିବାହ କଲେ । କିଛିଦିନ ପରେ ସେ କନ୍ୟା
ଓ ବହୁତ ଧନ ଧରି ସୁଦେଶକୁ ଫେରିଆସିଲେ ।
ସିନେ ସେ ତାଙ୍କର ପିଲାଦିନର ଖେଳସାଥୀ
ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ।

ରାମଗୁପ୍ତ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ବହୁତ ଧନ
ଅର୍ଜି ଲକ୍ଷପତି ହୋଇଆ'ନ୍ତି । ଦୁହେଁ ଦୁହଁଙ୍କୁ
ଦେଖି ଖୁସୀ ହେଲେ ଓ ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ
ନିଜ ନିଜର ଅନୁଭୂତି ସବୁ କହିବସିଲେ ।

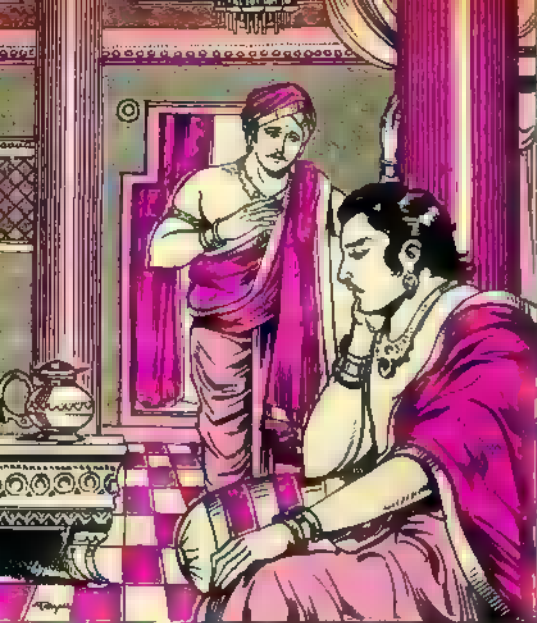
ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ ଘରର ନାମ ଥିଲା, “ସୁଦର୍ଶନ
ନିଳୟ” । ନାମଟିକୁ ଦେଖି ଧନଗୁପ୍ତ ପଚାରିଲେ,
“ଆଜ୍ଞା ଏଇ ‘ସୁଦର୍ଶନ’ ନାମଟି କାହାର ?”

“ସୁଦର୍ଶନ ମୋର ସାନ ପୁଅ । ସେ ଜନ୍ମ
ହେବା ପରେ ମୋ ଭାଗ୍ୟ ଖୋଲଗଲା । ସମୟ
ଏପରି ଭଲ ଥିଲା ମାଟି ଛୁଇଁଲେ ମଧ୍ୟ ସୁନା
ହୋଇଯାଉଥିଲା ।” ରାମଗୁପ୍ତ କହିଲେ ।

ବହୁତ ସମୟ ଧରି ଗପସପ ଚାଲିଲା; ହେଲେ
ରାମଗୁପ୍ତ ବଡ଼ ପୁଅର ନାମ ଧରି ନ ଆ'ନ୍ତି,
କେବଳ ସାନପୁଅର ପ୍ରଶଂସା କରୁଆ'ନ୍ତି ।
କିଛିସମୟ ପରେ ଧନଗୁପ୍ତ ପଚାରିଲେ, “ତୁମର
କେତୋଟି ପୁଅ ?”

“ଦୁଇଟି; ବଡ଼ ପୁଅ ସୁମନ୍ତ ଦଶବର୍ଷର ଓ
ସାନପୁଅ ଛ'ବର୍ଷର ।” ରାମଗୁପ୍ତ ଉତ୍ତର
ଦେଲେ ।

ଧନଗୁପ୍ତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭାବିଲେ ଯେ
ରାମଗୁପ୍ତ ପରି ଲୋକର ନିଜ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ
ନାହିଁ । ଏହିପରି ଅନ୍ଧଭାବରେ ଭାଗ୍ୟ ଉପରେ

ରଣ୍ଡାସ କରି ଚାଲିଛି । ସେ ଆହୁରି ଭାବିଲେ ଯେ ଗ୍ରେଟ ପୁଅର ଶ୍ରାବ୍ୟ ଉପରେ ଏତେ ଜୋର ଦେଲେ ପିଲାଦିନୁ ସେ ଖରାପ ହୋଇଯିବ; ତା' ଛଡ଼ା ଏହାର ଖରାପ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ ବଡ଼ପୁଅ ଉପରେ । ସେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଉପରୁ ଆତ୍ମ-ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇବ ।

ଏସବୁ କଥା ଭାବି ଧନଗୁପ୍ତ କହିଲେ, “ଶୁଣ ରାମଗୁପ୍ତ, ମୁଁ ବିଦେଶୀ ମହିଳାଟିଏ ବିବାହ କରିଛି । ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁ ଆ ପିଲା କିଛି ନାହିଁ । ସେ ଭାରି ଏକାକୀ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ତୁମେ ବରଂ କିଛିଦିନ ପାଇଁ ତୁମ ବଡ଼ପୁଅକୁ ଆମ ଘରେ ରହିବାକୁ ଦିଅ ।”

ଯେହେତୁ ଧନଗୁପ୍ତ ଧନରେ ବଡ଼ ଥିଲେ, ତେଣୁ ରାମଗୁପ୍ତ ଖୁସୀରେ ବଡ଼ପୁଅକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ । କିଛିଦିନ ଚାଲିଗଲା । ଦିନେ ରାମଗୁପ୍ତ ଧନଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ, ଧନଗୁପ୍ତ ଖୁବ୍ ଉଦାସ ଦେଖାଯାଉ ଥିଲେ । ରାମଗୁପ୍ତ ଏହାର କାରଣ ପଚାରିଲେ ।

ଧନଗୁପ୍ତ କହିଲେ, “ଦେଖ ବନ୍ଧୁ, ମୁଁ ଉଦାସ ନ ରହିବି ବା କିପରି ? ମୁଁ ସମୁଦ୍ରରେ ବାଣିଜ୍ୟ କଲୁ ଦିନଠାରୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହୋଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଖବର ମିଳିଛି ଯେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଜିନିଷ ନେଇ ମୋର ଗୋଟିଏ ଜାହାଜ ବୁଡ଼ିଯାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ କାରଣ ଜାଣିନି; ତେବେ ଏକଥା ସତ ଯେ ତୁମ ପୁଅ ମୋ ଘରେ ପାଦ ଦେବା ଦିନରୁହିଁ ମୋର ସବୁଆଡ଼େ ଏପରି ଲୋକବାନ ହେଉଛି ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ ମନ ଟିକିଏ କଷ୍ଟ ହେଲା; ତଥାପି ସେ କଲୁଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ଆହୁରି କିଛିଦିନ ପରେ ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଧନଗୁପ୍ତ ଖୁବ୍ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ଆସି ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ରାମଗୁପ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତାର କାରଣ ପଚାରିଲେ ।

ଧନଗୁପ୍ତ କହିଲେ, “ଏଥର ଧନ ହାନି

ଅପେକ୍ଷା ଆହୁରି କିଛି ଖବର ଦିଅନ୍ତି । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଏପରି ଏକ ସେବା ଧରିଛନ୍ତି ଯାହାକୁ ବୈଦ୍ୟମାନେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଦେଖ ରାମଗୁପ୍ତ, ତୁମର ବଡ଼ପୁଅ ଯୋଗୁ ତୁମର ଏପରି କିଛି କେବେ ହୋଇଥିଲା ? କାରଣ ସେ ମୋ ଘରକୁ ଆସିବା ପରଠାରୁ ଏକ ପରେ ଏକ ଉପଦ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି ।”

ଧନଗୁପ୍ତଙ୍କର ଏ ସମସ୍ତ କଥା ଶୁଣି ରାମଗୁପ୍ତ ହୋଧରେ ଫାଟିପଡ଼ି କହିଲେ, “ମୋ ପୁଅ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଉପଦ ମୋ ଘରକୁ ଆଣି-ନାହିଁ । ତୁମେହିଁ ନିଜେ ତାକୁ ତୁମ ଘରକୁ ନେଇଯିବା କଥା ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମର ଯାହା କ୍ଷତି ହେଲା ବା ଉପଦ ପଡ଼ିଲା,

ତା’ର କାରଣ ନିଜେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ନ କରି ମୋ ପୁଅ ଉପରେ ପକାଇବାଟା ତୁମର ସ୍ୱପ୍ନ ଅନ୍ଧକଣ୍ଠାସ । ତୁମେ ତାକୁ ଶୀଘ୍ର ମୋ ଘରକୁ ପଠାଇଦିଅ ।” ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଏକଥା ଶୁଣି ଧନଗୁପ୍ତ ଖୁସୀ ହୋଇଯାଇ କହିଲେ, “ହଁ, ଠିକ୍ କଥା । ମୁଁ ବି ସେଇକଥା ଗ୍ରହଣ କଲି । ତୁମେ ତୁମ ପୁଅକୁ ଘରକୁ ଫେରାଇଆଣ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋ ସହିତ ଆସ; ଆଉ ଡେରି କାହିଁକି ?”

ରାମଗୁପ୍ତ ଧନଗୁପ୍ତଙ୍କ ସହିତ ଘରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଘର ଧନ ରହରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । ଚିନ୍ତାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଆନନ୍ଦରେ ରହିଛନ୍ତି । ଧନଗୁପ୍ତର ସ୍ତ୍ରୀ ଅତି ମୁଲ୍ଲବାନ

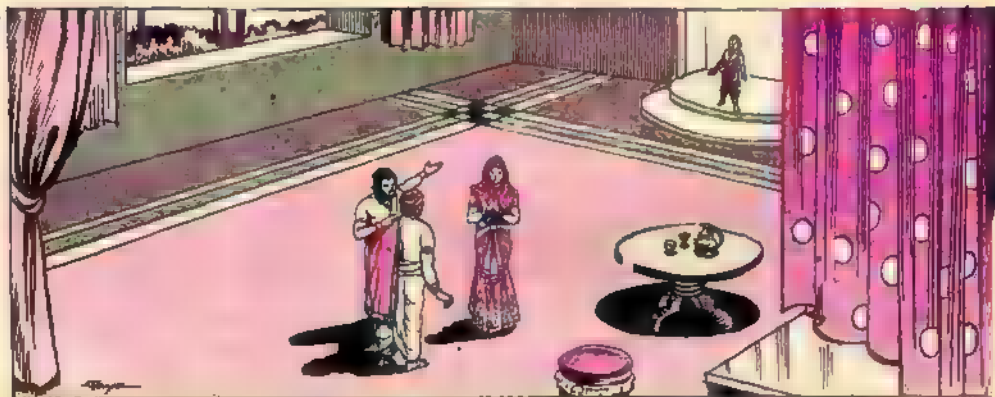
ଅଳଙ୍କାର ଓ ଶାଢ଼ି ପିନ୍ଧି ସାକ୍ଷାତ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରି ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ସେ ହସି ହସି ରାମଗୁପ୍ତଙ୍କୁ କୁଣ୍ଡଳ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

ଅଧିକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ହେଉଛି ଯେ ରାମ-ଗୁପ୍ତଙ୍କ ବଡ଼ପୁଅ ଆନନ୍ଦରେ ଡେଇଁଛି ଖେଳୁଛି । ମନେ ହେଉଛି ଘରଟା ଯେପରି ତା'ର । ହେଲେ ନିଜ ବାପାକୁ ଦେଖି ଡରିଯାଇ ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଯାଇ ରୁପ୍ ହୋଇ ବସିଲା । ଏସବୁ ଦେଖି ରାମଗୁପ୍ତ ଅବାକ୍ ହୋଇ ଧନଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ । ସେ ବୁଝିପାରିଲେ ନାହିଁ ଯେ ଧନ-ଗୁପ୍ତଙ୍କୁ କ'ଣ କୁହାଯିବ ।

ଧନଗୁପ୍ତ କହିଲେ, “ରାମଗୁପ୍ତ, ତୁମେ ବୋଧେ କିଛି ବୁଝିପାରୁନାହିଁ । ବରଂ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର ଓ ମନେରଖ ଯେ ମୋର ବାଣିଜ୍ୟରେ କୌଣସି କ୍ଷୟକ୍ଷତି ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ ଏପରି ମୁର୍ଖ ନୁହେଁ ଯେ ତା'ର କାରଣ ତୁମ ପୁଅ ବୋଲି ଭାବିଥା'ନ୍ତି । ତୁମେ ତୁମର ସାନପୁଅ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହିବୁଲୁଛ କି ସେ ତୁମ ଭାଗ୍ୟର ଦେବତା । ଏକଥା ଶୁଣି ତୁମ

ବଡ଼ପୁଅର ମନ କ'ଣ ହେବ ସେକଥା କେବେ ଭାବିବ ? ତା' ଛଡ଼ା ସେପରି କହିବା ଦ୍ଵାରା ସାନପୁଅ ମନରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗର୍ବ, ସେ ବିଷୟରେ କିଛି କେବେ ଭାବିବ ? ଏସବୁ କାରଣରୁ ମୁଁ ତୁମ ଭିତରେ ଜ୍ଞାନୋଦୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତୁମକୁ ଦୁଇଥର ମିଛ କହିଛି । ତୁମେ ଖରପ ଭାବିବ ନାହିଁ । ମନେକର କାଲି ତୁମର କିଛି ଧନ କ୍ଷତି ହୋଇଯିବ ତାହେଲେ ତୁମ ସାନପୁଅ ଯୋଗୁ ହେବ ? ସେ କ'ଣ ଭାବିବ ? ତୁମେ ଯେ ମୋ ଭିତରେ ଅନ୍ଧ-ବିଶ୍ଵାସକୁ ବୁଝିପାରିଲ, ସେଇତ ବଡ଼ କଥା; ମୋର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହୋଇଛି । ଏବେ ତୁମ ପୁଅକୁ ତୁମେ ନେଇଯାଇପାର ।”

ଏସବୁ ଶୁଣି ରାମଗୁପ୍ତ ଲଜ୍ଜାରେ ମୁହଁ ତଳକୁ କରି କହିଲେ, “ଏବେ ମୁଁ ସବୁକଥା ଭଲ ବୁଝିଗଲି । ନିଜକୁ ବଦଳାଇବା ପାଇଁ କିଛି ସମୟ ଲାଗିପାରେ । ଆଜି କିଛି ଦିନ ସେ ତୁମ ଘରେ ରହୁ । ମନେହୁଏ ସେ ତୁମ ଘରେହିଁ ଅଧିକ ଖୁସୀରେ ଅଛି ।”

~~*~*~*~*~*

ମହିଷାସୁରକୁ ବଧ କରି ଦେବୀ ଅନନ୍ତବିତା
ହୋଇଗଲେ । ରାକ୍ଷସପୁରୁଷର ସିଂହାସନ
ଦେବଗଣଙ୍କ କରତଳଗତ ହେଲା । ସେମାନେ
ତହିଁରେ ଶୟନ ନାମକ ସୂର୍ଯ୍ୟବଂଶର ଯୁବକଙ୍କୁ
ଅଭିଷିକ୍ତ କରି ସ୍ୱର୍ଗରାଜ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ ।
ଶୟନ ଆଦର୍ଶରାଜା ରୂପେ ଶାସନ କରିବାକୁ
ଲାଗିଲେ ।

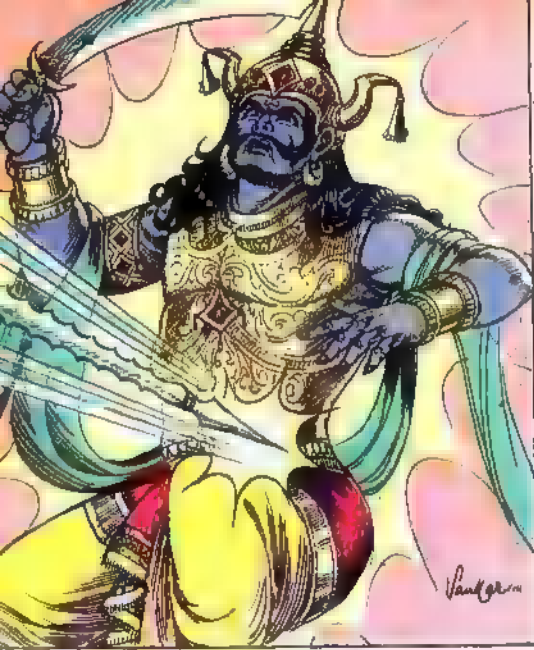
କିଛିଦିନ ସମାଗରାଧ୍ୟକ୍ଷରେ ଶାନ୍ତି ବିରାଜମାନ
କଲା । କିନ୍ତୁ ଶୂନ୍ୟ ଓ ନିଶୂନ୍ୟ ନାମକ ଦୁଇ
ଦାନବ-ଭାଇ ରସାତଳରେ ଅନୁଜଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଜ୍ୟାଗ କରି କଠୋର ତପସ୍ୟା କରିବାକୁ
ଲାଗିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ତପସ୍ୟାରେ ବ୍ରହ୍ମା ଆସି
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇ ବର ଯାଚିଲେ ।

“ଭଗବାନ୍ ! ଆମକୁ ଅମର କରି ଦିଅନ୍ତୁ !”
ଦୁଇ ଦାନବ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ।

“ସେ ବରଦାନ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟ
କୌଣସି ବର ମାଗ ।” ବ୍ରହ୍ମା କହିଲେ ।

“ତେବେ ଏପରି ବର ଦିଅ, ଯାହା ବଳରେ
ଆମକୁ କୌଣସି ପୁରୁଷ ମାରି ପାରିବ ନାହିଁ ।”
ସେମାନେ କହିଲେ । ବ୍ରହ୍ମା “ତଥାସ୍ତୁ” କହି
ଅତୃଷ୍ଣା ହୋଇଗଲେ ।

ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ଦୁଇ ଦାନବଭାଇ ଭୁବୁ
ମହାମୁନିଙ୍କୁ ପୁରୋହିତ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ ।
ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶୂନ୍ୟର ରାଜ୍ୟାଭିଷେକ ଅନୁ-
ଷ୍ଠାନ ହୋଇଗଲା । ଶୂନ୍ୟ ଅନୁଜ ନିଶୂନ୍ୟକୁ
ନିଜର ମନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତ କଲା । ତଣ୍ଡ ଏବଂ

ଥରେ ନିଶ୍ଚୟର ଇଚ୍ଛା ହେଲା, ସେ ଇନ୍ଦ୍ର ସହ ଲଢ଼ିବ । ସେ ଦୌଡ଼ ଯାଇ ଅମବବନ୍ଧ ଆଡ଼ମଣି କଲା । ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବଗଣଙ୍କୁ ଡକାଇ ତା'ର ପ୍ରତିରୋଧ କଲେ । ନିଶ୍ଚୟ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବଳ ପ୍ରକାରରେ ଚେତନାଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ଶୂନ୍ୟ ଏ ସମ୍ଭାଦ ପାଇ ଅଶୌହର୍ଣ୍ଣୀ ସନ୍ଧ୍ୟା ବାନ୍ଧିମା ଧରି ପ୍ରତ୍ୟୁ ଆଡ଼ମଣିରେ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ପରାଭୂତ କରି ଦେବପୁଣ୍ୟ ଅଧିକାର କରିନେଲା । ଅଷ୍ଟାଦିଗମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଅଧୀନ କରି ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଉପରେ ସେ ଶାସନ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ନନ୍ଦନବନରେ ଅପ୍ସରାମାନଙ୍କ ନୃତ୍ୟଗୀତ ଉପଭୋଗ କରି ସେ ସମୟ ଅତିବାହିତ କଲା ।

ମୁଣ୍ଡ ନାମକ ଦୁଇ ମହା ଦାନବ-ସାର ହେଲେ ତା'ର ସେନାପତି । ପାତାଳ ପୁଣ୍ୟର ଦୁଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ସାର ଧୂମ୍ରଲେତନ ଓ ରକ୍ତସାଜ ସେମାନଙ୍କର ଅସ୍ତ୍ରାଣ୍ୟ ଅନୁଗତଙ୍କୁ ଧରି ଆସି ଶୂନ୍ୟର ଦରବାରରେ ଅମାତ୍ୟ ରୂପେ ରହିଲେ । ରକ୍ତସାଜର ବିଶେଷତ୍ତ୍ୱ ହେଲା, ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷର ଆଡ଼ମଣି ଯୋଗୁଁ ଯଦି ତା' ଦେହରୁ ବନ୍ଦୁଏ ରକ୍ତ ତଳେ ପଡ଼ିବ, ତେବେ ସେଥିରୁ ତାହାର ଭଲ ଗୁଡ଼ାଏ ସନ୍ଧ୍ୟା ଉତ୍ତୁଚ ହେବେ ।

ଦିଗବିଦିଗରୁ କେତେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଆସି ଶୂନ୍ୟର ଆନୁଗତ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର କଲେ ।

ପୁରୁଣା ଦିଗପାଳମାନଙ୍କୁ ତଡ଼ି ସେ କ୍ଷମେ ନିଜର ଅନୁଗତ ସନ୍ଧ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଦିଗପାଳଗଣ ତଥା ଅନ୍ୟ ଦେବଗଣ ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ ଉଦ୍‌ବାୟୁ ରୂପେ ବୁଲି ଅନେକ କଷଣା ସହିଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ ହଜାରେ ବର୍ଷ ଚାଲିଗଲା । ଦେବଗଣ ସେମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ଅବସାନ କିପରି ହେବ, ସେକଥା ଠଉରାଇ ପାରୁ ନ ଥା'ନ୍ତି ।

ଦିନେ ଇନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ଆଉ କେତେଜଣ ଦେବତା ଯାଇ ଦେବଗୁରୁ ବୃହସ୍ପତିଙ୍କୁ ଭେଟି କହିଲେ, “ମହାତ୍ମା ! ଏଥର ଆମକୁ ଏ ଅପମାନନକ

ପରିସ୍ଥିତିରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାର କୌଣସି ଉପାୟ ବାହାର କରନ୍ତୁ । ମନ୍ତ୍ରତନ୍ତ୍ର, ଯାଗ ହୋମ, ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ହେଉ ନା କାହିଁକି, ଆମ ଶ୍ରାବ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ପଥା ସ୍ଥିର କରନ୍ତୁ ।”

ଦେବଗୁରୁ କହିଲେ, “ହେ ଇନ୍ଦ୍ର, ମନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର ତଥା ହୋମ ଯାଗ ତ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ତୁଷ୍ଟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ହୋଇଥାଏ । ସେସବୁ ପୁଣି ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ବିପଦବେଳେ କି କାମ ଦେବ ? ମୁଁ ବହୁତ ଭାବିଛି । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ହେଲା ଜଗଜ୍ଜନମାଙ୍କ ଶରଣ ପଶିବା । ସେ ମହିଷାସୁରକୁ ବଧ କରିଥିଲେ । ସେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଏ ଦୁଇ ଦୁରନ୍ତ ଦାନବକୁ ବି ନିପାତ କରି ପାରିବେ ।”

ଦେବଗୁରୁ ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ଦେଖା ଗ୍ରୋସ ଶିଖାଇଦେଲେ । ହିମାଳୟ ଯାଇ ଦେବଗଣ ସେହି ଗ୍ରୋସ ଯୋଗେ ଦେବଙ୍କୁ ଆବାହନ କରିବାରେ ନିମଗ୍ନ ରହିଲେ ।

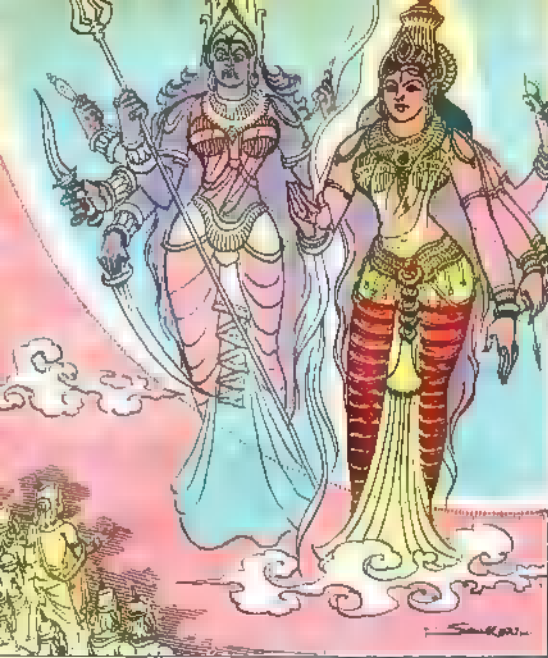
ସଥାସମୟରେ ଦେଖା ସେମାନଙ୍କ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟରେ ଆକର୍ଷିତା ହୋଇ ଦିବ୍ୟ ରୂପରେ ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ଆବିର୍ଭୂତା ହେଲେ ଓ ପଚାରିଲେ, “ତୁମର କ’ଣ ପ୍ରୟୋଜନ ?”

ଯୋଜ୍ଞହସ୍ତରେ ଦେବଗଣ ଏହି ନିବେଦନ କଲେ, “ମା ! ଆମକୁ ବିପଦରୁ ଉଦ୍ଧାର କର ।

ହଜାରବର୍ଷ କାଳ ଆନୁମାନେ ଶୁନ୍ଦ ଓ ନିଶୁନ୍ଦ ନାମକ ଦାନବଭ୍ରାତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ବହୁ ଧରଣର ହିନସ୍ତା ଭୋଗିଲୁଣି । ଆମର ଏତିକି ଉପଲବ୍ଧି ହୋଇଛି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁମ ସଦ୍‌ଭାବୁତା ବିନା ଆମର ଗଙ୍ଗାନ୍ତର ନାହିଁ । ଶୁନ୍ଦ ନିଶୁନ୍ଦର ଶସସବାହିନୀ ଏଡ଼େ ବଳଶାଳୀ ଯେ ଆମର ସମବେତ ଦେବଗଣ ସେମାନଙ୍କର ବିଶେଷ କୌଣସି ସତ୍ତା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଆପଣ ଯେପରି ଦିନେ ମହିଷାସୁରକୁ ସଫାର କରିଥିଲେ, ସେହିପରି ଏମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ନିପାତ କରନ୍ତୁ ।”

ଦେବତାମାନଙ୍କ କାତରପୂର୍ଣ୍ଣ ନିବେଦନରେ

ବିଚଳିତା ହୋଇ ଦେବୀ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ତୁମ୍ଭେମାନେ ବିଚଳିତ ହୁଅ ନାହିଁ । ମୁଁ ସେ ପ୍ରବଳ ଶକ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା ନିଧନ କରି ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ତୁମ ହୃଦୟରେ ସୁନବାର ଅଧିଷ୍ଠିତ କରିବି ।”

ଏହା ପରେ ଦେବୀ ନିଜ ଭିତରୁ ଏକ ନୂତନ ସତ୍ତ୍ୱ ବାହାର କରିଆଣିଲେ । ସେ ସତ୍ତ୍ୱ ଥିଲା ଶକ୍ତିଶାଳୀ । କୌଣସି ନାମରେ ତାହା ନାମିତ ହେଲା । ସେହି ଶକ୍ତିକୁ ନିଜ କନ୍ଧରେ ରଖି ଦେବୀ ସିଂହାରୂପ ହୋଇ ଶକ୍ତିର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଭେଟିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ।

ଶକ୍ତି-ଅଧିଷ୍ଠିତ ନଅର ପାର୍ଶ୍ୱସ୍ଥ ଉଦ୍ୟାନରେ ଥାଇ ଦେବୀ ଗୋଟିଏ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କଲେ । ସେ ସଙ୍ଗୀତର ମୁକ୍ତିନାରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ମୋହିତ

ହେଲା । ମୃଗ ଓ ପକ୍ଷୀମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଦେବୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ତାହା ଶ୍ରବଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶକ୍ତିର ଶକ୍ତି ଓ ମୁକ୍ତି ସେତେବେଳେ ଉଦ୍ୟାନରେ ବିହାର କରିବାକୁ ଆସୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣି ସେମାନେ ଦେବୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସି ତାଙ୍କୁ ତଥା ତାଙ୍କ କନ୍ଧରେ ଥିବା କୌଣସି ଶକ୍ତି ସେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ବିପ୍ଳବର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ତତ୍ତ୍ୱଶାସ୍ତ୍ର ସେମାନେ ଶୁଣୁଥିବା ଭେଟି କହିଲେ, “ମହାଶକ୍ତି, ସିଂହ ଉପରେ ବସି ଜଣେ ଅପରୂପା ସ୍ତ୍ରୀ ପାର୍ଶ୍ୱକର୍ତ୍ତା ଉଦ୍ୟାନରେ ଗାନରତା । ତାଙ୍କ ରୂପର ଭୁଲନା ଯେପରି ଟିଲେକରେ ମିଳିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ସେହିପରି ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତର ମାଧୁର୍ଯ୍ୟର ବି ଭୁଲନା ନାହିଁ । ପଶୁପକ୍ଷୀ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣୁଛନ୍ତି । ସେ ନାଶ ସହ ଆଉ ଜଣେ ନାଶ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଅବଶ୍ୟତା କଥା କହିବା ଦରକାର ନାହିଁ । କେବେ ସେ ଗାନରତା ରୂପବତୀ ନାଶ ସେ ଆପଣଙ୍କ ଭଳି ଦିଗୁର ଜୟୀ ସମାହରଣ ମହିଷୀ ହେବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଆପଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦିଅନ୍ତୁ ଓ ପ୍ରାସାଦକୁ ପାଛୋଟି ଆଣନ୍ତୁ ।”

ଶୁଣୁ ଉତ୍ସାହରେ ସୁଗ୍ରୀବ ନାମକ ନିଜର ଜଣେ ଅନୁଗତକୁ ତତ୍ତ୍ୱଶାସ୍ତ୍ର ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲା, “ତୁମେ ଯାଇ ସେ ନାଶକୁ ମୋ ଚରମରୁ ଅଭିବାଦନ କରି ଏଠାକୁ ନେଇ ଆସ । ତନ୍ତ୍ର ମୁଣ୍ଡକ ବର୍ଣ୍ଣନା ଯଦି ଆଂଶିକ ସତ୍ୟ ହୋଇଥିବ, ତେବେ ମୋର ତାଙ୍କୁ ବିବାହ କରିବାରେ

ଥବା କଥା ମୋର କର୍ଣ୍ଣଗୋଚର ହୋଇଛି । ମୁଁ ଏଇଆ ସ୍ଥିର କରିଛି ଯେ ମୋତେ ଯିଏ ହରାଇଦେବ, ମୁଁ ତାକୁହିଁ ବିଷା ଦେବି । ସେ ଚାହିଁଲେ ମୋ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରିପାରନ୍ତି । ବଳ ଥିଲେ ସେ ଜିତିବେ ଓ ତେଣିକି ବିବାହ କଥା ବିରୁର କରି ଦେବି । ଯାଅ ।”

ସୁଗ୍ରୀବ ଜିଭ କାମୁଡ଼ିପକାଇ କହିଲା, “ମା, ଆପଣ ବୋଧହୁଏ କ’ଣ କହୁଛନ୍ତି ନିଜେ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ରାକ୍ଷସର ଶୂନ୍ୟ ନାମ ଶୁଣିଲେ ମହା ମହା ଗର ଭୟରେ ଥରିଉଠନ୍ତି । ଆପଣ ତାଙ୍କ ସହ ଯୁଦ୍ଧ କରି ତାଙ୍କୁ ହରାଇବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଆସୁଛି କାହିଁ ? ଆପଣ ମୋ ପରାମର୍ଶ ଗ୍ରହଣ କରି ଯୁଦ୍ଧର ଅଭିପ୍ରାୟ ଜ୍ଞାତ କରି ସୁଧାର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ବିଷା ଦେବାକୁ ରାଜା ହୋଇଯାଆନ୍ତୁ ।”

ଦେବୀ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ ଦୁତ ! ତୁମ ସହ ଚର୍ଚ୍ଚ କରିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ମୋର ନାହିଁ । ତୁମ ରାଜା ଯଦି ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ଭୟ କରୁଛନ୍ତି, ତେବେ ସେ ସ୍ୱର୍ଗ ଓ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକ ଛାଡ଼ି ନିଜ ଘର ରସାତଳକୁ ସମ୍ବରଣରେ, ସବାନ୍ଧବେ ଚାଲି ଯାଆନ୍ତୁ । ମୁଁ ତାଙ୍କର କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟ କରିବି ନାହିଁ, ଏ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛି ।”

ଦେବୀଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଏକଥା ଶୁଣି ସୁଗ୍ରୀବ ସ୍ତମ୍ଭୀଭୂତ ହୋଇ ରହିଲା । ଏଣେ ଦେବୀଙ୍କୁ

କୌଣସି ମାନ୍ୟ ଆପତ୍ତି ନାହିଁ, ଯାଅ ।”

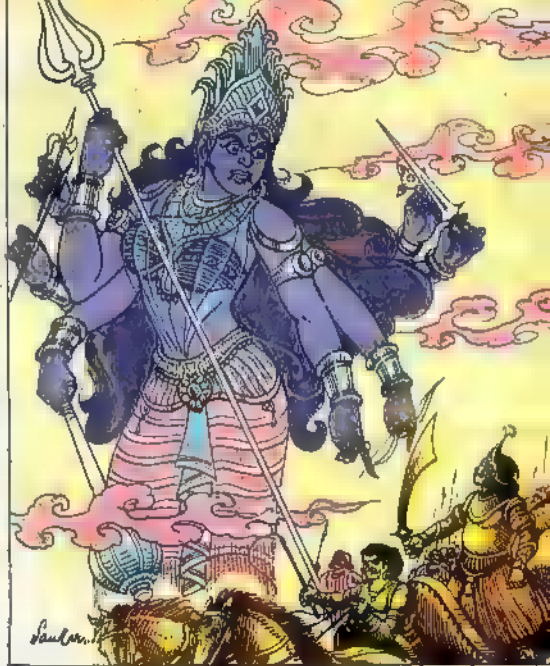
ସୁଗ୍ରୀବ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯାଇ ଉଦ୍ୟାନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଏବଂ ସିଂହାରୂପା ଦେବୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି କହିଲା, “ମା, ଆପଣ ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପୀ ସମ୍ରାଟ୍ ଶୂନ୍ୟ ନାମ ନିଶ୍ଚୟ ଶୁଣିଥିବେ । ସେ ଯେପରି ବଳବାନ୍, ସେହିପରି ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର । ସେ ଆପଣଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ମୋତେ ଦୁତ ରୂପେ ପଠାଇଛନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କୁ ସେ ପତ୍ନୀ ରୂପେ ବରଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଆଶା କରେ ଆପଣ ସାଦରେ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ସ୍ୱୀକାର କରିନେବେ ।” ଦେବୀ ମୁଦୁ ହାସ୍ୟ କରି କହିଲେ, “ଦୁତ ! ତୁମ ସମ୍ରାଟ୍‌କୁ କୁହ କି ସେ ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ହରାଇ-

ଦିଶ୍ଟାୟ ଥର କିଛି କହିବାକୁ ତା'ର ସାହସ ହେଉ ନ ଥାଏ, ତେଣେ ଦେଶକ ବକ୍ରବ୍ୟ ଶୁନ୍ଦ ଆଗରେ ଯାଇ କପରି କହିବ, ତାହା ମଧ୍ୟ ଠଉରାଇପାରୁ ନ ଥାଏ । ଶେଷରେ ସେ ଯେତେବେଳେ ଶୁନ୍ଦକୁ ଭେଟିଲା, ସେତେବେଳକୁ ସେ ବିଶୁଆଏ ପାଗଳ ଭଳି ।

ଶୁନ୍ଦ ସବୁ ଶୁଣି ସାନଗ୍ରାସ ନିଶୁନ୍ଦକୁ କହିଲା, “ଘଟଣା ରହସ୍ୟମୟ ମନେ ହୁଏ । ଜଣେ ନାଶ୍ଟ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ନାଶ୍ଟ ସହ ଆସି ଆମ ପ୍ରତି ଯୁଦ୍ଧାହ୍ୱାନ ଦେଉଛି ! ତୁମେ ଯାଇ ତାକୁ ଭେଟିବ ନା ମୁଁ ଯିବି ?”

“ଭାଇ ! ତୁମେ ଯିବା କି ମୁଁ ଯିବା ଦର-କାର ନାହିଁ । ଧୁମ୍ରଲେଚନକୁ ପଠାଇଦିଅ । ସେ ଯାଇ ନାଶ୍ଟଟିକୁ ଧରି ନେଇଆସିବ । ତୁମ ଆଗକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ସେ ତୁମକୁ ପତି ରୂପେ ବରଣ କରିବ ।” ନିଶୁନ୍ଦ କହିଲା ।

ଏ ପରାମର୍ଶ ଶୁନ୍ଦ ମନକୁ ପାଇଲା । ସେ ଧୁମ୍ର-ଲେଚନକୁ ଡକାଇ ସବୁ କଥା କହି ଆଦେଶ ଦେଲା, “ତୁମେ ସେ ଯୁଦ୍ଧ ସହ ଥିବା ସ୍ତ୍ରୀ-ଲୋକଟିକୁ ମାରିଦେଇ ପାର । କିନ୍ତୁ ଯୁଦ୍ଧଟିକୁ ବନ୍ଦୀ କରି ଆଣ । ତା’ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୟଙ୍କର ଅସ୍ତ୍ର ପ୍ରୟୋଗ କରିବ ନାହିଁ । ଦେଖିବ, ତୁମ ଅସାବଧାନତା ହେତୁ ସେ ଯେପରି ପ୍ରାଣ ନ ହରାଏ ।”

ଧୁମ୍ରଲେଚନ ସର୍ବୈନ୍ୟ ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରକୁ ଯାଇ ପ୍ରଥମେ ଯୁଦ୍ଧ ନ କରି ତା’ ପ୍ରଭୁର ପ୍ରେମ ସନ୍ଦେଶ ଦେଲା । ସେତେବେଳକୁ କୌଶିକା କାଳିକା ରୂପ ଗ୍ରହଣ କରିଥା’ନ୍ତି । ସେ କହିଲେ, “ମୁର୍ଖ ! ତୋ ସହ ଛଦ କପଟ କରିବା ଆମ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ଶୁନ୍ଦ ନିଶୁନ୍ଦକୁ ବଧ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେହିଁ ମହାଦେବ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି ତୁମ ପ୍ରଭୁକୁ ଯାଇ କୁହ, ସେ ଶରଣ ପଶୁ, ନ ହେଲେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁ । ଏଭଳି ନିର୍ଲଜ୍ଜ ପ୍ରେମ ସନ୍ଦେଶ ଶୁଣିବାକୁ କାହାରି ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ ।”

ଧୁମ୍ରଲେଚନ ହୁଇ ଇଥା ବିସ୍ମିତ ହୋଇ କହିଲା, “ତୁମେ ମୋ ପ୍ରଭୁକୁ ଅପମାନ କରି କଥା

କହିବ, ଏଡ଼େ ସାହସ ? ତୁମର ବିନାଶ କାଳ ଉପସ୍ଥିତ । ମୋ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କର ।”

ଏହା କହି ଧୂମ୍ରଲେଚନ କାଳିକାଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ମାତ୍ରେ କାଳିକା ତାଙ୍କୁ ଧରପକାଇ ତଳେ କରୁଡ଼ି ମାରିଦେଲେ । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ତା’ ସହ ଆସିଥିବା ସୈନ୍ୟମାନେ ବି ମଲେ ।

ଦେବୀ କାଳିକାଙ୍କ କୃଷ୍ଣଭୂରେ ଆନନ୍ଦତା ହୋଇ ଶଙ୍ଖନାଦ କଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଶୁନ୍ଦ ଦୋଡ଼ି ଆସିଲା । ଆସି ଯାହା ଦେଖିଲା, ସେଥିରେ ସେ ନିଜ ଆଖିକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ଧୂମ୍ରଲେଚନ ଓ ତା’ ଦକ୍ଷ ସୈନ୍ୟବାହିନୀକୁ ଅନ୍ଧରେ ନିପାତ କରିପାରିଲା ଭଳି ଏ ନାଶଦ୍ରବ୍ୟ କିଏ ?

ଶୁନ୍ଦ ଏତିକି ବୁଝିଲା ଯେ ତାକୁ ହୁଏତ ସନ୍ଧ୍ୟା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ନଚେତ୍ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନିଜର ଖର ସେନାପତିମାନଙ୍କ କଥା ଭାବି ସେ ଆଶାନ୍ୱିତ ହେଲା ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଚତୁଃଶାହା ତକାଇଆଣିଲା ।

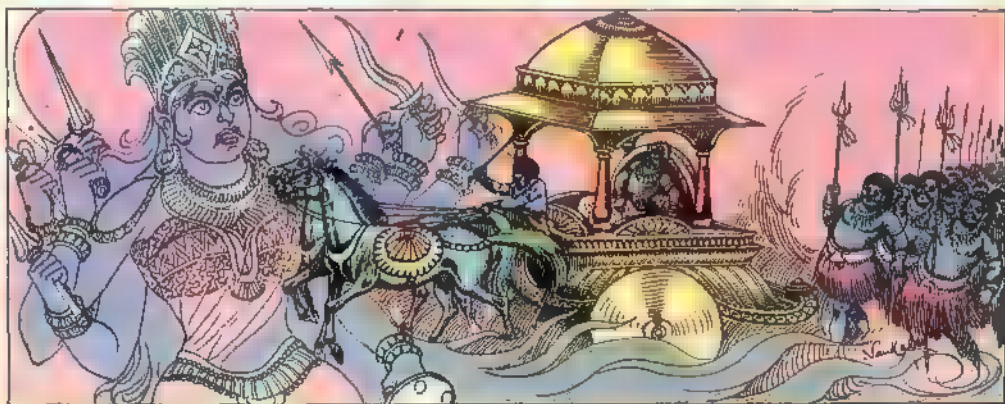
ପ୍ରଥମେ ଦେବୀଙ୍କ ସହ ଲଢ଼ିଲେ ଚଣ୍ଡ ଓ

ମୁଣ୍ଡି । ସେ ଦୁହେଁ ମରିବାର ଦେଖି ଶୁନ୍ଦର ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ରକ୍ତସଜ ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଡେଇଁପଡ଼ିଲା । ଦେବୀ ଯେମିତି ତାକୁ ଆଦାତ କରିଛନ୍ତି, ତା’ ଦେହ ନିଃସୂତ ରକ୍ତ ତଳେ ପଡ଼ି ଶହ ଶହ ସ୍ୱକ୍ଷସଙ୍କୁ ଜନ୍ମ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦେବୀ ସେଇଠୁ କାଳିକାଙ୍କୁ କହିଲେ କି ରକ୍ତସଜର ରକ୍ତ ତଳେ ନ ପଡ଼ିବା ଗୁହ୍ୟ ।

କାଳିକା ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ରକ୍ତସଜ ଦେହରୁ ନିଃସୂତ ରକ୍ତ ପିଇଯିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ରକ୍ତସଜର ଆଉ ବିଶେଷତ୍ତ୍ୱ ରହିଲା ନାହିଁ । ସେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ଯୁଦ୍ଧ କରି ମଲା ।

ବିମେ ଶୁନ୍ଦ ନିଶୁନ୍ଦର ସବୁ ସେନାପତି ମଲେ । ଅବଶେଷରେ ମଲେ ଦୁଇ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ସକ୍ଷସ ଭ୍ରାତା ।

ଶୁନ୍ଦ ନିଶୁନ୍ଦ ମରି ଶୋଇବାର ଦେଖି ସକ୍ଷସ-କୁଳ ଦେବୀଙ୍କ ପାଖରେ ଶରଣ ପଶିଲେ । ଦେବୀ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଭୟ ଦେଲେ । ସେମାନେ ପାତାଳପୁରକୁ ପଳାଇଗଲେ ।

ବନ୍ଧୁପ୍ରୀତି !

ଆରେ ଜଣେ ରାଜା ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରୁ ଶ୍ଵେତ ଡକାୟତ କଠିନ ହସ୍ତରେ ଦମନ କରିବାକୁ ମନସ୍ଥ କଲେ । ନୂଆ ଆଇନ ଜାରି କରି ସେ ଶ୍ଵେତ ଏବଂ ଡକାୟତଙ୍କୁ ଦୀପାନ୍ତରଦଣ୍ଡ ଦେଲେ । ଫଳରେ ରାଜ୍ୟରେ କିଛିଦିନ ଭିତରେ ଶୁଖିଲା ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ।

ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଭରତସିଂହ ଓ ମୋହନସିଂହ ନାମରେ ଦୁଇ ଶ୍ଵେତ ଥିଲେ । ସେ ଦୁହେଁ ଅନ୍ୟ ଶ୍ଵେତମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଦେଖି ଶ୍ଵେତ ଗୁଡ଼ିଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ ।

“ମୋହନସିଂହ, ମୁଁ ଶୁଣୁଛି ଆମେ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଜମିଦାରଙ୍କ ଘରେ ଦୁଇଜଣ ମୂଲିଆ ଲେଡ଼ା । ଗ୍ରାବୁଛି, ସେଇଠାରେ ଯାଇ ଚାକିରି କରିବ ।” ଭରତସିଂହ କହିଲା ।

“ଯଦି ଦୁଇଜଣ ଲେଡ଼ା, ତେବେ ମୋତେ ବି

ସାଥରେ ନେଇ ଚାଲ ।” ମୋହନସିଂହ କହିଲା । ଦୁହେଁ ଯାଇ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଦେଖା କଲେ । ଜମିଦାର ସେମାନଙ୍କ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଚେତେରା ଦେଖି ସେମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଲେ ଓ କହିଲେ, “ଜଣେ ଗୋରୁ ପଡ଼ିଆକୁ ନେଇଯାଇ ଜଗିବ । ଅନ୍ୟ ଜଣ ବଗିଚାରେ ପାଣି ଦେବ । ଯିଏ ଯେଉଁ କାମ ଭଲ କରି ପାରିବ, ସେ ସେହି କାମ କରୁ ।”

ପ୍ରଥମ ଦିନ ଭରତସିଂହ ଗୋରୁପଲ ନେଇ ପଡ଼ିଆକୁ ବାହାରିଗଲା । କିନ୍ତୁ ଗୋରୁପଲଙ୍କୁ କିପରି ଅଳ୍ପଆର ଭିତରେ ରଖିବାକୁ ପଡ଼େ, ସେ ବିଷୟରେ ତା’ର କୌଣସି ଧାରଣା ନ ଥିଲା । ଫଳରେ ଏଣେତେଣେ ଦୌଡ଼ାଦୌଡ଼ି କରି ଗୋରୁମାନଙ୍କୁ ସମ୍ଭାଳିବାରେ ତାକୁ ବହୁତ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ପଞ୍ଜିବେଳକୁ ଗୋରୁ-

ଅତିବାହିତ କରିଛନ୍ତି । ପୋଖରୀକୁ ଯାଇ ଦୁହେଁ
ଧୂଆପୋଛା ହୋଇ ଫେରିଲେ ।

ରାତିରେ ଖାଇପିଇ ସାରି ଶୋଇବା ବେଳକୁ
ଦୁଇ ବନ୍ଧୁ ନିଜ ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତା ସମ୍ପର୍କରେ
ଗପକଲେ । ଭରତସିଂହ କହିଲା, “ଭାଇ ମୋତେ
ମୋ କାମ ଖୁବ୍ ସୁଖ ଲାଗୁଛି ଗୋରୁପଲ ମନକୁ
ମନ ପଡ଼ିଆରେ ଚରିବୁଲିଲେ । ମୁଁ ଗଛ ତଳ
ଛୁଇରେ ଆରାମରେ ଶୋଇଗଲି । ସଞ୍ଜ ବେଳକୁ
ଗୋରୁପଲ ଆପଣାଗୁଣ୍ଠ ଫେରିଆସିଲେ । ମୁଁ
ଖାଲି ସାଥରେ ଘରକୁ ଆସିଲି ।”

“ମୋ କାମ ବି ଏଡ଼େ ସଫଳ ହେବ ବୋଲି
ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି । ଚାରି ଗର ପାଣିରେ ସାରା
ବଗିଚା ସତେଜ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ଶୋଇ ଶୋଇ
ଦିନଟି କଟାଇଦେଲି ।” ମୋହନସିଂହ କହିଲା ।

“ଆଜ୍ଞା ଭାଇ, ଆଗାମୀ କାଲି ଆମେ କାମ
ବଦଳ କଲେ କିପରି ହୁଅନ୍ତା ? ତୁମେ ଗୋରୁ
ନେଇ ଯାଆନ୍ତୁ, ମୁଁ ବଗିଚାରେ ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ !”
ଭରତସିଂହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା ।

“ଭଲ କଥା ତାହାହିଁ ହେଉ ।” କହିଲା
ମୋହନସିଂହ ।

“ତେବେ ତୁମେ ପଡ଼ିଆକୁ ଖଟିଆ ଖଣ୍ଡିଏ
ଧରି ଯାଇଥିବ । ଶୋଇବାକୁ ସୁବିଧା ହେବ ।”
କହିଲା ଭରତସିଂହ ।

ପରଦିନ ଉଭୟେ ବୁଝିଲେ ଯେ ଅନ୍ୟ-

ପଲ ଧରି ଫେରିବା ବେଳକୁ ସେ ବହୁତ
ହାଲିଆ ହୋଇପଡ଼ିଆ ।

ଏଣେ ମୋହନସିଂହ ବଗିଚା ଭିତରେ ପାଣି
ଦେବାକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲା, ସେ କାମ ବଡ଼
କଠିନ । ତାକୁ ବାରମ୍ବାର ପୋଖରୀକୁ ଯାଇ ଗର
ଗର ପାଣି ଆଣି ଢାଳିବାକୁ ପଡ଼ୁଥାଏ । ବିରାଟ
ବଗିଚାର ଅଧା ପାଣି ପାଇବା ବେଳକୁ ସେ
ଅଳପଡ଼ିଆ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ଦୁଇବନ୍ଧୁ ଯିଏ ଯାହାର
କାମରୁ ଫେରି ଭେଟାଭେଟି ହେଲେ । ପରସ୍ପର
ଅନାଇ ଦୁହେଁ ଏପରି ଭାବରେ ମୃଦୁହାସ୍ୟ
କଲେ, ଯେପରିକି ଦୁହେଁ ଖୁବ୍ ସୁଖରେ ଦିନଟି

ଜଣକ ତାକୁ ଠକିଛି । ସଞ୍ଜବେଳକୁ ଉଭୟେ
ହାଲିଆ ହୋଇ ଫେରିଲେ ।

ତେବେ ଭରତସିଂହ ବଗିଚାରେ ପାଣି
ଦେଉଥିବା ବେଳେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲା, ଗୋଟାଏ
ଗଛ ମୂଳରେ ମାଟି ଧସିଯିବା ଫଳରେ ଭିତରେ
କିଛି ଗୋଟାଏ ପୋତା ହୋଇଥିବା ଭଳି
ଲାଗୁଛି । ଗୁଡ଼ରେ ମୋହନସିଂହ ଶୋଇପଡ଼ିବା
ମାତ୍ରେ ସେ ଗୋଟାଏ ଶାବଳ ଧରି ବଗିଚା
ଭିତରକୁ ବାହାରିଗଲା ଏବଂ ସେ ଗଛ ମୂଳରେ
ଖୋଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଶାବଳ କୌଣସି ଧାତୁ
ଜନିଷ ଦେହରେ ବାଜିଲା ।

କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଗୁମ୍ଫାମୁଖି ଭଳି
କିଏ ତା ପଛରେ ିଆ ହୋଇଥିବାର ଅନୁଭବ
ଉଠିଲା ।

କରି ସେ ଅନାଇ ଦେଖେତ ମୋହନସିଂହ
ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛି ।

“କହୋ, ଏତେ ଗୁଡ଼ରେ ଏଠାରେ ମାଟି
ତାଡ଼ୁଛ କ’ଣ ?” ମୋହନସିଂହ ପଚାରିଲା ।

“ଏଠାରେ ମାଟି ସମତଳ ନ ଥିଲା । ଗୁଡ଼ରେ
ନଦ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ଗୁଡ଼ର ବଗିଚା କାମ କଲେ
ଅକାଶ ଓ ନଦ ଆସିବ ।” ଭରତସିଂହ
କୈଫିୟତ୍ ଦେଲା ।

“କହୁ ଖନ୍ ଖନ୍ ହେ ଶୁଭିଲା ଭଳି
ଲାଗିଲା !” ମୋହନସିଂହ କହିଲା ।

“ମାଟି ତଳେ ପଥର ଅଛି । ମୋ ଶାବଳ
ତାହାର ଦେହରେ ବାଜିଲା ।” ଭରତସିଂହ
ଉଠିଲା ।

“ରୁଲ, ଶୋଇବା ।” ମୋହନସିଂହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା । ଭରତସିଂହ ଦ୍ଵିରୁକ୍ତି ନ କରି ତାକୁ ଅନୁସରଣ କଲା । ମୋହନସିଂହ ପୁଣି ଶୋଇ-ପଡ଼ିଲେ ସେ ଯାଇ ପୋତା ଜନିଷ ବାହାର କରିବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କଲା । କିନ୍ତୁ ତାକୁହିଁ ପ୍ରଥମେ ନିଦ ଧରିଗଲା ।

ମୋହନସିଂହ କୌତୁହଳବଶତଃ ଉଠିଯାଇ ଗଛ ମୂଳରେ ଖୋଳାଖୋଳି କରି ସୁନାଉଁଛି ଗରୁଟିଏ ପାଇଲା । ତା ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ । ଗରୁଟିକୁ ତୋଳି ଆଣି ପାଖରେ ଥିବା ଗୋଟାଏ ପୋଖରୀ ଭିତରେ ଡୁବାଇ ରଖିଲା । ତାପରେ ଆସି ଶୋଇପଡ଼ିଲା ।

ଭରତସିଂହ ଭୋରବେଳକୁ ଧଡ଼ପଡ଼ ଉଠି-ପଡ଼ି ଗଛ ମୂଳକୁ ଯାଇ ବୁଝିଲା, କେହି ମାଟି ତାଡ଼ି ଜନିଷ ବାହାର କରିନେଇଛି । ସେ ଫେରି-ଆସି ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା, ମୋହନସିଂହ ଗୋଡ଼ରେ ବାଦୁଆ ଲାଗିଛି । ଅନୁମାନରେ ସେ ପୋଖରୀକୁ ଯାଇ ଗୁରୁ ଆଡ଼କୁ ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲା । ଠାଏ ଦଳ ଘୁଞ୍ଚି ଯାଇଥିବାର ଦେଖି ସେ ହାତ ବୁଡ଼ାଇ ଗରୁଟି ପାଇଗଲା । ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ସମସ୍ତ ନଷ୍ଟ ନ କରି ଗରୁ ଧରି ନିଜ ଗାଁଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲା ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ମୋହନସିଂହ ନିଦରୁ ଉଠି ଦେଖିଲା ପାଖରେ ଭରତସିଂହ ନାହିଁ । ସେ ବୌଡ଼ିଯାଇ ପୋଖରୀରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଦେଖିଲା ଗରୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଯାଇଛି । ଭରତ-ସିଂହ ନିଜ ଗାଁମୁହାଁ ଯାଇଥିବା ଅନ୍ଧାରରେ ସେ ବି ସେଆଡ଼େ ଚାଲିଲା ।

ଅଳ୍ପ ଦୂର ଯିବା ପରେ ସେ ଭରତସିଂହ ଆଗରେ ଯାଉଥିବାର ଦେଖି ସେ ବାଟ ଛାଡ଼ି ବଣ ଭିତର ଦେଇ ତା ଆଗକୁ ଯାଇ ବାଟରେ ନିଜ ଜୋତାରୁ ପଟେ ରଖିଦେଲା । ଶେଢ଼ ଗଜ ଆଗରେ ଆଉ ପଟେ ରଖି ଗୋଟାଏ ଗଛ ଚଢ଼ି ବସିଲା ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଭରତସିଂହ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଓ ବାଟରେ ପଟେ ଜୋତା ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖିଲା । ତେବେ ପଟେ ଜୋତା କୌଣସି

କାମରେ ଆସିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ତାକୁ ଛାଡ଼ି
ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ସେ ଦେଖିଲା
ଆରପଟକ ଜୋତା । ସେତେବେଳେ ସେ
ହଳକପାକ ଜୋତା ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ଗରୁଟି
ତଳେ ଥୋଇ ପ୍ରଥମ ପଟକ ପାଖକୁ ଆସିଲା ।

ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ମୋହନସିଂହ ଗଛରୁ ଓହ୍ଲାଇ-
ଆସି ଗରୁଟି ଧରି କ୍ଷିପ୍ର ଗଡ଼ରେ ନିଜ ଘରେ
ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ଭରତସିଂହ ଜୋତା ସଂଗ୍ରହ କରି ଫେରି
ଦେଖିବା ବେଳକୁ ଗର ନାହିଁ । ତା'ର ବଶ୍ୱାସ
ହେଲା, ମୋହନସିଂହ ଛଡ଼ା ଏ କାମ ଆଉ
କେହି କରି ନ ଥିବ । ସେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା
ମୋହନସିଂହ ଘରେ ।

ଦେଖିବା ବେଳକୁ ମୋହନସିଂହ ଘରେ
କାନ୍ଦବୋବାଳି ପଡ଼ିଛି । “ମୋହନସିଂହ କାହିଁ ?”
ଭରତସିଂହ ପଚାରିଲା ।

“ସେ ହାଠାତ୍ ଆମକୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ !”

ମୋହନସିଂହର ପୁଅ କହିଲା । ଭରତ-
ସିଂହ ଅନାଇ ଦେଖିଲା, ମୋହନସିଂହ ମୃତବଦ୍ଧ
ପଡ଼ିଛି ।

ଭରତସିଂହ କିଛି ସମୟ କାନ୍ଦିବାର ଅଭି-
ନୟ କରି କହିଲା, “ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ମୋ ମିତ୍ରର
ଅନ୍ତମ ଲଜ୍ଜା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବି । ସେ କହିଥିଲା,
ମୋ ଆଗରୁ ସିଏ ମଲେ ତା ଦେହକୁ ନେଇ
ନଦୀ ଗର୍ଭକୁ ଫୋପାଡ଼ିଦେବାକୁ ହେବ । ନ
ହେଲେ ତା'ର ମୁକୁ ହେବ ନାହିଁ ।”

କେହି ବାଧା ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଭରତସିଂହ
ମୋହନସିଂହକୁ ଉଠାଇନେଇ ନଦୀ ଆଡ଼କୁ
ଦୌଡ଼ିଲା ।

ନଦୀ କୂଳରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ମୋହନସିଂହ
ତା କାନ୍ଦରୁ ତଳକୁ ଡେଇଁପଡ଼ି କହିଲା, “ଭାଇ,
ତୁମ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରୀତି ଫଳରେ ମୁଁ ପୁନର୍ଜୀବନ ଲାଭ
କଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଗୁଲ, ଗରରେ ଥିବା ଧନତକ
ଭାଗଦର ନେବା ।” ତାହାହିଁ ହେଲା ।

ଚନ୍ଦ୍ର-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା : ପୁରସ୍କାର ଟ ୨୫ ପୁରସ୍କୃତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ଏପ୍ରିଲ ୧୯୮୦ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

- ★ ଉଭୟ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ଦୁଇ ଗୁଣ ଧାଡ଼ିରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ ।
- ★ ଫେବୃଆରୀ ୧୦ ସୁଦ୍ଧା ପରିଚୟୋକ୍ତି ପହଞ୍ଚିବା ଦରକାର ।
- ★ ସ୍ୱାଧୀନ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ପରିଚୟୋକ୍ତି ପାଇଁ ଟ ୨୫.୦୦ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନିତ ।
- ★ ପରିଚୟୋକ୍ତି ସହ ପ୍ରେରକର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟାଫିସ୍ରେ ଲେଖା ହୋଇ (ଯେଉଁଥିରେ ଅନ୍ୟ କଥା ରହିବା ଅନୁଚିତ) ଜଳପାମ୍ପୁ ଫଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା ବିଲଡିଙ୍ଗ୍ସ୍, ମାଡ୍ରାସ୍-୬୦୦୦୨୭ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଡିସେମ୍ବର ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

ପ୍ରଥମ ଚନ୍ଦ୍ର : “ସାନବାରୁ ■■ ବୁକୁରପ୍ରେମୀ ।”

ଦ୍ୱିତୀୟ ଚନ୍ଦ୍ର : “ବଡ଼ବାରୁ ଆମ ବୁକୁରପ୍ରେମୀ ।”

ପୁରସ୍କାର ବିଜୟୀ : ସୁରେଶ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଚନ୍ଦ୍ରବାଣୀ ।

ବିଜୟୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

‘ଜହ୍ନମାମୁଁ’ ର ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି

ଯଦି ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଠିକଣା ବଦଳାଇଥାନ୍ତି, ତେବେ ପାଞ୍ଚ ତାରିଖ
ପୂର୍ବରୁ ଆପଣଙ୍କ ଗ୍ରାହକ ନମ୍ବର ସମେତ ଦୟାକରି ଆମକୁ ସେକଥା
ଜଣାଇ ଦେବେ । ନ ହେଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ତର୍ୟା ନୂଆ ଠିକଣାରେ
ପଠାଇବା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ ।

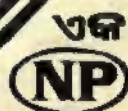
ଆପଣଙ୍କ ସହଯୋଗ ଆମର କାମନା ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ଏଜେନ୍ସୀଜ୍, ମାଡ୍ରାସ-୨୦୦ ୦୨୨

ମା'ମ! କେତେଦୈର୍ଘ୍ୟ
ଆମେ ବଢ଼ିଲୁ
ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିବା

007
ବୁବଲ୍‌ଗମ୍

ଉପାଦାନ

చందమామ ఇతివేదిత తాతా

తాతాగారి చందమామ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర

తాతాగారి చందమామ పరిచయము

Chandamama is published in
TWELVE INDIAN Languages
including English: educating and
entertaining millions of readers.
Our SINHALA Language edition
is now dedicated to delight the
children of SRILANKA

CHANDAMAMA

the magazine for children
makes the young and old WISE.

తాతాగారి **CHANDAMAMA** చాందివా

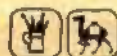

ସେହିତ ସବୁର ସାତ ଭଲଶୀ ମୀନାର ଚଢ଼ୁକନା ଉଡ଼ି
 ଶାନ୍ତି ତ ସେ ମନାର ଦେଇ ଦେବାଇ ମୁଣ୍ଡେ —
 ନନ୍ଦ, ଚନ୍ଦ୍ର, ଲେଖା, ଅଗୋର ସମସ୍ତେ ଅସିଦେ—ମୁନର
 ସୁନର ଲେଖାଉ ଦେବେ ।
 ଉଡ଼ି ଦଶ ଲେଖାଉ ଦେବେ ? ତହ ସୁନ୍ଦରେ ସବୁ ନାହିଁ !
 ସେ ଏମିତି ତହ ଲେଖେ ଲେଖାଉ ଦେବାଇ ମୁଣ୍ଡେ ସାଦା
 ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଇ ଅଭା —
 ସବୁ—ସବୁ ଅଭା !
 ଉଡ଼ି ଲେଖା-ଲେଖା-ତା'ର ଲେଖା ତହ ଅନ୍ତ ଶାନ୍ତର ନାହିଁ;
 ଦୂରା ତା ସୁନ୍ଦରେ ଏବ ଲୁଚି ପଶିଲେ ।

ସୁଖା । ସୁନର ଉଡ଼ିନ ସୁଖା ...
 ଦଶାବରେ ସାବୁଅ ସାବୁଅ ଖଟି, ବାଲରେ, ଓଠ ସୁନ୍ଦର
 ଦାଲିବା ମିତା ତାହ ଉଡ଼ି ।
 ଅନ୍ତ ଗୁଣରେ ସେହିତ ଦାଲିବର ସାତୁଣିର ବାମ ।
 ସନ୍ଦେ ସନ୍ଦେ ଗଣେ ବାଟି ବୋଟିରେ ଏବ ସୁଖା ସେହି ଦଶ
 ଦେଲେ । ଅନ୍ତ ତା'ର ବାଟି ଦେଲେ ଅବୁତ ଅବୁତାଣୀ ।
 ସନ୍ଦେ ଲେଖାଉ ଉଡ଼ିନ ଲେଖାଉ ! ମୀନାର ସୁଖି ଦେଖେ
 ନ ସନ୍ଦେ । ମସ୍ତକ ସୁଖିରେ ଉଡ଼ିର ଦଶା—ତା'ର ଲେଖାଉ
 ସନ୍ଦେ ତ ଦମକଦା !
 ସବୁ ସେହି ଦଶ ଶାନ୍ତର-ମେ ତ ସାବୁତ ।

କ୍ୟାମେଲ

ଡ୍ରାଟର କଲର୍ସ ଓ ପୋଷ୍ଟର କଲର୍ସ

କ୍ୟାମେଲ
 ପ୍ରା: ଲ:
 ଟର୍ ମ୍ୟାନେଜିଣ୍ଟର
 ଇଣ୍ଡିଆ
 ଡେ. ଓ. ନମ୍ବର
 ୧୧୧ ୧୧୧

କ୍ୟାମେଲ ଅନବେଦନର ସେଲିଲର କର୍ମିତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ

VISION 7910R1

ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ

ହରମହରମ ମାମଲାରେ

ରସାଳ,
ମଧୁର,
ମଜାଦାର

ପାଟଲି

ପପିନସ୍ତ

ଫଳର ସ୍ବାଦଭରା ମିଠାଗୋଲି

